

మన రామకృష్ణుడు

రచయి త్రి

శ్రీ శ్రీ శ్రీ మాతాజీ త్యాగేశానందపురీ

ప్రకాశకులు

శ్రీ అనుభవానంద గ్రంథమాల

బాపట్ల గుంటూరు జిల్లా)

భీమునిపట్టణము విశాఖ జిల్లా

వతియవ కనుమము

వర్తమాంకులు ప్రకాశకులవి.

శ్రీ శారదా శతవార్షిక జయంతి ప్రచురణము
ప్రథమ ముద్రణము మార్చి, 1954
ద్వితీయ ముద్రణము ఆగష్టు, 1960
తృతీయ ముద్రణము జనవరి, 1975

మూల్యము : రెండు రూపాయలు

రు. 2.00

నర్సోదయ ప్రెస్
విజయవాడ-6

ప్రస్తావనము

‘పత్రం పుష్పం ఫలం తోయం...’ భక్తితో ఎవరైన జీవరకు ఆకు పువ్వు పండు నీరు వంటి స్వల్ప పదార్థములనైన నర్పింతురో వాని ప్రేమతో స్వీకరింతునని భగవద్వాక్యము. అతల్పమగు తృణముతో బ్రారంభించిన ఈ సర్వార్పణ విధానము ఆ తృణ ఫలితములగు పుష్పఫలములతో బూర్తిగాక, దానికి సారభూతమై ప్రాణమైన జలరసముల వరకు జనియుండుట గాంచనగును.

అంతియగాక నీ తా గనిరతి, బాహు మన హేయముగ నున్న గడ్డిపోచతో నాందిని బాడియున్నను, గ్రమముగ వఖి వృద్ధిగాంచి, లోకమున మానసియ వస్తుసముదాయమువరకు బయనించి, వస్తువాహనములు, మణులు, మాన్యములు, గుడులు గోపురములు, వాపీ కూప తటాకములు, ఆరామక్షేత్రములు మొదలగు అసంఖ్యాక రూపముల రూపొంది పరమేశ్వరార్పణము గావింపబడియున్నవి.

అదేవిధముగ, దన కమూల్యములైన బాహు, వస్తు సమూహము నా సర్వేశ్వరున కర్పించి యానందించుట మాత్రముగాక, మానవుడు తనయం దంతర్గత శక్తి సంపదను గూడ నా పరమాతు ని కంకితము గావించుకొని తరించినట్లు సమ్మోద మొందుచున్నాడు. ఎందరు గాన కోకిలముల తమ గాన మధుర సుధారసముచే నా భగవంతుని సొమ్మస్లిల్లచేయలేదు! ఎందరు కవితా కళోపాసకులు తమ కవనరత్నములచే నా దేవుని యలంకరించి మైమరువలేదు!

అట్లు మానవుని సర కళాశక్తులు, లలిత సుందర మధుర శక్తులు, పరమాత్మనుండి జీవునిలో నభివక్తమై మరల జీవుని ద్వారమున నా భగవదర్పితమై అందు లయించుచున్నవిగదా! బింబమున బ్రతిబింబము లయించుటయం దాశ్చర్యమేమి? మేఘజలము సాగదు జేరుటయందు వింత ఏమి? శిశువు తల్లిని బొందుటలో విశేషమేమి? అది సహజము సముచితము, జీవుని నిరాణాత్మక శక్తి సంపద యీ విధముగ భగవదర్పితమై యా సర్వశక్తి స్వరూపమున నేకమయి సార్థకమగుచు గదా! ఈ విధానమే జీవత్వము బ్రహ్మత్వమున లయించి ఏకత్వము నొందుట కుపక్రమణము. ఇదియే అద్వైత సి కుపాయము.

ఈ సూత్రము ననుసరించి మన మాతాజీ మొదటి నుండి తన లలితకళా శక్తులగు సం ర్తన గానముల నా దేవ దేవు గీర్తించుటయం దుపయోగించుటయం దలవాటు గల దగుటచే గాలక్రమమున దన రచన వచనములగూడ నా సర కళాస్వరూపుని పాదపద్మముల కంకితమొనర్చుటయం దాశ్చర్యములేదు. తన జీవిత సర్వస్వమునే భగవదర్పణము గావించి యుండెగదా!

కావ దేశముల నాతని గీర్తించుచు, వచించుచు, బర టించుచున్న మన మాతాజీ అంతటితో దృష్టిగాంచక యీ రచన రూపమునగూడ శ్రీ దేవదేవుని నేవ గావించి తరించు టకై నంకల్పించి, 1953 లోనే 'మన రామకృష్ణుడు' అను గ్రంథమును, దీనిన సాధనమునకై లిఖించుకొనెను. 'మన రామ కృష్ణుడు' అను యీ గ్రంథమునకు ముందుగ 'మన శారదా

మాయి' 'మన వివేకానందుడు' బ్రకటితమై దేశముల గ్రుమ్మరుచు, మన రామకృష్ణుని గీంచుచుండుటచే, 'మన రామకృష్ణుడు' గూడ శ్రీ శారదా శతవార్షిక జయంతి సందర్భమున బ్రకటింపబడెను. ఆ యపూర్వ అవతార మూర్తిని, అత ధునాతన ఆదర్శ స్వరూపమును నేడు కొని యాడనివా రెవరు? సర్వాదర్శము లతనిలో బ్రస్ఫుటములు గదా!

ఆ 'మన రామకృష్ణుడు' చిన్నదయ్యును దెలుగునాట నెల్లెడల బ్రవేశించి, ప్రస్తుతము వినూత్న శోభతో ద్వితీయ ముద్రణమున నేడు మనముందు అవతరించుట కడుంగడు ఆనందదాయకము. ఈ ముద్రణమున సనేక నూతన విశేష ములు, ముఖ్యముగ ప్రధాన శిష్యు ల జీవితవిషయములు చేర్చ బడుటచే బాతకుల కధికతరోపయుక్త మయినదని చెప్పక దప్పదు.

కాన యీ సుందరరూపమున 'మన రామకృష్ణుడు' దేశదేశముల కరిగి, భక్త హృదయముల జొచ్చి, మార్గ దర్శియై, వారి ముక్తిమార్గమున దోడునీడయై వెలుగొందు గాక! అందులకు బరమేశ్వరు డనుగ్రహించును గాక!

బా ప ట్ల,
6-9-60.

అనుభవం

.....

ద్వితీయ ము ద్రణము

నాచే రచించబడిన, మధ్యరువ రేణు లైన పరమహంస పరివ్రాజకాచార్య శ్రీశ్రీశ్రీ అనుభవానంద స్వాములవారికి అంకితమియబడిన యీ 'మన రామకృష్ణుడు' అను గ్రంథము దేశదేశముల గ్రుమ్మరుచు, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని దివ్య సందేశముల సర ప్రజావళి కందించి, నేడు మరల తృతీయ ముద్రణ మగుచున్నందుల కెంతయు ఆనందము. ఇది భగవాన్ శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుని అనుగ్రహముగ శ్రీ అనుభవానంద స్వాములవారి ఆశీః ప్రభావముగ భావించు చున్నాను.

నా యీ ఆధా త్మిక జీవితాభివృద్ధికి గారణభూతులై, యీ గ్రంథరచనకు ప్రోత్సాహకులై, నాకు వ్యక్తిత్వమును బ్రసాదించిన మహనీయమూర్తి శ్రీ అనుభవానంద స్వాముల వారు. ఆజన బ్రహ్మచారియై, ప్రశస్త వక్షలై, అనుభవ పరులై, 'సాధన రహస ము' 'సర్వ సిద్ధాంత సౌరభము' నాబడు ఉద్గ్రంథ రచయితలై, గదా పద ర్తనల రచించి, కళాకోవిదులై, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని అనుయాయులై, శ్రీ వివేకానందుని రీతి ఉపనా సకులై, విరివిగా దేశదేశముల ప్రచారము సల్పి, ఆశ్రమ ద్వయ నిరా తలై, అనుభవానంద గ్రంథమాల సంస్థాపకులై, అఖిల ఆంధ్ర సాధు పరిషత్తుకు ప్రథమ అధ్యక్షులై, అన్నిటికిమించి నాకు మాతృ మూర్తియై, గురువుంగవులైన శ్రీ స్వాములవారు ఎల్లరకు పరిచయులే. కాని వారు నేడు మనకు మూలరూపమున గోచరింపరని వ్రాయుటకు చింతించుచున్నాను. ఆ దివ్యమూర్తి, ఆ గంభీరవ్యక్తి 1973వ సంవత్సరమున, మే నెల 17వ తేదీ

వైశాఖ శుద్ధ పౌర్ణమినాడు యీ భౌతిక దేహమును వీడి
బ్రహ్మైక్యమును చెందిరి.

అయినను వారి ఆశీర్వాదబలముచే, వారి సంకల్ప
మగు యీ ప్రచురణ, ప్రచారముల నా శక్తి కొలది చేయు
టకే సంకల్పించితిని. ఈ గ్రంథము పూర్వమువలెనే ప్రచా
రముజేసి, ముముక్షువులకు శ్రీరామకృష్ణుని సాధనా విధాన
ములగల రహస్యముల దెల్పి, శ్రీరామకృష్ణ గురుదేవుని
ఉపదేశ పరంపరల ప్రజానీక హృదయమున పవేశింపజేసి,
ఆత్మశాంతి నిడి, పిమ్మట సంఘమునకు శాంతిని ప్రసాదించు
గాక అని ఆశించుచున్నాను. ప్రథమమున వ్యక్తిశాంతియు
ఆపిమ్మట సమష్టిశాంతి యనిగదా మన ఆర్ష సంప్రదాయము!

బాపట్ల
2-2-75

ఇట్లు
త్యాగేశానందపురి

ప్రేమాంకితము

నా యాధ్యాత్మిక జీవిత వికాసమునకు
పరమ కారణమైన

మా

గురువరులు

అనుభవానంద స్వాములవారికి

the \mathbb{R}^n -valued function f is said to be *locally Lipschitz continuous* if for every $x \in \mathbb{R}^n$ there exists a neighborhood U of x and a constant L such that

$$\|f(y) - f(z)\| \leq L \|y - z\| \quad \forall y, z \in U.$$

It is well known that if f is locally Lipschitz continuous, then the initial value problem (1) has a unique solution.

Let us assume that f is locally Lipschitz continuous and let y be a solution of (1).

Let α be a real number and let β be a real number such that $\alpha < \beta$. Let U be a neighborhood of α such that f is locally Lipschitz continuous on U .

Let γ be a real number such that $\alpha < \gamma < \beta$. Let V be a neighborhood of γ such that f is locally Lipschitz continuous on V .

Let δ be a real number such that $\alpha < \delta < \gamma$. Let W be a neighborhood of δ such that f is locally Lipschitz continuous on W .

Let ϵ be a real number such that $\alpha < \epsilon < \delta$. Let X be a neighborhood of ϵ such that f is locally Lipschitz continuous on X .

Let η be a real number such that $\alpha < \eta < \epsilon$. Let Y be a neighborhood of η such that f is locally Lipschitz continuous on Y .

Let θ be a real number such that $\alpha < \theta < \eta$. Let Z be a neighborhood of θ such that f is locally Lipschitz continuous on Z .

Let ϕ be a real number such that $\alpha < \phi < \theta$. Let A be a neighborhood of ϕ such that f is locally Lipschitz continuous on A .

Let ψ be a real number such that $\alpha < \psi < \phi$. Let B be a neighborhood of ψ such that f is locally Lipschitz continuous on B .

Let χ be a real number such that $\alpha < \chi < \psi$. Let C be a neighborhood of χ such that f is locally Lipschitz continuous on C .

Let λ be a real number such that $\alpha < \lambda < \chi$. Let D be a neighborhood of λ such that f is locally Lipschitz continuous on D .

Let μ be a real number such that $\alpha < \mu < \lambda$. Let E be a neighborhood of μ such that f is locally Lipschitz continuous on E .

Let ν be a real number such that $\alpha < \nu < \mu$. Let F be a neighborhood of ν such that f is locally Lipschitz continuous on F .

Let ω be a real number such that $\alpha < \omega < \nu$. Let G be a neighborhood of ω such that f is locally Lipschitz continuous on G .

Let ξ be a real number such that $\alpha < \xi < \omega$. Let H be a neighborhood of ξ such that f is locally Lipschitz continuous on H .

Let ζ be a real number such that $\alpha < \zeta < \xi$. Let I be a neighborhood of ζ such that f is locally Lipschitz continuous on I .

Let η be a real number such that $\alpha < \eta < \zeta$. Let J be a neighborhood of η such that f is locally Lipschitz continuous on J .

Let θ be a real number such that $\alpha < \theta < \eta$. Let K be a neighborhood of θ such that f is locally Lipschitz continuous on K .

Let ϕ be a real number such that $\alpha < \phi < \theta$. Let L be a neighborhood of ϕ such that f is locally Lipschitz continuous on L .

శ్రీ జగద్గురు మూర్తయే నమః

మన గామకృష్ణుడు

భూమిక

శ్లో॥ స్థావకాయవ దర్మస్య వర్వదర్మస్వయాపిణేః
అవతార వరిష్ఠాయ రామకృష్ణాయ తే నమః॥

ఆధ్యాత్మికానంద విభూతి యన, క్షణికమై బుద్బుద ప్రాయమై సర్వరమైయొప్పు ప్రాపంచిక సుఖ సముదాయము నకు భిన్నమై, అతీంద్రియమై, ద్వంద్వాతీతమై, అవ్యయమై, అఖండమై, శాశ్వతమై, యుత్కృష్టమైనదియే యా బ్రహ్మానందమని మన ప్రాచీన ఋషివర్యుల, యతిపుంగవుల, అనుభవపరుల, అవతార వరేణ్యుల అభిమతము. ఇట్టి సర్వోత్కృష్టమగు ఆధ్యాత్మిక తత్త్వమును అనుభవించి, ఆ యానంద సందేశమును దేశదేశముల ససంఖ్యాక మహాపురుషులచే బ్రకటింపజేయుచు, నద్దానిచే దానుసహితము పునీతమై యొప్పురుచున్నది మన భరతభూమి. ఆ కాశమును ఒరయుచు నత్యున్నతమై తమ ప్రపంచ విజయత్వమును సూచించుచున్నవోయను హిమాలయ పర్వతశ్రేణి నిశ్చలం మోక్ష ఉచ్యతే నిశ్చలత్వమే మోక్షమును యోగశిఖోపనిషదుక్తి చాడ్చున నిశ్చలత్వమును, ఉన్నతమును అగు ఆతానుభూతిని నిరూపించుచున్నది. మరియు పావన భాగీరథి, యమున,

బ్రహ్మపుత్రాదులు హిమవత్పర్వత శ్రేణియందును, గోదావరి కృష్ణాదులు పశ్చిమ కనుమలలోను, నర్మదాదికము వింధనగముల యందును ఉద్భవించి, దేశదేశముల గ్రుమ్మరి, తమ నిర్మలోదకములచే భరతభూమిని సస్యశ్యామల మొనరించి, యసంఖ్యాక ప్రాణికోటిని బవిత్రీభూత మొనరించుచు, దుదకు 'తా గేనైకే అమృతత్వ మానశుః' తా గముచేతనే అమృతత్వసిద్ధి యను కైవలో పనిషద్వాక మును మనకు మరల మరల ప్రాప్తికి దెచ్చుచున్నవో యనునట్లు, తమ ప్రతేక నామరూపముల వర్ణించి, ఆద్యంత రహితమును గంభీరమును అగు మహాసాగరమున లయించుచున్నవి. అందుచేత 'యథా నద స్సందమానా స్సముద్రేస్తం గచ్ఛంతి నామరూపే విహాయ' నదు లేవిధముగ దమ నామరూపముల వదలి జలధి జేరుచున్నవో అని శాస్త్రముసహితము యీ నదులను ఉద్ధాహరణముగ గ్రహించి, బ్రహ్మవిదులు బ్రహ్మమున దమ నామరూపముల ద జించి లయించెదరని ఆ దేశించుచున్నది. కాన నాధ్యాత్మికొన్నత మును జాటు పర్వతశ్రేణులును, పవిత్రతయే ఆధాత్మిక సాధమునకు బ్రాతిపదిక యని సూచించు నిర్మల స్రవంతలును వెలుగొందు మన భారత దేశము, భక్తవర్ణిణుల, జ్ఞానశ్రేష్ఠుల నివాసస్థానమై, పట్టు గొమ్మయై, పుట్టినిల్లయి మనుటయం దాశ్చర్య మావంతయు లేదు. మరియు గంటకాపృతమగు గులాబికుసుమ సుగంధము చాతి మత వర్ణ విభేదముల బాటింపక సర్వులచే నాఘ్రూణింపఁ దుచుండురీతి, మన మహాపురుషులు ఆదర్శులై 'స్వయం తీర్ణః గాస్తారయతి' అను ఆరోక్తి చందము తాము తరించి

యితరుల దరింపజేతురుగదా! అట్టి వై రాగ్య విభూషితుల, స్వార్థరహితుల, మహర్షి గణముల, తపోధనుల గని, పెంచి, యావృత్తపంచమునకు జ్ఞానదీపుంజముల బ్రసాదించు పుణ భూమి ధర క్షేత్రము ననదగు మన భారతావని 'A nation of thinkers a creation of Philosophers' ధీమంతులలోకము, తత్త్వవేత్తల కర్మాగారము అని యనం ఖ్యాత పండిత వర్గముచే వేనోళ్ళ కీర్తింపబడుచున్నది. అది భారతీయుల గర్వకారణము అదృష్ట హేతువు.

‘పరిత్రాణాయ సాధూనాం వినాశాయ చ దుష్కృతాం| ధర్మసంస్థాపనార్థాయ సంభవామి యుగే యుగే||’ అను గీతా వాక్య మురీతి సాధురక్షణ ధర్మసాపనములకై ప్రతియుగమున బరమేశ్వరు డవతరించుచుండును. ఈ యవతారపురుషులలో దైవంశ మధికముగను మానవత్వ మల్పముగను గోచరించును. సాక్షాద్భగవానుడు ప్రపంచోద్ధరణమునకై యరుదెంచి మానవోపాధిని దాల్చియుండియు బాల మనుండియు దస దివ త్వమును వెల్లడిచేయుచునే యుండును. సంకుచిత స్థూల శరీరమును బొందియున్నను, అనగతమగు నా దేవత్వము దీనియం దిమడజాలక బరిపరివిధముల బహిర్గతమై వ్యక్తమగు చుండును. గజరాజు ఒక కుటీని బ్రవేశింప నాకుటీరము తెలు పకయే గజపతియునికి వ క్తమైనట్లు, అఖండమును అవ్యయ మును నగు ఆ భగవంతుడు యీ షడ్భావవికార సంజనిత శరీరగతమగుటచే నా దేహము భరింపజాలక నా భగవంతుని స్పృష్టపరచును. ప్రజ్వలితమగు జ్యోతిపై నొక బుట్టనుంచినచో నా జ్యోతి దానినుండి రంధ్రములద్వారా బయల్పడల

చందమున, బ్రహ్మ చైతన జో తియు నీదశేంద్రియ యుక్త మగు శరీరమునుండి వెలువడుటకు యత్నించుచున్నది. పూవు పుట్టగనే తన సువాసనల వెదజల్లునట్లు అవతారపురుషులు జ్ఞాపించిన నౌటనుండి తమ భగవత్త్వమును జూటుచున్నారు. అట్లు ప్రత్యక్ష భగవదంశ సంభూతులగుటచేతనే వారు 'యనేక ప్రజల దరింపజేయుచున్నారు. అట్టివారలే దశరథ రామచంద్రుడును, దేవ గర్భసంజాతుడగు శ్రీకృష్ణపరమాత్మయు, శుద్ధోదన మహారాజు పుత్రుడై త్యాగధనుడైన బు భగవానుడు మొదలైనవారు.

మహాపురుషులుగూడ నవతారపురుషులవలె నీత్ర పంచమున నుద వించి ప్రపంచాతీతులై మని తమ శక్తిచే గొందరు ముముక్షువుల దరింపజేయుచున్నారు. అందు గపిల నారదాదులు నిత సిద్ధులనియు, బూర్వ సంస్కారములచే బ్రహ్మాద ననకాదులు జన సిద్ధులనియు, జనించినదాది సాధనాదుల నొసరించి తరించిన ద్రువాదులు కర్మసిద్ధులనియు, గురువు యొక్క అనుగ్రహముచే మోక్షమును బొందిన వాల్మీకి నామ దేవాదులు కృపాసిద్ధులనియు, నీ మహాపురుషులు చతుర్విధ ములు. వీరియందు దేవత్వ మల్పముగనుండి మానవత మెక్కువగ నుండును. మరియు నుపనిషత్తులు గీత వేదాంత సూత్రములు నాబడు ప్రస్థానత్రయ భాష కర్తయు, నద్వైత చుత స్థాపకుడును, యతి వరేణు డును అయిన శంకరుడును; బ్రహ్మ శరీరత్రయ విశిష్టమైయుండ, జీవ బ్రహ్మములకు పంచాంశి భావ సంబంధముగలదని బోధించు రామానుజుడును; బ్రహ్మము సగుణమై, జీవ ప్రకృతి బ్రహ్మములు పంచ విభేద

ముల నలరారునను మధ్వాచార్యుడును; మరియు వల్లభ, నింబార్క, కబీరు, క్రీస్తు, మహామదు మొదలైన ప్రవక్తలును; మతోద్ధారకులును; త్యాగరాజు, రామదాసు, వామదేవాది భక్తాగ్రగణులును; రమణ అరవిందాది తపసంపన్నులును మహాపురుష శ్రేణికి జెందినవారు. జీవుడు మానవుడై జన్మించి, సాధనాదిచే మానవలక్షణముల గ్రమముగ నతీతించి దైవలక్షణముల నొందుచుండుట వీరిలో గాంచనగును. వీరిని గూడ నవతారపురుషులని యనుట గలదుగాని నైజమున వ్యత్యాసము పొడగట్టును. అవతారపురుషులు సంకల్ప మాత్రమున నసంఖ్యాక ముముక్షువుల దరింపజేయుటయే గాక, వారి తారక సందేశము అచిరకాలమున ప్రపంచ వ్యాప్తినొంది, చిరకాలము మానవుల క్షాదర్శ ధర మై యొప్పొందును. కాని మహాపురుషుల శక్తి పరిమితమై తత్కాలబద్ధమై చెల్వారును. శ్రీరామకృష్ణ వచనానుసరణి, మహాపురుషులు కొలదిమందిని గొంపోవు బండివంటి వారై యుండ, అవతారపురుషులు వేలజనమును గమ్యమును జేర్చు ధూమశకటమువోలె నుందురు.

అవతార విశేషము

అట్లయినచో మన రామకృష్ణుడు మహాపురుషుడా? అవతారపురుషుడా యని యిసుమంత విచారితము గా ! అతడు కృపాసిద్ధుడని యందమా అతని జీవితమున గుర్వను గ్రహముచే నొక సిద్ధినిగూడ నతడు పొందలేదనుట విదితము. కర్మసిద్ధుడని వాకొనినచో, సాధనాదుల నెంత తీవ్రముగ జేసిన

భగవద్దర్శనప్రాప్తి కలుగునో యనువిషయమును బోధించుటకు మాత్రమే అతనిసాధన యగుటచే గర్మసిద్ధుడనుటకు వీలులేదు. జన సిద్ధుడందమా అగునుగాని పూర జన సంస్కారము వలన స్థిత ము నొందినట్లు గాంచము. నిత సిద్ధత్వము వచి తమా యనిన, నగునుగాని జన్మసిద్ధులకు మించిన విధాన లోకమున కుపయుక్తమై, సాధక చయమునకు నిత్యసందేశము నొపంగుటయేగాక, తారక మంత్రమై అతడు యొప్పారెను.

కావున మన రామకృష్ణుడు కేవలము సిద్ధుడై, మహా పురుషమాత్రుడుగాక, సర్వమత సామరస మును జూటుచు, పందలి సారమును గ్రోలి, అనుభవానందమున లీనమై, సర దేవతల సాక్షాత్కరింపజేసికొని, వారి దనయందు లయింప జేయుచు, సర సాభ్రాతృత మును బ్రకటించి, సకల మత ములు, మార్గములును నేకమేయని 'ఏకం సత్ విప్రా బహుధా వదంతి' సత్పదార్థము ఒక్కటియేకాని పండితులు వివిధరీతుల వక్కాణించెదరు అను శాస్త్రవాక మును శ్రుతుక్తు నుభవ వహితముగ వివరించి, సర్వముకంటె బరమేశ దుని అధికముగ ప్రేమించినగాని తత్ప్రాప్తి కలుగనేరదని రూఢిపరచి, కేవల సాధనానతారమని సర త్రవర్చింపబడుచున్న మన రామకృష్ణ పరమహంస దేవుడు సర్వదేవదేవీ స్వరూపుడై చెల్వొంది 'అవతార వరిష్ఠాయ' అను చందము యావత్ప్రపంచమున వర్వముముక్షుకోటిచే గొల్వబడుచుండుట నేడు మనము కండ్లార వీక్షించుచున్నాము. అంతియగాక, నా పురుషో త్త ముడు జన్మించినదాది తన భగవదంశముల ననేకము ఆశ్రితు లకు గోచరింపజేయుటయు విదితము. మరియు నచిరకాలము

ఆవతార విశేషము

ననా తన ఆధా త్రి క తేజోవిభూతిచే సకల ప్రపంచమును ప్రకాశింపజేసి, అసంఖ్యాక ముముక్షువులకు శరణ మై గమ్యమై విరాజిల్లుటయు వాక్తము. కాన మన శ్రీ రామ కృష్ణదేవుని మహాపురుష శ్రేణిలో గణింపక, నవతార పురుషులలో బ్రముఖునిగ బరిగణించుట సముచితము, అవసర మని వేరుగ వచింప ననావశ్య కముగదా!

పై వచించిన విధాన శ్రీ రామకృష్ణదేవుడు ప్రక టించియున్న సర్వమత సమైకతను గ్రహించి అనుసరింప యత్నింతుము. కాని చదువరులారా, ఒక్కసారిగా ఆ విధాన ముల ననుగమింప నసాధ్యముగదా! అందుచే నా సర్వ సమత్వము నందుకొనుటకా మహానుభావుడు ప్రథమమున బాల్యమునుండి యొ సాధనముగాచే బునాదిని నైచెనో మన మొకించుక గ్రహింపవలయును. కాన ఆ యవతార వరేణుని పుష్పూరో త్తరము లెవ్వయో, ఆ సాధనా విధాన మెద్దియో, ఆ బోధనాసరళి ఏ.దో, ఆ విశాల నిష్కల్మష నిరలప్రసీమ ఎట్లు సాధ మయె నో, ఆ త్యాగ నిరతి ఎట్టిదో మున్నగు విషయముల నొకించుక బరిశీలించిన గాని యవి మనకు సాధ ములుకావు. మన రామకృష్ణుని జీవిత విశేషములలో, సాధనా విధానములలో నొక ఉత్కృష్టత గలదు. సాధారణముగా నొక వ క్తి యేదియో యొక విషయమును, ఒక మతమును, ఒక యిష్టదైవమును గ్రహించి ఆచరించునుగాని మన రామకృష్ణదేవుడుమాత్రము సర మత రహస ముల, సర్వమత సర్వ సిద్ధాంత వివరణముల, సమస్త దేవతల 'మూడే' రోజులలోన బుద్ధు నటులే మూన్నాళ్లలో

గ్రీస్తు నా మూడే రోజులలో మహామ దు, పరంబౌ నిర్వి కల్పంబు నా మూడే నాడుల నెవ్వడైన గననే' అనునట్లు వశశరచుకొని ఎవ డేవిషయము, ఏ సాక్షాత్కారము, ఏ యనుభవము గోరునో వారి వారికి దదనుగుణముగ నుపదేశించును. ఇది యందరకు సాధ్యమా? ఇట్టి సర్వతో ముఖ ప్రక్షా సకల సృష్టి స్థితి లయ కర్తి యగు శ్రీ విశ్వేశ్వరీ ధ్యానానందోన త్తుడగు మన రామకృష్ణ పరమహంస గురు దేవునికే ముమ్మాటికీ సాధ ము, సుసాధ్యము!

మా తా పి త లు

వంగ రాష్ట్రమున హుగ్లీమండలములో దర పూరు నాబడు గ్రామమున చటర్జీ వంశసుడగు మాణిక్యరామ్చటర్జీ యను నతడు వసించుచుండెను. వంశపారంపర ముగ శాశిల్యా తనయుడును, జాన పతియు, సత వాక పరిపాలనా దురంధ రుండును, భక్తజన పోషకుండును, ఆదర్శ గృహస్థును అగు రామచంద్రమూర్తి యీ వంశమునకు కులదైవ మగు టచే నీ వంశమునగల ప్రతియొక్క నామమున 'రామ' శబ్ద మిమిడి యుండును. మాణిక్య రామ దంపతులు జీవితాదర్శ ముల సక్రమముగ నెరవేర్చుచు, సత్యసంధులగుచు నతిథినేవ గావించుచు, ప్రేమరస మొలికించు హృదయముగల్గి నిష్కంఠ జీవితముల గడుపుచుండిరి. 1775వ సంవత్సరమున నా దంపతు లకు మన రామకృష్ణుని దండ్రడియైన ధన జీవి ఖుదీరామ చటోపాధ్యాయుడు ద. వించెను. ఈతడును దండ్రడికి మించిన పుగుణముల బడసి ఆ గ్రామమున గీర్తిగాంచెను. మాణిక్య

రాముని మరణానంతరము ఖుదీరాముడు దర్శనపూర్వకముగా గ్రామనివాసి యగు జమిందారుడు రామానందరాయి దేచ్చిన ఒక అసత్యపు వ్యాజ్యమునందు, దాను బాల్గాన సమ తింపక, తన సత ప్రతదీక్షా భంగమునకు దన హృదయ ముం కరింపదని యా గ్రామమును వీడి కామారి పుష్కరిణి కరుదెంచెను. ప్రపంచమున బూర్తిగ రోసి, ప్రపంచ విషయముల సక్తత దొలగించి, శ్రీ రఘువీరు ను పాసించుచు, భక్తి యుక్తుడై, సంతత ధా న తత్పరుడై ఖుదీరాముడు మెలగ జొచ్చెను.

ఒక దినమున సతడు సమీప గ్రామమునకేగి తిరిగి వచ్చుచు నాతపబాధచే డస్సి, యొక వృక్షచ్ఛాయను విశ్రమించెను. అప్పుడాతని స్వప్నమున శ్రీరామచంద్రుడు బాలుని రూపమున గన్పడి, 'నేనిట బూజాదులు లేక నున్నాను. మీ గృహమునకు నన్ను గొంపొమ్ము' అని పలుక, 'ప్రభూ! నేను మిగుల పేదనే! నీకేలోపములు లేక నిన్ను సర్పింప గలనా?' అని యధైర్యమున ఖుదీరాముడు ప్రశ్నింప, 'నీ పూజాదులకు సంతృప్తాంతరంగుడనై యుండు'నని యా మూర్తి మారుబలికి అదృశ్యమైనటుల గోచరించెను. అంత నానందాశ్చర్యముల మేల్కొని 'కలయా? నిజమా?' అని తర్కించు కొనుచు నలుదెసల బరికించిచూడ దనకు స్వప్నమున గనుపించిన స్థలము ముందు గానుపించెను. వెంటనే యా ప్రదేశమున కతడు జేరిచూడ, నటనొక పాదపచ్చాయను ఒక సర్పరాజముయొక్క పడగక్రింద సాలగ్రామమొండు అతని దృష్టికి సోకెను. అతనిగాంచి సర్ప మదృశ్యముకాగా,

ఆతడు సాలగ్రామమును బులకాంకిత శరీరుడై గ్రహించి, దాని లక్షణముల బరీక్షించి, తన యిష్టమూర్తియు గులడై వ మును అగు శ్రీ రఘువీరు సాలగ్రామమూర్తియని తెలిసి మిక్కిలి సంతోసాంతరంగమున దాని గృహమునకు గొని పోయెను. నాటనుండి పూర ముకంటె నత ధిక భక్తి తన యత మున శ్రీరాముని యుపాసన జేయసాగెను. కాలక్రమ మున నా యుపాసనా ఫలితముగ నీతాపహాదేవి అష్టవ ప్రాయ బాలికాకూపమున ఖుదీరామునకు సాక్షాత్కరించుచు, నతడు వృక్షసమూహముల బూజకై పూలుగోయు సమయమున నతని కందని కొమ్మలవంచి నహాయ మొనర్చు చుండెడిది. చూచితిరా, ఆ తీవ్ర యుపాసనా ఫలితము! ఈ యుపాసనా విధానమే మన శ్రీరామకృష్ణునందు ప్రవ ప్తించి, యతనికి సర్వదేవతల హస్తగత మొనర్చెను. ఖుదీ రాముడిట్టి భక్తిపరతంత్రుడుగా నుండ నతని సహధర చారిణి యగు చంద్రామణియు నెట్టి సుగుణఖనియోగూ, మన మొకించుక దెలిసికొందము.

ఖుదీరామునకు సరిసమానమగు గుణగణముల నొప్పా రుచు, సర విషయముల నాతని యడుగుజాడల వర్తించుచు, సర్థాంగి సహధర్మచారిణి యను పదముల కర్హురాలై, కల్ల కపటముల నెరుగక, నందరకు దోడునీడయై, తా గమున కాటపట్టునై యొప్పారినది చంద్రామణిదేవి. ఈమె యంతటి తా గమూర్తి యగుటచేత, దా గనిధానుడగు పుత్రరత్న మును గని తా గులగు ముముక్షువుల కొరకై యతని బ్రపంచ మునకు నామె తా గమొనరించెను. ఆమె తా గనిరతికొక

యుదాహరణమును గాంచుడు! దక్షిణేశ్వరమున మన రామ కృష్ణుడు వసించునపుడు చంద్రాదేవిగూడ అందుండెడిది. ఆయాలయ ధర్మకర్తయగు మధురబాబు శ్రీరామకృష్ణునందు గల భక్తిచే దననుండి దేనినైన స్వీకరింపుడని గురుదేవుని కోరెను. కాని త్యాగరాజగు మన రామకృష్ణుడు దేనిని గోరడయె ను. అందుచే రామకృష్ణున ంచిన బ్రయోజనము లేదని మధురుడు గ్రహించి వృద్ధురాలగు చంద్రాదేవికడకేగి 'అమ్మా, మీరు దేనినైన నానుండి గ్రహింప బ్రా ంచెదను. మీకేది కావలయునో కోరుడు' అని పలికెను. అందుల కామెయు, 'నాయనా, నాకు వలయు సౌకర ముల నీవేచేయు చున్నావుగదా! ఇంక వేరేమి నాకు గావలయు'నని నుడువ, నాతడు సమ్మతింపక బలవంతము:నేయ, నామె తీవ్రయోచనా తత్పరయై మెల్లగ 'బాబూ, నన్ను బలవంతపెట్టుచున్నావు కాన నేను పండ్లపొడి చేసికొనుట కొక కానీ పొగాకును పంపుము' అని దరహాసిత వదనారవిందయై పలికెను. అంత మధురనాథు డచ్చరువొంది 'ఆహా! ఇట్టి త్యాగినిధికాననే యీమె త్యాగాధినాథుడగు శ్రీరామకృష్ణుని బుత్రునిగా బడసి నది' అని యానందించెను.

అ వ త రణ ము

భక్తాగ్రగణ్యుడగు ఖుదీరాముడు పాదచారియై యతి దీర్ఘమును ప్రయాణ యుతమును అగు రామేశ్వరయాత్రను 1824 వ సంవత్సరమున గావించి వచ్చెను. ఈ యాత్రానం తరమున జనించిన తన ద్విత్వం వుత్రునికి రామేశ్వరుడనియే

నామకరణము నతడొనరించెను. అదేవిధముగ 1836 వ సంవత్సరములో గయకేగి పితృదేవతలకు బిండప్రదాన మొనరింప దలంపు జనించుటచే తాను యరువది వత్సరముల ముదిమి యందున్నను దృఢనిశ్చయమై ధైర్యముతో బాదచారియై బ్రయాణమై వెడలెను. గయాక్షేత్రాధిపతియు గదాధర నామధేయుడగు శ్రీమహావిష్ణువును దర్శించి, యట పిండ ప్రదానాదుల జరిపించి తృప్తగాచి, తన సంకల్ప మీడేరి వంతుల కత డమితానందము నొందెను. సంపూర్ణ తృప్తుడై యతడు రాత్రి నిద్రించుచుండ నతనికొక సొన్నము గలిగెను. అందు అతడు గదాధర దేవాలయమునకు వెడలెను. అట గదాధరుడు తనను బిలిచి 'లోకరక్షణార్థము నేను ప్రపంచమున జనింపనుంటిని. నీ భక్తిశ్రద్ధలకు సంతసించితిని. కాన నీ గృహమున జనింతును' అని పలుకుటయు, నందులకు బాసంగీకరింపనేరక 'నిరుపేదనుగదా! మీకు సౌకర్యముల జేయజాలనే!' యని తా వచించుటయు, నయినను గదాధర స్వామి అభయ మొనఁగుటయు జరిగినటుల నా నిశీధి దివ్య స్వప్నమునుగాంచి, తన గృహమొక పవిత్ర పురుషునిచే బావనము గాబోవుచున్నదని మది యానందించి యుప్పొంగి, ఆ విషయమును మరల మరల యోచించుకొనుచు, అతడు ఆపందాంబుధి నాడు ఓలలాడెను. ఈ విషయమును దలంచి తనో మన రామకృష్ణుడే శ్రీమన్నారాయణుడని వక్తము గదా!

పై విధాన ఖుదీరాముడు గయాక్షేత్రమున నుండకొక దినమున కామారిపుష్కరిణిలో గల చంద్రాదేవి తన

యింటికి బ్రక్కనేగల శివాలయమునకు బరిచారికతో పూజ
 ర్థమై యేగెను. అంత నాశివలింగమునుండి యొక దివ్యజ్యోతిః
 బయల్పడలి ఆమెను చుఱుముట్టి చంద్రాదేవి దేహముః
 లీనమై అదృశ్యమయ్యెను. తక్షణమే ఆమె బాహ్యస్మృతి
 రహితయై నేలకొరిగెను. వెంటనున్న ధన్వజీవియగు ధన్వ
 చంద్రాదేవికి యుపచారములచే బాహ్యస్మృతహను గలిగించెను.
 నాడే చంద్రాదేవి గర్భము ధరించుట! ఈ సంఘటనము
 గాంచుచో మన రామకృష్ణుడు పరమ శివస్వరూపమనియే
 విదితమగుచున్నదిగదా! ఈ విషయమును చంద్రాదేవిద్వారా
 గయనుండి అరుదెంచిన ఖుదీరాము డాలకించి, గయాక్షేత్ర
 మున తన స్వప్నము యథార్థమని గ్రహించి, తన యను
 భవము నామెకు దెలిపెను. ఆ పుణ్యదంపతు లావిషయము
 నకు ఆశ్చర్యానంద పరవశులై నాడు రాజిల్లిరి. చంద్రాదేవి
 గర్భము అభివృద్ధి నొందుకొలదిని యనేక అద్భుత అనుభవ
 ములు ఆమెకు గలుగజొచ్చెను. ఒక్కొక్కనాడు తన శయనా
 గారమున దేవతలు తిరుగాడుచుండుటయు, ననేక అవిస్మృత
 దివ్య వాక్కులు శ్రవణగోచర మగుచుండుటయు, బసిపిల్లల
 కాలి గజ్జల శబ్దములు వినబడుటయు మొదలుగా గల దివ్య
 దృశ్యములు ఆమెకు విస్పష్టముగ గనబడుచుండెను.

అంత గొంతకాలమునకు అవిద్యాంధకారమును బరి
 మార్చు జ్ఞాన దివాకరువోలె జంద్రామణిదేవి గర్భమున
 1836 దురు ఖ నామ సంవత్సరమున ఫిబ్రవరి 17 వ తేది
 ఫాల్గుణ శుద్ధ విదియ బుధవారమున 'ఓ అష్ట మానవులారా,
 ఏద్రమేల్కొనుడు. ఆహారనిద్రాదులే జీవిత పరమావధిగావు

నుడీ! కామకాంచనములు గావు సుమా! సర్వాతీతమగ
 పరమాత్మ సాక్షాత్కారము బొందిననాడే జీవిత ధన్యత్వము
 జీవిత గమ్యమును బోధించు నే నకు దెంచితిని. నా యడుగు
 జాడల ననుసరించుచో ముక్తి హస్తగతము' అని దుఃఖ
 నిమగ్నులగు ప్రపంచజీవుల బ్రబోధించుచున్నటుల, ప్రభాత
 సమయమున బ్రపంచోద్ధరణ కార్యభారమును వహింపనున్న
 సద్గురువరేణుడు, అవతారపరిష్ఠుడు శ్రీరామకృష్ణదేవు
 డుడని విచిన్తు. వెంటనే జగమంతయు బావనమై వెలసెను.
 ఆ ప్రభాతమున విహంగ సమూహము కిలకిలారవములు
 నల్పుచు, ఆత్మసాక్షాత్కారవంతుడగు జ్ఞానియొక్క యానంద
 తీర్థముల గావించుచుండెను. బ్రహ్మానుభూతిపరు లెల్లప్పుడు
 సర్వసమత మున నుండుచు, వికాస యుక్తులై తనరుదురని
 తెల్పుచున్నవో యనునటుల వృక్ష సంతానముల సుమ
 సంచయము విప్పారి సుగంధముల వెదజల్లుచుండెను. ఇట్లు
 అన యార్థముల సర్వప్రకృతియు మన శ్రీరామకృష్ణదేవుని
 యవతరణమునకు స్వాగతమొసంగెను.

ఇట్లు జనించిన బాలుని నొకచోనుంచి, తల్లికి సాయ
 మొనర్పనేగిన ధని యను ధన్యాత్మ మరల బిడ్డను జూడ,
 ఆశ్చర్య కరముగ నతడు పూరణమునగాక సమీపమునగల
 బూదిగుంటలో బొడ్లాడుచు, 'ఈ ప్రాపంచిక సౌఖ్యముల
 నేనాడు భస్మము గావించి దాని మేన ధరింతుమో నాడే
 మనకు బ్రహ్మానుభూతి లభము' అని అవ క్తముగ బోధించు
 చుండెనో యనునట్లుండెను. ఆ యుపదేశమును ఆ బాలకుడు
 అక్షరములు లేకయే బోధింప నవ్యక్తముగనే గ్రహించి

యుండును ఆ ధని. కాన వెంటనే ధని ఆ బిడ్డను జేగొని 'ఈ శిశువు లోకపూజ్యతను బొందు మహనీయు'డని భావించి సంతసమును అపారముగ బొందెను. ఇక ఖుదీరాముని ఆనందమునకు మేరయలేదు. తన దివ్యానుభవము ఫలించిన నేవ క్తికానందము కలుగదు! అంత ఖుదీరాముడు జోతి మ్మల రావించి, జాతకమును వ్రాసింప, 'నీ కుర్రవాడు అసాధారణవ క్తియై లోకపూజ తను బొందుననియు, భగవదంశ సంభూతు'డనియు నా పండితులు తెలిపిరి. ఖుదీరాముడును తన గయాక్షేత్రానుభవము ననుసరించి బాలునకు గదాధరుడని నామకరణ మొనరించెను.

బాల్య లీల

దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్న ఆ కుర్రవాడు శైశవమునుండి తనదేవత్వమును వివిధ తెరంగుల దల్లికి వ్యక్తమొనర్చుచుండెను. ఒక పరా యము చంద్రామణీదేవి శిశువు నెత్తుకొని కూర్చుండియుండ నతడు మిగుల తేలికగనై భయాశ్చర్యముల గలుగజేసెను. మరల నొకతరి మోయలేనంత భారముగ నతడగుచుండెను. సర్వసాధారణమైన జోలపాలల బాడినంత నితడధికముగ విలపించును. అంతియగాక బాలుని యేడవమాసమున నా జనని ఆతని తొట్టిలో నిద్రబుచ్చి కార్యాంతర నిమగ్నయై, మరల గొంతదడవునకు శిశువును దిలకింప, దనముద్దుల కుమారునికిమారుగా గాషాయ వస్త్రమును, దీర్ఘమైన గడ్డమును, సుమారు నలువది వత్సరముల ప్రాయముగల యొక వ్యక్తి యందు గోచరించెను.

వెంటనే ఆమె భయభ్రాంతచిత్తయై ఖుదీరాముని బిలికి యిరువురు మరల జూడ, తొట్టిలో దన చిన్న గదాధరుడే నిద్రించుచుండెను. కాని యామె తానుజూచిన ఆజానుబాహు విషయముకెప్పి, అది యేదియో దుష్టగ్రహమనియు, అది శుశిపాపని బట్టి వీడించుచున్నదనియు, దాని భూతవైద్యుల దగు చికిత్స జేయించినగాని తనకు దృ కలుగదనియు భ్రతతో నొక్కి వక్కాణించెను. కాని దై వానుగ్రహ జను డగు నీ బాలుని ఎట్టి గ్రహములు దరిజేరవనియు ఖుదీరాముడు ధై ము కెప్పి ఆమె నోదార్చెను. భావిజీవితమున నితరులకు నావేశించియున్న అక్షానగ్రహముల నిర్మూలించు నా బాలునికి దుష్టగ్రహములు ఆవేశించుటేడ! దానిచే నాతనికి బాధ యేడ! తానికముందు అట్లు కానుంటిననియు, భయము వల దనియు, జననిని హెచ్చరించుటకో యసునట్లు దన భవిష్య ద్రూపమును ఆమె కతడు జూపెను.

ఇట్లే సుమారు ఎనిమిదవ సంవత్సరప్రాయమున, జగ న్నాథమునకు యాత్రార్థమేగుచు గామారి పుష్కరిణిగల యొక సత్రమున విశ్రాంతిగొనుచుండు సన్నా సుల నేవ జేయుచు, వారి సాంగత్యమును అనుభవించుచు, నాబాలు డొకనాడు శరీరమంతయు విభూతిని బూసికొని, కౌపీనమును ధరించి, తానిక ముందట్లు అగుదునని నూచించుటకో యసు నట్లు జననివద్ద కరుదెంచి 'అమ్మా నేనెట్లు సాధువునై తినో గాంచితివా' అని పలికి తల్లికి భయాందోళనముల గల్గించెను. ఇట్లే గదా గోపాలకృష్ణుడు మన్నుతినునట్లు నటించి, తానే బ్రహ్మోంకపాలకుడనని జననికి దెలుపునిమి త్రము తన యాన

నమున సకల ప్రపంచమును జూపెను. కాని యంతయు వీక్షించిన యశోద ఎట్లు పుత్రమమకారముచే నారహసముల గ్రహింపలేదో, అట్లు మన చంద్రామణియు దన కుమారుని యథార్థతత్వమును గ్రహింపలేకుండెను. మమకార పూర్ణమగు మాతృప్రేమ అట్టిదిగదా!

కాలము దొర్లిపోవ మన గదాధరుడు దినదిన ప్రవర్థమానుడగుచు నా గ్రామవాసులందరికి ముద్దుబిడ్డడై తన రారెను. పాఠశాల కరుగునపుడు అట బోధింపబడు పాఠముల సారరహితములుగ నిశ్చయించి నిర్లక్ష్యము నా బాలుడు చేయుచుండును. ధారణశక్తి యెక్కువగ నుండుటచే వినిన గానిని తు, చ, తప్పక దిరిగి చెప్పగలిగియుండును. అవును, ఈ చదువులు భగవంతుని జేర్పజాలవని నాడే నిశ్చయించె నేమో ఆ బాలుడు! అట్లుకాక 'బ్రహ్మవిద్యాం సర్వవిద్యా ప్రతిష్ఠాం' సర్వవిద్యామూలమగునది బ్రహ్మవిద అను ముండక శ్రుతి వాక్యాసారమును గ్రోలుట కతన నీ ప్రాపంచిక విద్యలపై నతనికి యాసక్తి లోపించెనేమో! చదువుట నేర్చినతోడ మహాపురుషుల జీవితములు, పురాణములు, ఆధ్యాత్మికోన్నతికి మార్గము నెరింగించు నితర గ్రంథరాజముల నతడు పఠించుచు నానందించువాడు.

ఆ భావముల సమవయస్కులకు బోధించుచుండెడి వాడు. మరియు కేవలము ఆ గ్రంథముల జదువుటయేగాక చిత్రలేఖనమునను, సంగీతముననుగూడ బ్రవీణుడై యతడు రాణించెను. మన గదాధరుడు శిల్పకళయం దారితేరినవాడు.

గదాధరుడు విగ్రహముల నిర్మించుచో నవి సజీవముగ భాసి చెడివనుట కొక తార్కాణము గలదు. దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున మన గదాధరుని జే వ్రసోదరుడగు రామకుమారుడర్చకుడై యుండ నితడుగూడ నచ్చోటనే వసించుచు, గంగ తటమున జపాదుల గావించుకొనుచు నుండువాడు. ఒకనాడ తా నప్పింప, జితేంద్రియుడును జ్ఞానస్వరూపుడును తపోనివ గ్నుడును అగు షరమశివుని విగ్రహమును దయారొనరించెను దేవాలయాధికారియు భక్తుడును అగు మధురబాబు ఆ విగ్రహము ర్తిని గాంచి ఆశ్వర చకితుడై, గదాధరుః నన్నిహితుడైన హృదయరాముని యా విగ్రహమునకై యర్పించెను. సమ్మతించి గదాధర నామముననున్న మ రామకృష్ణుడు దాని నతని కొనంగెను. ఈ శిల్పచాతుర ముస్తిపాలతో గదాధరునకు లభ్యముగదా!

కామారి పుష్కరిణిలో ఖుదీరాముడు అనుదినమును రఘువీరార్చనము గావించుచుండ గాంచి అట్టి మహాభాగ మువకై గదాధరు డువి ఖూ రుచుండెడివాడు. అట్టి యదృ మునకై నిరీక్షించుచుండెను. ఇట్లుండ గదాధరున కేడవయేట, సాలంపూరువ దన మేనల్లుని యింట దేవీనవరాత్రములకై యేగిన ఖుదీరాముడు రోగగ్రస్తుడై శ్రీరామచంద్ర నామస్మరణముతో 1843వ సంవత్సరమున ననువులబాసెను. ఈ వార్త కామారిపుష్కరిణిగల గదాధరుని కర్ణ పుటంబుల సోకగనే 'ఈ ప్రపంచము యింతియగదా! ఇది నశ రమును క్షణిక మును అగుటచే నిక శాశ్వతమైన భగవంతుని బొందవలెను, ఈ అన్ని సుఖములు ఎందులకు?' అని మనంబున బరిపరి

విధముల నాలోచించెను. 'సర్వంవస్తు భయాన్వితం భువి
 నృణాం వై రాగ్య మేవాభయం' ప్రపంచమున మానవులకు
 సర్వవస్తుజాలమును భయాన్వితమై, ఒక్క- వై రాగ్యము
 మాత్రమే అభయప్రదమై యొప్పుచున్నదను భర్తృహతి
 వాక్, మువోలె గ్రమక్రమముగ బ్రపంచముపై విరాగము
 అతనికి మెండయ్యెను.

ఆశ్చర్యము! ఏమది? ప్రాపంచిక విషయముల రోసి,
 జనని నొప్పించి, గృహము బాసి, దేశముల దిరిగి, గురువు
 నన్వేషించి, సాధనాధ్యయనముల గావించి, అనుభవసంపదల
 మునిగి, ఉద్గంధముల రచించి, అద్వైతమత ప్రతిపాదనము
 జేసిన జగద్గురువు ఆదిశంకరాచారులును, దన ఏడు
 ఎనిమిదవ వత్సరప్రాయముననే సర్వమును నిర్ధారణ మొనర్చు
 కొనెను. అట్లే 'వివాహమే సర్వ దుఃఖముల' మని ఎవరో
 వచింప, దాని గ్రహించి, 'ఏమి? వివాహమే సర్వావధి
 దాయకమా! అట్లయిన శ్రీరామచంద్రు డేల పెండ్లి
 యాడెను? ఇట్టి వివాహమును నేనుమాత్ర మంగీకరింపను.
 ఇదియే నా దృఢనిశ్చయ'మని ప్రతిజ్ఞచేసి, తర్వాత శ్రీ రాము
 కృష్ణ చరణాంబురుహముల నాశ్రయించి, యత్యాశ్రమమును
 గొని, పాశ్చాత్యమున సర్వమత మహాసభల ప్రాచీన భార
 తీయ విద్యాప్రాభవముల నెల్లెత్తి చాటి, వేదాంతకేసరియైన
 శ్రీ వివేకానందస్వామియు దన ఏడు ఎనిమిదవ సంవత్సరము
 ననే తన భావి కౌర క్రమమును నిశ్చయించి తీర్మానించెను.
 వైవిధాన బ్రపంచోద్ధారకులు యీ ప్రపంచమున నుద్భవించి
 పక పూర్వమే తాము లోకమున జేయవలసిన కారక్రమ

ముల నిర్ణయించి యిట జన్మింతురుకాని మనముమాత్రము నారిన వెంటనే గ్రహింపజాలము అని అ ము. డెబ్బది వత్సరముల ప్రాయమున, ఒక్కదినము గ్రామాంతరమున నున్నచో గంటికి నిద్దరరాక మనస్సు గృహముదెస పరులెత్తు సామాన్యులకును, 'స్వాత్మావలోకనాంతు తస్మాత్సరం పవిత జేత్' స్వాత్మావలోకనమునకై సర్వమును బరిత్యజింపవలయునను శాస్తోక్తిరీతి బాల్యముననే సరాసంగముల సన్న్యసింపిన మహాపురుషులకును నెంత తారతమ్యము గలను! బాల మున నట్టి నిశ్చయము కలుగుట దుస్సాధ్యము గదా! ఇట్ల వారు లోకమున జాల అరుదుగా నుండురు.

బాలునికి దొమ్మిదివర్షముల ప్రాయమున బ్రాహ్మణ వంశమున బ్రధానమగు ఉపనయన కార మును అతనికి జేయింప నన్నయగు రామకుమారుడు సంకల్పించెను. అందు ముఖ్యమగు భిక్షాస్వీకరణ సమయమున, తన పూర్వ వాగ్దానమును న రించి, ప్రథమ భిక్షను కుమ్మర(స్త్రీ)యగు ధని నుండి స్వీకరింప నతడు బట్టువట్టెను. కాని శూద్రకులజనుండి భిక్ష గ్రహించుట ఆచార విరుద్ధమని రామకుమారుడు అతని చెప్పిచూచెను. అయినను గదాధరు డందుల కంగీకరింపక, దన వాగ్దానభంగమున కియ కొనడయె ను. సోదరుడును అంగీకరింపక తప్పదయె ను. అంత దనకొరకు వేచియున్న ధన్య ధనిదగ్గర కే తెంచి, కుచేలునివద్ద కృష్ణుడు అటుకుల్ గ్రహించిన చందము, గదాధరుడు ఆమెనుండి భిక్షుకై కొని, ఆమె గృహమును, జీవితమును, ఆమెను బవిత్రము గావించెను. నాడు ఆ చిన్న గదాధరునకు బ్రథమభిక్ష నిడి ఆనంది

చిన ధని ముమ్మాటికిని ధన్యయే. చిన్ననాటి యీ పట్టు దలయే కాలక్రమమున గదాధరునిలో నభివృద్ధిగాంచి సర్వ దేవతలను స్వాధీనమొనరింప జేసికొని పరమహంసదేవునిగా బరిణమింపజేసినది.

భక్తి తన్మయత్వము

ఉపనయనము నాటనుండి గదాధరుని యంతర్గత భక్తి! కుసుమము రఘువీరార్చనా ఫలితముగ వికసించదొడగెను. సంపూర్ణ భక్తినైపుణ్యముడై యధికకాలమును శ్రీరామచంద్ర పూజాదులందు గడుపుచు, తదితర సమయములందు సామాన్య మానవులు చొర భీతాహము గలుగజేయు సృశాన వాటికలందును, భయంకర వాతావరణముగల తోటలందును అతడు ఏకాంతముగ యోచనా నిమగ్నుడై సాధనాదుల నోనరించుచుండెడివాడు. వర్ణముగ గ్రంథముల జదువక నందలి విషయముల సాధన కుపయోగించుకొనెడివాడు. ఇట్లుండ శివరాత్రి యరుదెంచెను. నాడు ఉపవసించి, ఆ దిన మంతయు శివధ్యాన తత్పరుడైన, పరశివుని బ్రతక్షముగా వించుకొన వలయునను దృఢసంకల్పమున గదాధరుడు జననిని, నాడు తనకు ఎట్టి విక్షేపము కలుగజేయవలదని యంచెను. అట్లు పగలంతయు నతడు జ్ఞానయోగీశ్వరుడగు పరమశివునిగూర్చి యుపాసించెను. పవిత్రమగు శివరాత్రి యగుటచే, నారాత్రి జాగరణమున కుపయుక్తముగా నోనాటకబృందమువారు నాడా గ్రామమున శివలీల నాటకమును బ్రదర్శింప నరుదెంచిరి. ఈశ్వరపాతధారియగువల్ల క్షి నాడుహ

వసించియుండుటచే నతనికి జ్వరమంకురించెను. ఆ పాత్రను నిరహింప నన్యులెవరును లేకుండుటచే నా నాటక సంఘము వారు యోచనాగ్రస్తులై యుండ, గొందరు గ్రామస్థులు గదాధరు ప్రక్షానైపుణములు నెఱింగినవారు గాన నాటకము వారికి ధైర్యముజెప్పి, శివపాత్ర ధారుని గొనిరా వాద్దానము జేసి గదాధరు నింటికిగిరి. అట శివసాక్షాత్కార నిరీక్షణా చిత్తమున ప్రీతధా నాయత్త చిత్తుడై యుండెను మన గదాధరుడు. కుమారుని సంకల్పము నెరింగిన చంద్రాదేవి ప్రథమమున గ్రామలఘుకోర్కె నిరాకరించి బాలుని గదల్చి యూనలేదు. కాని యధికసంఖాక జనముల గోర్కిపై సుతుని మేల్కొలిపి విషయము నతనికి విశదపరచెను. గదాధరుండును తొలి సమ్మతించని వాడయ్యెను, గ్రమముగ నాటకబృందము వారి ఆనహాయ తిని, గ్రామస్థుల ఆశాభంగమును గ్రహించి, శివపాత్రధారణమున కంగీకరించి నాటకరంగమునకు వెడలెను. అచ్చట గుర్రవానిని రంగుల గదిలోనికి గొంపోయి నాటక బృందము పాత్రధారణమునకై అతని శరీరమునకు సంపూర్ణముగ విభూతీయు, జటాజూటము, రుద్రాక్షమాలలు చంద్రవంక మున్నగు శివాలంకరణముల నొక్కటొక్కటి మేనవమర్చుకొలది, బాలుడు, తానే శివుడనను దృఢభావము రాను రాను దృఢతరమై క్రమముగ బాహా స్మృతిని గోల్పోయెను. పగలంతయు నుపవసించియుండుటచే నత డట్లుండెనని బృందము దలంచి, గదాధరరూపమునగల శివుని ఎత్తుకొని రంగముపై నిలువజేసి తెర నెత్తిరి. కాని మన యీ ప్రపంచమున నుండక, ఆ బాలుని మనస్సు శివానందమున నీదులాడు

చున్నదను రహస్యము వారికి దెలియకుండుటచే నాతనిచే బలికింపజేయుట కెన్నియో యుపాయముల గావించి, విఫలులై, అచేతనమువలెనున్న ఆ బాలుని భుజములపై నిల్పికొని గృహమున నతని బననికి నొప్పగించి వెడలిపోయిరి. ఆ త్ఫిలో నున్న గదాధరుని గాంచి చంద్రదామణి మిగుల భయాంవోళనముల జెందెను. మరుసటి దినమునకు గదాధరునకు బాహ్యస్మృతి గలిగి యారోగ్యముగ నుండుటచే నా తల్లి సంతసించెను. దశవర్ష ప్రాయుడగు గదాధరుడేమి, సమాధుల బొందుటేమి? కాని యీ భావసమాధు లుగ్గుపాలతో నాతనికి అనుభవైక వేద్యములేగదా!

ఇట్లే పూర్వము యితనికి ఆరువత్సరముల ప్రాయమున గ్రామ సమీపమునగల క్షేత్రముల ప్రక్కగ నతడు ఒక దినమున సాయంకాలము బోవుచుండెను. ఆ సమయమున, నల్లని కారుమేఘములు ఆకసమున లేచుటయు, వానిపై దెల్లన కొంగలశారొకటి ఎగురుటయు జరిగెను. ఆ వెంటనే నీలమేఘము శ్రీకృష్ణాకృతిని, ఆ శ్వేత విహంగముల పం గోపాలుని కంఠమునగల ముత్యాల సరమువలె గోచరింప నతడు తన యుడై సమాధిమిగున్నడై యొప్పెను. మరియొకసారి, కామారిపుష్కరిణికి రెండుమైళ్ళ దూరమునగల ఆనూరు అను గ్రామమున గ్రామాధిదేవతయగు విశాలాక్షి నర్పించుటకు కొందరు స్త్రీలు వెడలుచుండ, వారితో మన గదాధరుడును దేవీకీర్తనల బాడుచు బ్రయాణమయ్యెను. అతనికి అప్పడు ఎనిమిది వత్సరములు మాత్రమే. క్రమముగ, బాడుచున్న నా బాలుడు, ఆనందబాష్పములు చెక్కిళ్ళనుండి బ్రవ

హింప జైతన రహితుడయె ను. వెంటనే ఆ వనితామణులు గదాధరుని ధక్తి శ్రక్షల గ్రహించియున్నవారు గాన ఆతని ప్రక్కజేరి, సంక్షున గావింప గొంతతడవునకు ఆతనికి సృతి గలిగి విశాలాక్షిని దర్శించి అతడు తిరిగివచ్చెను. ఈ విధముగ సక సమాధి తులు జిన్ననాటనుండియే హస్తగతమగుట చేతనే తరా త తరా త నిర్వికల్పాదికముల నతడు బహు సులభముగా బొందగ్గాను. ఇట్టిది అందరికి సాధ ము కాదు గదా!

కలకత్తా వాసము

ఈ విధముగ కామారిపుష్కరిణిలో గదాధరుడు తన జీవితమును గడుపుచు బ్రాహ్మచారిక సౌఖ్యములపై నిర్లక్ష్యతయు, సామాన్య విద్యయందు ననభిమానమును మొదలగు లక్షణముల గలిగి అభివృద్ధి గాంచుచుండెను. తండ్రి మరణానంతరము, సంసారనిర్వహణ కార భారము జేష్టుడైన రామకుమారునిపై నుండుటయు, గామారి పుష్కరిణియందు ఆర్జన కవకాశములు లేకుండుటచే రామకుమారుడు ధనార్జనకై కలకత్తాలో నివాస మేర్పరచుకొని, అట నొక చిన్న సంస్కృత పాఠశాలను నిర హించుచు, గొన్ని శ్రీమంతుల గృహముల దేవతార్చనల నొనరించుచు, కుటుంబపోషణము జరుపుచుండెను. కామారిపుష్కరిణిలో జదువులేక దిరుగుచుండు సోదరుని గదాధరునిగూడ గలకత్తకు దన వెంట గొంపోయి విద్యాభ్యాసము జేయింప రామకుమారునికి తలంపు గలిగి సుమారు షోడశవర్షప్రాయుడైన గదాధరుని గలకత్తకు

గొంపోయెను. ఇక యిటునుండియే మన గదాధరు జీవితమున ముఖ్యమైన పరివర్తనలేర్పడి లోకోత్తర మహావక్తియై వెలుగొందెను.

పల్లెటూరిలో జదువుల ముగించి, పట్నవాసమున ఉన్నత విద్యాభ్యాసమునకై వతెంచు బాలకుల గాంచుడు. వారిలో గొలదికాలమునకే బరిణామము విస్పష్టముగ మనకు గానవచ్చును. అదెట్టి పరిణామము? పల్లెలయందు అచ్చటి నిర్మల మలయమారుతము కల్మషముల రూపుమాప, పవిత్ర భావజాలముల నలవరుచుకొనుచు, శ్రద్ధాఘృన్వలై విద్యల నభ్యసించుచు, దల్లిదండ్రులయెడ గౌరవాదరముల మెలగుచు, బరుల కష్టసుఖములకు దోడ్పడుచు నుందురుగదా వారు! అట్టివారు ప్రకృతి నిరీత ప్రదేశములుకాని పట్టణముల కరుదెంచి, వానిజూచి మురియుచు, బూర్వపు సద్గుణముల విస్మరించి, కృత్రిమవాయువు నాఘ్రూణించుచు, అనవసర సంబంధముల గల్పించుకొని, కలుషిత వాతావరణమున దుర్గుణములకులోనై, దుర్నడతజనుచు, స్వార్థము పెంచొంద విద యందు శ్రద్ధాసక్తులు నశింప, నొక యంత్రముకై వడి గారముల నిర్వహించుటయేగాని జీవిత పురోభివృద్ధికారణమగు గమమును నిర్దేశించుకొనుటయు, అద్దానికై కృషి నల్పుటయు, వలయు సల్లక్షణముల నలవరచుకొనుటయు నెచ్చటను గానరాదు. ఇయ్యది విపరీతపు బరిణామమునకు దారి తీయుచుండనేమో! పట్నవాసులై పూర్వపు సదావముల బోనాడుట పరిణామమా? నాగరికతయను నామమున బాశ్చాత్యుల ననుకరించి పూర్వాచారముల గూలదోయుట

పరిణామమా? ప్రాచీన ఆర్ష సంస్కృతిని మూలకుద్రోసి, భౌతిక విజ్ఞానమే పరమావధియని భావించుట పరిణామమా? మన మహర్షిచంద్రుల, అనుభవవేత్తల, యతివరేణుల, వుణ్ణ వురుషుల అనుభవ వాక సంచయమును బరిహసించుచు, మన సంస్కృతినే చేగొని, దానినే తమ స్వంతముగ బలుకుచు మరల మన కందజేయు నితరుల నభినందిచుట పరిణామమా? పరిణామ మననేమి? ఏది మన జీవితపు బురోభివృద్ధికి మూలమై, శాంతా నందముల కాకరిమైన, నవచైతన్యము నొసంగునో అదియే పరిణామమన జెల్లునుగాని, తనకు బాధాకరమై, పరులకు దుఃఖ కారణముగునది పరిణామము కానేరదు. ఈ పరిణామమైనను ఉత్తమమై తనరవలెను. ఈ పరిణామము శారీరక, మానసిక, ఆధా తి కములని త్రివిధము. జనించినదాదిగా నీ శరీరము కాలానుగుణ ముగ మార్పు నొందుట శారీరక పరిణామము. అక్షరాభాసము నాటినుండి పాండిత్యము సంపాదించుదనుక మానసిక లేక విద్యా పరిణామము. అట లౌకిక విషయములగాక దైవిక విషయముల పభివృద్ధినొందుట ఆధ్యాత్మిక పరిణామము. ఈ త్రయమున నాధా త్మిక పరిణామమే ఉత్తమోత్తమమైనది. ఈ పరిణామమును బొందుటయే జీవిత పరమావధిని గాంచుట యగును. ఎప్పుడునున్నను, ఏ ప తులనున్నను తన అభివృద్ధిని గూర్చియే జింతించుచు, దానికై తపించుచు, జిట్టచివరకు దన గమ మును పొందుటయేగదా మానవలక్షణము! అందుచే మన గదాధరుడు పై వచింపబడిన పరిణామత్రయమున నుత్తమోత్తమమైన ఆధా త్మిక పరిణామమునొంది, ప్రపంచమున

కెట్టి తారణోపాయమును బ్రసాదించెనో యిక ముందు గ్రహించెదముగాక !

ఇట్లు కొంతకాలము జరుగ, గదాధరుని దృష్టి యింకను ప్రపంచమున బ్రవేశింపక సతీతముగ నుండుటచే ననుజుడు గాంచి, ఒక దినమున 'సోదరా, విద్యలేక యిట్లు ఎంత కాలము మనగలవు? 'విదా విహీనః పశుః' విద్యా విహీనుడు పశువుగ బరిగణింపబడుట నీవు గ్రహింప వైతివిగదా' అని మెల్లన దమ్ముని మందలింప, 'అన్నా! నీవు వచించినది సత మే. కాని యీ చదువు పొట్టకూటికిగాక భగవత్పాఠాత్కారమున కుపయుక్తమగునా? అందుచేత నీ యశాశ్వత విద లకై నామనస్సు ప్రాకులాడజాలకున్నది. శాశ్వతముగు భగవంతునిజేర్చు విద లకై నా హృదయ మారాట పడుచున్నది. అనిత ములగు వీని కాతురత జెందనేల?' అని తీవ్ర భగవదావేదనా తప్త హృదయముతో గద్గదస్వరమున జవాబొసంగెను. తాను గీర్వాణభాషా కోవిదుడైనను, సకల శాస్త్రముల నభ సించిన వాడైనను, తాను గ్రహింపజాలని సత మును జిరుప్రాయమునగల తము డు తనకు బోధించుటకు, విశాలహృదయ సంపన్నుడగు రామకుమారుడు సంత సించి, ఒక్కమాటనైన బలుకక, ఆతని యిష్టానుసారముగనే బ్రవర్తించిన శ్రేయోదాయకముగ నుండునవి యూరకుం డెను. తన యథార్థతత్వమును ఎట్టి జంకు గొంకులును లేక అన్నకు దెలియజెప్పిన గదాధరుడు స్వేచ్ఛగ భగవదస్వేషణాయ త్తచిత్తుడై తనరొందెను.

కలకత్తాకు జేరిన పిమటనైన మన గదాధరుని దృక్పథమున రామకుమారుడు గోరిన నెవ్విధమైన పరిణామము గోచరింపకుండెను. తన కనిష్ఠసోదరుడు మిగుల గారాబముగా బెరుగుటచే నెట్టిగట్టిమాటనైన దా బలికిన నాతని మనస్సునకు నొప్పి కలుగునో యని మనమున భావించి, రామకుమారుడు తాను ప్రతిదినము జేయుచుండిన దేవతార్చనాది కారములజేయ దమ్మునికి మెల్లగజెప్పి సమతీపజేసెను. గదాధరుడును మనంబున సమందానంద భరితుడై యన్న గారి యాజ్ఞాబద్ధుడై శ్రీమంతుల యిండ్ల కడు భక్తియుక్తుడై, తన్మయుడై వారివారి యిష్టదైవముల బూజించుకాలమున భగవంతునియందు లగ్నచిత్తుడై మెలగుచుండెను. ఈ బాలుని అర్చనా విధానమునకు నా గేస్తులు ఆశ్చర సంభ్రమముల దమ వ వహారముల మరచి తమ యిష్టదైవములందే దృష్టి నుంచి తన్మయులగుచుండిరి. అవును, పూజ యనిన నదియే గదా! ఏకాగ్రతను సాధించుటకై మన వేదమాత ఉపాసనమును బ్రథమ సోపానముగా నిర్దేశించెను. చిత్తలగ్నతకు నొక మూర్తిని బ్రథమమున నిడికొనిననంత ఆ మూర్తి వైదొలగివను నా ఏకాగ్రతకు భంగము వాటిల్లదు. కాన 'ఆచా స గుణ మాశ్రిత నిర్గుణం చ తతః పరం' అనియే శ్రుతాదేశము. అందుచే ముందు మూర్తిని గ్రహించి ధ్యానించుట భక్తియనియు, నటుపై మూర్తిరహితముగ ధ్యానించుట జ్ఞానమనియు దాత్పర్యము. అర్చకుడట్టి చిత్తైకాగ్రతతో వర్చనాదుల సలుపుచుండ వాని ఆ భావనలము లీతరులగూడ నావరించుటయం దాత్పర్యమేమి? అట్లు

గానిచో బరుల భావములు వారి ఏకాగ్రతకు భంగము కలిగించునుగదా! అట్టి విధమున భంగము కలుగుటయు, దాని సవరించుటయు జరిగిన సంఘటన మొండు మన గదాధరుని జీవితమున గోచరము. రాణీరాస నీ నిర్మిత దక్షిణేశ్వర దేవాలయమున గదాధరుడు ఒకనాడు భవతరణీ కాళికాదేవిని బూజించుచు, నామెయందే మనస్సును లగ్నమొనర్చి యుండు సమయమున, దేవాలయాధికారిణియు, జగన్మాత భక్తురాలును అగు రాణీరాస ని తన సేవకులతో దేవీ దర్శనార్థమరుదెంచెను. కాని గదాధరుడు భక్తి తన్మయత బూజాదుల నొనర్చుచు ఆమె రాకనే గమనింపడయ్యెను. ఆమెయు నొకచో నాసీనయై భక్తిపరవశత నర్చనాదుల వీక్షించుచుండెను. ఇంతలో నా ఏకాగ్రతకు విఘ్నము వాటిల్లు నొక వా జ్యవిషయమగు భావన నామె మనమున నుదయింప దానినిగూర్చి జింతించుచుండెను. ఈ భావముచే గదాధరుని ఏకాగ్రత భగ్నమై, అతడామె దెస బరికించి 'ఇచ్చటను యీ యపవిత్ర భావములే?' యనుచు నామె చెంపపై చెఱు న కొట్టెను. అంత జెంతనేయున్న ఆమె పరిచారకు లది గాంచి గదాధరుపై గలియబడ నుంకించుసమయమున, సూక్ష్మ బుద్ధియు, దన దోషమును గుర్తెరింగిన రాణి వారిని వారించి 'ఇట్లై అకౌరవముగ బ్రవర్తించెదరు? తప్పచేసినవారి శిక్షించుట యుక్తమే. బిడ్డ లోపముల దండ్రిగాక ఒరులెవరు సరిజేయగలరు? ఇంక నెప్పడిట్టి కార్యముల జేయవలదని నాతల్లి యాదేశమిది'యని బలుకుచు విస్రమయై బుత్రికవోల గదాధరునికి సాష్టాంగ మొనర్చినది. పై దృష్టాంతమును

గాంచిన భగవంతుడుగాక నన మంతయు నా మహాపురుషులకు వ ముగ డోచును. అట్టి ప్రవిధాన నేకాగ్రత సాధించుటచేతనే తరా త నాతడు యతికులావతంసుడై యొప్పుకెను.

దక్షిణేశ్వరాలయము

కలకత్తా ప్రవేశమునుండి గదాధరుడు శ్రీ రామకృష్ణుడని ప్రఖ్యాతుడగుటచే నిక నతని శ్రీ రామకృష్ణుడనియే వచించెదముగాక. ఇట్లు శ్రీ రామకృష్ణుడు రామకుమారునితో గల కత్తానగరమున వాసంబుండుకాలమున, నతని భవిష్యజ్ఞీవిత నాలకమున బ్రముఖపాత్ర ధరించిన జమిందారిణియు దయార్థ హృదయయు, జగన్మాతృ భక్తురాలును అగు రాణి రాణియును వనితారత్నము కలకత్తలో నుండెను. ఆమె జాతియందు పల్లెస్త్రీయైనను సద్గుణములందుమాత్రము కొర వడివదిగాదు. ఇట్టి భక్తురాలు, తన యల్లుడును భక్తుడును అగు మధురనాధునికి జమిను నొప్పగించి, భక్తుల కాకర మును, యాత్రికుల యఘపుంజముల దన పవిత్రతచే బార ద్రోలి ముక్తిబొంద నర్హత బ్రసాదించి విశ్వనాథ దర్శనము పక్షై బంపుచున్నదో యనునట్లుండు పావన గంగానదీ తీర మునగల వారణాశిని దర్శింప బ్రయాణమయె ను. లక్షాధి కారిణి గాన ననేకమగు పడవలలో నామె ప్రయాణము గంగపై సాగించుచు, బగలంతయు వస్తుసామగ్రిని సర్దుకొను టకై వినియోగించియుండుటచే నలసి, గంగానదీ మందమారు తములు చల్లగ వీచుచుండ నించుక గనుమూసెను. అంత

నామెకు ఒక దృశ్యము గోచరించెను. అందు తన యిష్టదైవమైన కాళికామూర్తి సాక్షాత్కరించి 'నీవు కాళికి బోనేల? ఇచట నాకోక ఆలయమును నిర్మించి నన్నందు బ్రతిష్ఠింపుము. అచ్చట నేను భక్తుల పాలిట గల్పతరువునై నివసించెదను. లెమ్ము' అని హెచ్చరించెను. ఆమెయు దిగ్గన లేచి, పడవలన నావుచేయించి, ఆస్థలము కలకత్త కెంతదూరమున గలదని విచారించి, పండితుల రావించి, ఆప్రదేశమును బరిశీలింపజేసెను. ఆప్రదేశము దేవీప్రతిష్ఠకు అనుకూలమైనదిగా నా బండితవర్గము తెలుప నామెయు మిగుల సంతసించి, కాళీయాత్రను విరమించి, కలకత్తకు దిరిగివచ్చి, ఆలయ నిర్మాణమునకై యిరువది ఏకరముల స్థలము 1847 వ సంవత్సరమున గొని, అందు నిరాణమును శిల్పాచారుల రప్పించి పవిత్ర గంగానదీ తీరమున బ్రారంభించెను. ధన మధికముగ వయపరచి ఆలయమును మిగుల సుందరముగ నామె నిర్మింపజేసెను. ఆలయనిర్మాణము పూర్తియైన పిమ్మట, ప్రతిష్ఠాముహూర్తమును ఏర్పాటు గావించి, ప్రతిష్ఠా కారకలాపమును నిర్వహింప నామె పండితుల నాహ్వానింప, నామె శూద్రస్త్రీయను నెపమున వారు నిరాకరించిరి. దాని కామె వగచి, దేవిని బ్రార్థించుచు మార్గమునకై యోచించుచుండ రామకుమారుని వాండిత్యమును, విశాలతత్త్వమును గూర్చి యాలకించి ఆమె అతనికి ఆహ్వానమంపెను. రామకుమారుడు జమిందారిణియొక్క వర్ణాదికమునుగాక హృదయమునకు బ్రాధాన్యతనొసంగి, ప్రతిష్ఠాముహూర్తమును నిర్ణయించి, 1855 వ సంవత్సరము మే నెల 31 వ తేదీన నారమణీయ

దేవాలయమున లోకోపకారిణియు, భవతరణియు నగు కాలికామూర్తిని బ్రతిష్ఠాపనము గావించెను. కేవల మాచార పరులై యొప్పు పండితులుమాత్రము దీనికి నమ్మతింపకపోయినను అధిక పండితలోకము సంతసించెను. ఏదెట్లున్నను, చేతన మూర్తియై దివ శోభతో దేవిమాత్రము ప్రకాశింప దొడంకెను. అంతటి ధనవ యమున గట్టబడిన ఆ దేవాలయ మెంత గొప్పదియో చదువరులే యోచించి నిర్ణయించుకొందురు గాక!

మొత్తమునకు రాస్మణి తొమ్మిదిలక్షల రూపముల వయ మొనరించెనట! ధనసంపత్తి కలుగుటయు బూర్జ జన సుకృతమే. కాని అంతమాత్రముచే సరము సుసాధాము కాదు. దానికిని సక్రమోపయోగమును శాస్త్రము నిర్దేశించినది. ధనమునకు దాన, భోగ, నాశములని త్రివిధగతులు గలవనియు, నందు దాన, భోగములులేని సంపదకు మూడవ దగు నాశము తప్పదని భ్రహ్మారి వచనము. తాననుభవించినట్లు, బహుల కిడక దారిద్ర్యము నుండుచు, మమకారముచే వయమొనర్చక యుండుట బ్రపంచమున విస్పష్టము. కాని ధనముచే ముక్తిని బడసినట్లు శాస్త్రమున గానరాదు. అందుచే నే కొలదిమంది అదృష్టవంతుల ధనమో దేవాలయములకు, సత్పురుషుల నేవా భాగముల కుపయోగింపబడి వారు ధనులయెదరు. అట్లు రాణిరాసణి వయప్రయాసలకోర్చి గంగాతీరమున రమ్యమగు దేవాలయమును నిర్మింప ఆమె జామాతయగు మధురబాబు అవతారవరేణ్యుడు సాధనావతారమగు శ్రీరామకృష్ణుని, రాజ్యపాలనా సమరు

లును ధీరోదాత్తులునగు నా గురువ రేణ్యుని యువక శిష్య
 రత్నముల సేవాతత్పరుడై వారికి సర్వవసతుల నేర్పరచెను.
 ఆయ త్తయల్లుండ్ర త్యాగమే త్యాగము. అది సర్వాదర్శము,
 ఆచంద్రార్కము ! ప్రతిష్ఠానంతరము దేవిక్ష్మినిత్యనివేదనాదు
 లొనరింప నెవ్వరును ముందుకు రాకుండుటచే మరల రాణి
 యొక్క ప్రార్థనల మన్నించి, రామకుమారుడే ఏతత్కార ము
 నకు బూని అర్చకు డేర్పడునంతవరకు అర్చన సాగింప నంగీక
 రించెను.

అ ర్చ న ము

శ్రీరామకృష్ణుడు ప్రతిష్ఠా ఉత్సవముల వీక్షించుటకు
 గలక త్తనుండి దక్షిణేశ్వరమున కేరుదెంచి, ఆనందమున నందు
 పాల్గొనికలక త్తకు తిరిగి వెడలెను. కాని సోదరుడు దక్షిణే
 శ్వరమునుండి తిరిగి రాకుండుటచే మన రామకృష్ణుడు దక్షిణే
 శ్వరమున కేగ, రామకుమారుడు సర్వమును దెలియజెప్పి,
 మన రామకృష్ణునికూడ ఆలయమున నివసించుగోరెను. కాని
 ప్రథమతః శ్రీరామకృష్ణుడుగూడ శూద్రధనమును స్వీకరింప
 నొల్లక, ఆలయ ప్రసాదమును భుజింపక, స్వయముగా గంగా
 తీరమున, నాపవిత్ర తోయముల వంట గావించుకొనుచు,
 సాధనను దీప్రముగ నొనర్చుచుండెను. అధిక భక్తిశ్రద్ధలుగల
 మన రామకృష్ణునిగాంచి, ఆలయాధికారియగు మధుర
 నాథుడు మిక్కిలి సంతసించి, దక్షిణేశ్వరీ కాలికార్చనము
 నేయ నాతని మిగుల యర్గించెను. కాని స్వతంత్ర జీవియగు
 శ్రీరామకృష్ణుడు సమ్యక్తింపక; ధన విప్ర సాధనల మునిం

యుండెను. ప్రప్రథమమున సాధకుడు నియమముల తు, చే, తప్పక ననుసరింపవలయునని; బిదప నియమముల నతీతింప నలయుననియు, అనగా నవ్యక్తముగనే నియమాతీత తి కలుగవలయునని, సర సాధకలోకమునకు బోధించుటకో యునునట్లు, మన రామకృష్ణుడు అర్చకత మునేగాక, ఆలయ ప్రసాదిమునుగూడ స్వీకరింప నిరాకరించెను. తా మాచరించుచు గదా యితరులకు బోధించుట !

పై రీతిగ దక్షిణేశ్వరమున నిస్సంగుడై, తపోనియ మిడై వసించుచు దనకు దోడుగ హృదయరాముడుండ జీవిత పరమావధికై యతడు యత్నించుచుండెను. ఇట్లుండ నొక నాడు మధురబాబు శ్రీరామకృష్ణునిగాంచి వివ్రముడై దేవీ యర్చనము గావింప నంచెను. దేవి యాభరణముల సంరక్షణకు వేకొకరున్నచో దా పూజాదుల నల్ప సమ తించెద నని శ్రీ రామకృష్ణుడు వచించెను. హృదయు డా బాధ్యత వహింప నమ్మతించెను. అంత మధురనాథుని హృదయసాగరమున నానంద తరంగములకు మేరలేలేవు. ఇన్ని దినములనుండి దేవీ సన్నిధానమున శ్రీ రామకృష్ణు నర్చన కుంపనలయునను యత్నమునాడు దేవీ యనుగ్రహ ముచే సఫలమైనదని విశేసించి, అమితానందము నొందెను. విరాగయు డగు మన రామకృష్ణుడు దేవిని ఆభరణములచే నలంకరించుచుండ హృదయరాముడు పిమ్మట వాని బ్రాగ్రత పరచుచు, రామకృష్ణుని చిత్తమును నిశ్చింతగ దపమునందు మగ్నతనొంద నవకాశ మొసంగెను. ఆలయ నిరా తయగు రాస్మణియు నధికారియగు మధుకుడును అవ్యాజముగ మన

రామకృష్ణునందు భక్తిప్రసన్నులై శ్రీరామకృష్ణుని అర్చకత మున దేవి సంతోష్టయగుననియు, అతని యలంకారములతో నద్దేవి సజీవకళితో నొప్పారుచుండుననియు విశ్వసించిరి. అవును, భవిష్యత్తున పావనమూర్తియు, ప్రేమస్వరూపుడును, తా గధనుడును అగు మన రామకృష్ణునికి దమ ధనమాన ప్రాణముల నర్పించి ధన్యతజొందు ఆ రాసణీ మధురులు నాడు రామకృష్ణుని యర్చనకై యర్థించుట ఉచితమే గదా!

ఇట్లుండ. ఆలయ ప్రాంగణమునగల రాధాకృష్ణ మందిరమున నర్చకుడైన క్షేత్రనాథుడు, శ్రీ కృష్ణమూర్తిని బడక గదికి గొంపోవుచు గాలుజారి నేలపడెను. అతని చేతనున్న శ్రీ కృష్ణమూర్తియొక్క కాలు విరిగెను. దానిచే గుటుంబమున కె. ముప్పు వాటిల్లునో యని రాసణీ మధురులు ఆందోళనము సెంది, పండితుల విచారింప, విరిగిన విగ్రహము అర్చనకు త్యాజ్యమనియు, దాని గంగానదిలోవేసి, ఆ స్థానమున నూత్నవిగ్రహమును బ్రతిష్ఠంపవలయుననియు జెప్పిరి. క్రొత్త విగ్రహ నిర్మాణమునకు ఆజ్ఞానిడనేగాని పూర్వవిగ్రహమును గంగ కర్పింప రాణికి మనసొప్పక, శాధజెందజొచ్చెను. ఇంతలో నామె మనోవీధికి మెరపువలె రామకృష్ణుడుతోచ, మధురుని బిలిచి, 'ఈ విషయమున శ్రీరామకృష్ణుడెట్లు వచించిన నట్లొనరింతము. ఈ విషయమును అతడే తీర్మానింపగలడు' అని వచింప, మధురుడు శ్రీరామకృష్ణుని యీ విషయమున సలహా నం చెను. ప్రపంచమునే మరచి, 'ఎప్పుడు భగవద్దర్శన ప్రా-

యగునా?" యని వస్తుమునకై నిరీక్షించు చాతకమువలె వేచియున్న శ్రీ రామకృష్ణుడు సర్వము నాలకించి, 'విగ్రహము మొక్క కాలు విరిగినదని నూతన విగ్రహమును బ్రతిష్ఠించుట యా? రాణి యట్లుని కాలు విరిగిన మహాకని స్వీకరించుట గాక చిత్త గావించుటగా? అట్లే ఆ విగ్రహమునకు గాలునతికించి పూజగావింపుడు' అని హృదయములో నార్చితో మన రామకృష్ణుడు వచించెను. అంత రాసణి సంతసించి, దాని సరిజేయు భారమునుగూడ శిల్పచార్యుడైన మన రామకృష్ణునందే యుంప, సతకు ఆ విగ్రహమునకు విరిగిన కాలును తగిలించి సరిజేయ, ఎవరును విరిగినచోటును గావజాలరైరి. మన రామకృష్ణుడెంతటి శిల్పచాతుర్యము గలవాడోగదా! అవును, విచ్చిన్నమైన జీవఖండమును పరమాత్మతో నిభిన్నముగ నేకమొనరింప ప్రగలవాడు యిట్టి అచేతనముల సంయోగ మొందించుటయం దాశ్చర్య మేమి? నాటనుండి ఆరాధాకాంత ఆలయ అర్చకుడైన క్షేత్రనాథుని దొలగించి, మన రామకృష్ణుని అర్చకునిగ మధురబాబు నియమించెను.

నాటనుండి రాధాగోవిందాలయమున సర్చకుడై యనకారముల సతకు మరచి, భక్త తన్మయత్వమున జక్కగ నాదేవుని యలంకరించి గంటలకొలది బూజగావించెడివాడు. ఒక్కొక్కతరి, నిశ్చలుడై గంటల పరంతము శ్రీకృష్ణ సన్నిధానమున నట్లే కూరుచుండువాడు. పూజాసమయమున దదేకచిత్తుడై యర్చించుచుండువాడు. రామకుమారుడు యోచించి మన రామకృష్ణునికి కేనారాంభట్టాచారియను

నొక శాక్తేయునివద్ద శక్తిమంత్రము నుపదేశింపజేసి, కాళికా పూజ గావింప మనరామకృష్ణుని గోరెను. కాళికాసన్నిధానమున పూజ గావించి జపించు మహాదవకాశము లభించుట కానందించి, రామకృష్ణుడాదేవి నెవ్విధమున గొల్చి, విలపించి, ఆమె దర్శనభాగ్యము నొందెనో మున్నగు రహస్యముల గ్రహించెదముగాక!

కా దర్శనము

ఇప్పటినుండియే మన రామకృష్ణుని జీవిత గ్రంథమున నొక నూతనాధా యముః ప్రారంభము. తము నికీ తవ యర్చనా బాధ త నొప్పగించిన రామకుమారుడు విశ్రాంతి పపేక్షించి, కామారిపుష్కరిణికి బో సంకల్పించి, మార్గమధ మున నకస్మాత్తుగ మరణించెను. రామకుమారుని మరణము ఖుదీరాముని మరణమువలె రామకృష్ణుని గలచి వైచెను. 'ఆయురూప గ్నిసంతప్త లోహస్థ జలబిందువత్' ఆయువైనను అగ్నిసంతప్త పాత్రయందలి జలకణమువోలె క్షణికమైనదనియు, అట్లు ఒక్క ఆయువుమాత్రమే కాక 'దేహేంద్రియ ప్రాణ మనోఽహ మాదయః సర్వే వికారా విషయా స్సుఖాదయః! వ్యోమాది భూతాన ఖిలం చ విశ్వా మవ క్తపరంతమిదం హ్యనాత్మా||' దేహేంద్రియ ప్రాణ మనో హంకారాదులును, వికారములగు సర్వ విషయ సుఖములును, వో మాది పంచభూతములును, అవ క్త పర్యంత మగు నీ సకల విశ్వమును అనాత్మయే. అనగా ఆత వ్యతిరిక్త సమస్తము అనిత మని శాస్త్రువాక్యము. కాన ప్రాపంచిక

సౌఖ్యములు చంచలమవియు, వాని నన్నేమించుట వ
 మవియు, నీ జనన చుకణ కరంపకముండి బయల్పడు విధానము
 నెరుగుటయే ముఖ్యమవియు, 'విహాయ కామాన్ యః
 సర్వాన్ పుమాంశ్చరతి నిర్మూహః' నిరమో నిరహంకారః
 సశాంతి మఫేకృతీ' ఏవకు సర్వకోక్కెలను వర్జించి,
 నిర్మూహుడై, నిర్మముడై, నిరహంకారుడై యుండునో వాడు
 శాంతిని పొందగలడు అను గీతావచనము ననుసరించి, శాంతి
 కాముడగుటచే బ్రహంచవిషయములపై నసహ్యత అతనికి
 కలపించెను. ఈ ప్రాపంచిక సుఖములు 'తదాదేహ కర్మ
 చిత్ లోక' యథే ఏవమేవాముత్ర పుణాచిత్ లోక
 క్షీయతే' కర చే కేయబడిన ఫలితము లెట్లు యీ లోకమున
 నశించుచున్నవో, అట్లే పుణ్యాకృత ఫలములు కూడ బరలోక
 మున క్షీణించును అను భావంతో కర్మశాంతి చందమున నశించు
 నని భావించి, 'సంగం తిర్నిచ్చ్య సుఖం ప్రవేశత్' సంగమును
 దూజించి ఆనందమును పొందవలయు ననునట్లు సంతృప్త
 హృదయుడై మన రాజకృష్ణుడు కాళికాదేవిని జననిగ సంబో
 ధించుచు, ఆమెయొంగుల ఫలంకరత్నమును గాంచక
 అర్చనను నేయగవలెను.

అనుజనము బూలగోయుచు, వానిచే జగజ్జనని కాళిక
 నలంకరించుచు, సస్మయత యీజ నతకు గావించుచుండెను.
 క్రమక్రమముగ నతని దేవీ సంకర్మనాకాంక్ష యధికమై
 హృదయము అగ్నిచందము తపిగన నిద్రాహారముల వర్జించి,
 యహర్నిశములు దేవీచింతన, అర్చనలందే కాలము గడు
 పుచు, నార్తి సుఖము నమి శీతమై బాధించుటచే తీవ్ర

సంతోహృదయుడై, యొక్కొక్క దినమున 'అమ్మా, నీవు ప్రేమను రూపిణివికావా? 'యా దేవీ సర భూతేషు ప్రేమ రూపేణ సంస్థితా' సర్వభూతకోటియందు నీవు ప్రేమరూప మున నుంటివనిగదా గ్రంథము లనేకములు వచించుట? అమ్మా, సకలసృష్టివి జనింపజేసినది నీవేయైనచో నీవు చేతనమవుగదా, కాని యిట శిలారూపమున నుందువా? ' అని యామూర్తిని సంబోధించుచు, నున్నట్లునివోలె నతడు ప్రలాపించును. దేవీ సమీపమునకేగి ఆమె నాసికాగ్రమున తన ప్రేలినిడి ఆమెయొక్క ఉచ్చాస నిశ్వాసముల బరీక్షించి, సంతసించి, 'అమ్మా, నీవు నాకేల గోచరింపవు? క్షణి కములును, తుచ్ఛములును అగు యిహసుఖములకై నేను బ్రాకులాడుటలేదే? అవి నాకు వలదే? అమ్మా, నీ దర్శన భాగ్యముచే, నీ చిరునవ్వులొల్కు వదనారవిందము నొకసారి గాంచి ఆనందింతుకే? అన మేమియు నాకు వలదమా ! జనన మరణ దుఃఖప్రవాహమున మునుగువారికి ముక్తి ప్రదాయనివి నీవై యుండ నీవుగాక నాకింకేది కావలయును? నీవీకను జాగుచేసినచో దినములు దొర్లుకొలదిని మృత్యువు సమీపించి, నా తనువును కబళించునుగదా? ఆ మృతువు నాపై దయ దలంచునా? కాన నోఅమా , నేను మృతు వాత బహకమున్నే నీ దివ్యదర్శనభాగ్యమును యీ నీ పుత్రునికి ప్రసాదింపుము. నీవు భక్తులపాలిటి గల్పవృక్షమును మాటలు వమ్మానా? లేక నాపిలుపు నీకందుటలేదా? అమ్మా! ఒక్కసారి నాకు నీదర్శన మొసంగినగాని నేనిక మనజాలను. నిన్ను విడనాడి యింకెన్ని దినములిట్లు జీవచ్ఛవమువులె నే

కీచించుట? దుర. రము! నీ దర్శనమే నాకు ధన త్వము
 నొసంగును. తల్లి, భవతరణీ, మోక్షప్రదాయిని, ప్రేమ
 సహజిణి, వృత్తుకనే దర్శనమిహివే. నీ వియోగము నిక నే
 భకింకబాలను? అని ముఖాక్రాంతుడై తల్లిని బాసిన శిశువు
 చందము ఆక్రందనము జేయుచు, మార్దాంతరము గోచరింపక,
 దక్షిణేశ్వరీ సాక్షాత్కారము నొందని తన జీవితము నంత
 మొందింప నిశ్చయించెను. అట్టి యసమానమును, విషాద
 మును అగు నమయమున, మన రామకృష్ణుని దృష్టి, దేవీ
 హస్తమునగల నిశితభక్తముపై బ్రసరింప, దక్షణమే యద్దాని
 సతకు గ్రహించి యాత్మహలకే సంసిద్ధమయ్యెను. తనకొరకు
 సర్వమును ద్రోసివుచ్చి, తననే పరమ గమ్యముగా నెంచి,
 తన దివ దర్శన మహాభాగ మునకు దపించుచున్న
 యాభక్తనరణుని, యా మహానుభావుని, తన ప్రేమైక
 పుత్రుని ప్రేమస్వరూపిణియగు విశ్వేశ్వరి చూచుచు నూర
 కుండగలదా! మండహాస చంద్రికల్లన ముఖమున జిందులు
 ద్రొక్క, నాయన్మృత కిరణసందోహమును ఆ బిడ్డనిపై వెడ
 జల్లుచు, నత్సంత మనోహర తేజోహాపమున నాత్రిలోక
 జనని మన రామకృష్ణునికి బ్రతక్షమయెను. తక్షణము
 శ్రీ రామకృష్ణునకు బాహ్యస్మృతి వోవ ఆదివా నందనిమగ్న
 చిత్తమున సతకు లీనమై కొంతకాలముండెను. తా మున్నెన్న
 దెగుంగని అవ్యయానందమును బొంది ఆ యమ్మను 'అమ్మా'
 యనుచు సతకు కన్నుల దెరచెను.

నాలుగుండి మన రామకృష్ణుని చిత్తప్రవృత్తులయందు
 గొప్ప పరివర్తన యేర్పడెను. ఆ దివ్యదర న మాధుర్యము

నోకపర్యాయము రుచిజూచి యుండుటచే, దానితో దృష్టి గాంచక నాతని యపూర్వ హృదయ మెల్లవేళల దేవీ సాక్షాత్కారవిభూతికై, దేవీసాన్నిధ మహాభాగ మునకై తటించు నధికతర సాధనలయందు నిమగ్నమయ్యెను. తత్ఫలితమున, పూజాకాలమున దన్మయుడై పూజాపాత్రలలో ద్రవములు పూర్తియైనను గమనించుకొనలేని పరాయత్త చిత్తమునట్లే అతడు హస్తమును ద్రిప్పించుచును. ఒక్కొక్క పర్యాయము ఆ పుష్పాదులచే దననే పూజ గావించుకొని యనంతరము దేవిని యర్పించును. దేవికి వివేకప గావింప భోజ ముల దెచ్చి 'అమ్మా వీని నారగించుము. అవును, బిడ్డ భుజింపనిదే తల్లి ఎట్లు భుజింపగలదు!" అని పరాభక్తి తన యత నతడే నా నివేదనా భాగమును గొంత భుజించి పిమ్మట దేవికి యర్పించును. మరియు అమ్మ వారిని నిద్రబుచ్చుటకై ఆమె మూర్తిని శయ్యపై పరుండ బెట్టి కీర్తనల బాడుచు, 'అమ్మా, నిదుర రాకున్నదా? శిశువైవ వన్నుగూడ సీప్రక్కనే పరుండమని నీ యభీష్టమా? అని యతడుగూడ దేవితో బవళించును. భయంక రాకృతిగల ఆ కాళీమూర్తిలో భయమును దీసివైచి, 'అమ్మా! అమ్మా!' యనుచు మాతృ ఉపాసన మహిమచే జనవున నామె సన్నిధి నతడు మెలంగి, ఆ యుపాసనయందు సిద్ధిని గాంచెను. 'యస్య యాదృశీ భావనాతస్య తాదృశీ సిద్ధిః' అనియు, 'యం భావం దర్శయే దన తం భావం న తు పశ తి' అనియు ససంఖ్యాక శ్రుతి సృతి వచనములుగదా! ఆయుపాసనా ఫలితముగ నా మాతృ గావముచే యీ

మాలి యగు గాళీమాయిసేగాక, సర్వనారీమణుఁ
 గూడ 'విద్యాస్థమస్తాస్త్రవదేవిభేదాః శ్రీయస్సమస్తాః
 సకలా జగత్పు త్సమైకయా పూరితమంబి ఏతత్' ఈ
 ప్రపంచమున గల సకల విద్యులును, అఖిల శ్రీ సమూహ
 మును, నీయంశములే. నీచేతనే యీ నిఖిలము సంపూర్ణమై
 యున్నది. ఆవత్సత్వమునీతి సర్వమునందు నా మాతృరూప
 దర్శనములే గాంచుచు మన రామకృష్ణుడు ఆందింప
 దొడంగెను.

సర్వమును మాతృభావమున దిలకించు వాని నే
 కల్పనము జేరదుగదా! అదియేగదా పరమపవిత్రత! ఆ పవ
 త్రితయే ఆధ్యాత్మికానందోపరిభాగముల బొందించునది!
 అట్టి పవిత్రతను మాలిగాగొని 'న గామభ్రమ్యానో నిగమస్స
 భ్రమ్యా, న చాషియం ఏక కులస్స భ్రమ్యా! సబ్బ లోకస్స
 సదేవ కస్య విసేషభ్రమ్యా యదికం అనిచ్చతాతి।' సకల
 వస్తువులు అనిత్యములు. ఈ యనిత్యములు మొక గ్రామము,
 సగరము వంశమునకేగాక సర మానవులు దేవతలకు గూడ
 ఆనాయించును అని బుద్ధభగవానుడు వచించినట్లు, సకలమును
 అనిత్యముగా దృశ్యభావముచే బ్రహంచము నేవగించి, ఒక్క
 పరమేశ్వరియే శాశ్వతానంద ధామమని విశసించి, బాహ
 ప్రపంచమున దృష్టిగాంచక, ఒకసారి ఆమె ప్రత క్షమైనను
 సంయమింపక, సవవరత మాదేవీ సన్నిధాన ప్రాప్త మక
 రందాస్యాదనాబుద్ధి కాలమును మరచి, రాత్రింబవళు మన
 రామకృష్ణుడు సాధనా నికున్నత పురలనొందెను, ఆ నిర్మల

భక్తికి ఆ నిష్కల్యపరికి ఆ పవిత్ర ప్రేమకు, ఆ సంపూర్ణ
 తా గమునకు నా లోకేశ్వరి ముదమంది, యిక నాలస్యము
 గావించిన అతని తను వకారణముగ మృత్యువాతబడుననియు,
 దాని సహాయమున నతడు లోకమున జేయవలసిన ఘనకార్య
 ములు చాల గలవనియు, ముముక్షువుల కాదర మగు నీవిశాల
 వృక్షమును, సంసారాగ్ని తప్పులగు నసంఖ్యాక మానవకోటి
 విశ్రాంతికై యాశ్రయింతురనియు, నా మాతృస్వయాపిణి
 మఱినెంచి, మాతృప్రేమ విలసితమైన చూడుకలతో, మృదు
 మధుర వచనములతో దన భక్తునికి, తన పుత్రునికి బ్రత్య
 క్షమై, 'అమ్మా' యని అతడు పిలిచినంతనే 'ఓ' యని బలు
 కుచు, నతని సర బాధ తల వహించి ఆనందమును జేకూ
 ర్చెను. 'తల్లీ, నేను యంత్రమును. నీవు దానిని త్రిప్ప
 యంత్రిణివి. యంత్రమునకు గుణదోషములులేవుగదా! అన్య
 నాకును దోషములంటవు. నీవెట్లు నడిపిన నేనట్లు మెలగుదును'
 అనుభావన శ్రీరామకృష్ణు హృదయమున గాఢమై
 యొప్పెను. 'యంత్రన గుణదోషా న యంత్రిణః పురుషో
 త్తమ! అహం యత్రం భవాన్ యంత్రీ మమ దోషో న
 విద తే!' అను ఉత్తర గీతానుగుణ్యముగ నింక నాదేవిగాక
 యతని బాధ తల వహించు వారెవ్వరు? నిరంతర దేవీదర్శన
 భాగ ముతోనైన దృష్టినొందక నా దేవీ సహాయమున నెట్టి
 యమూల విషయముల మన రామకృష్ణుడు గ్రహించెనో
 మనమిక యెరుంగ యత్నింతము.

వివిధ సాధనలు

‘శక్తి నానం వినా దేవి విర్వాణం నోపలభ్యతే’ శక్తి జ్ఞానములేక అమృత నిర్వాణాపదవి యలభ్యము అను త్రోవ చనానుసరణి సమస్త స్విమునకు గర్తియై, సర్వాధాకమును, సర్వమూలమును, శక్తిస్వరూపమును, ఆదిశక్తియు, బరాశక్తియునైన కాళికాదేవిని దన భక్తిపాశములచే బంధించి, సాక్షాత్కరింపజేసికొనిన మన రామకృష్ణులకు, ఇతరములగు రామకృష్ణాదిదేవతల నుపాసించి, సాక్షాత్కరము నొందవలయునను సంకల్పము జవించెను. పంచవిధభక్తులలో దీ తీయమగు దాస్యభక్తిచే ఆనందరాముని దర్శనమునకై రామకృష్ణుడు పూనెను. ఆ దాస్య భక్తికి ఆదర్శముగ ఆజస్య బ్రహ్మచారియు, నిర్వహణరక్షుడును, అయిన హనుమంతజీమన రామకృష్ణుడుపాసింపనెంచి, తానే స్వయముగ నాయంజనీసుతుడని భావించి, సాధనారంగమున బ్రవేశించెను. ఆ యుపాసనబలమున సతకు వానరమువలె నపకాహారముల నైకొనుచు, దదేకాగ్రచిత్తుడై దేవాలయ ప్రాంగణమునగల ఆమలక పంచవటీ వృక్ష!వాంతముల వృక్షములపై నధికముగ వసించుచు, శ్రీరామచంద్ర పాదారవింద దర్శన లాలసత మున మన రామకృష్ణుడు తపింపజొచ్చెను. ఆ యుపాసనా తీవ్రతచే రామకృష్ణుడు వెన్నెముక యొక యంగుళిము పెరిగి తోకవలెనుండెను. శ్రీరఘువీర నామము గాక నన స్మరణములేని తీవ్రతనున్న మన రామకృష్ణుడు ఒకనాటి నాయంకాలమున బంచవటీకింద ఆసీనుడై గంగాభీముఖుడై యుండ, దేదీప్యమాన రూపమున వెలుగొందుచు,

ప్రేమమూర్తియగు నొక యువతీలలామ అలౌకిక తేజో మయమై గంగాతీరమున నిలువబడి యుండుటయు, 'ఈమె దేవతామ్రయై యుండనోవు' అని రామకృష్ణుడు తలచుచుండ, నొక మర్కటము ఆమెప్రక్క కరుదెంచి, సమస్కరించుటయు నతడు గాంచెను. ఆ దివ స్వరూపిణి జనకరాజ తనయయు, అయోనిజయు, శ్రీరామచంద్ర ప్రేమైక పత్నియు నైన నీతామహాదేవిగా నతడు వెంటనే గ్రహించి, 'అమ్మా' యనుచు నామె చెంతకరుగ, నామెయు మెల్లన చిరునగవుతో మన రామకృష్ణుని సమీపించి అతనియందు లీనమయెను. వెంటనే మన రామకృష్ణుడు చైతన మును గోల్పోయెను.

తర్వాత గొంతకాలమునకు జటధారియను నొక సాధు ఘుగవుడు దక్షిణేశ్వరమున కరుదెంచెను. అతడు రామోపాసకుడై, అయు పాసనా ఫలితముగ, శ్రీరామచంద్రుని విగ్రహ మాతనికి పంచవర్ష బాలునిరూపమున గోచరింప, నామూర్తి కాతడు అనేక నేవల జేయుచుండును. దీని నంత టిని మన రామకృష్ణుడు గాంచి, అధికకాలము ఆ జటధారి వద్దనే గడుపుచుండ, నబ్బలచంద్రుడు క్రమముగ రామకృష్ణుని ప్రేమించుచు, విడువక వెన్నంటి దిరుగాడ జొచ్చెను. ఇక శ్రీరామకృష్ణునితో నుండ దన సంకల్పమనిగూడ జటధారికి ఆ బాలుడు వచించెను. జటధారియు మన రామకృష్ణుని మహిమా తిశయమును గ్రహించి, సంతసించి, సమ్మతించి, రామలాల విగ్రహమును మన రామకృష్ణున కర్పించి వెడలిపోయెను. అంత రామకృష్ణుడు వాత్సల్యభావమున శ్రీరామచంద్రునుపాసించుచు, బ్రతిదిన మా దశరథనందనునితో

నాడుచు, బాడుచునుండెను. ఆ బాలరాముడును, తన కొంటె పనులచే, బాల చేష్టలచే రామకృష్ణునిపై నెక్కుచు, నల్లరి జేయుచుండువాడు. ఒకపరా యము తన కేదైన తినుబండా రము వలయునని ఆ బాలుడు నాశింప, మన రామకృష్ణుడు కొన్ని యటుకుల నొసంగెను. వాని దినుచున్న నా రామ లాలుని మృదు కోమలవైన నాలుక, అటుకుల గల పొట్టుచే గీచుకొని యిసుమంత రక్తము స్రవించెను. వాని గాంచి మన రామకృష్ణుడు, 'అయ్యో! నేనెందులకు వీని బెట్టితిని? నెన్న మీగడలతో నాకలూ యీ బాలభాస్కరు నెంత యల్లారు ముద్దుగా నాకినదో నే కెంత కష్టము వాటిల్లినది' అని మనంబున ననేక విధంబుల చింతించి, రామచంద్రుని యూర పించి, పశ్చాత్తాపము పొందెను. వాత్సల్యభావమున నీ తము మన రామకృష్ణుడ నాశించిన పిమ్మట నా రామ లాలుని ఆతిరిలో విలేననుచుండును.

'ధనంబునువొక్కచే వురముడు, ఆతని ప్రేమపత్నిని నేను' అని మధురభావము నుపాసించి, శ్రీ కృష్ణ సాక్షాత్కారము బడయ మన రామకృష్ణుడు నిర్ణయించెను మధుర భక్తిచే నాగోపాలబాలుని వకంనడుని గావించుకొనిన ధన తీవి రాధను ఆనర్కముగ గ్రహించి, (స్త్రీ) దుస్తులగూడ ధరించి తొలి రాధికారాజీకై ప్రార్థించెడివాడు మన రామ కృష్ణుడు. ఒకనాడు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ కాంతరంగిక భక్తు రాలు అగు రాధ రామకృష్ణునికి బ్రత్యక్షమై అతనియందు బ్రవేశించెను. అంతి దానే రాధికవను నిశ్చయమున నతడు దీప్త కృష్ణ విరహ వేదనను బొందుచు, అసమాన బాధ పను

భవించి అచిరకాలమున నీలవర్ణ శరీరుండును, యశోదానంద నుండును, జగన్మోహనాకారియునగు శ్రీకృష్ణభగవానుని దర్శించి అమందానందము నొందెను. శ్రీకృష్ణపరమాత్మయు మన రామకృష్ణునందు లీనమై మన రామకృష్ణుని సర్వస్వ హూవునిగా గావించెను.

ఒకనాడు దక్షిణేశ్వరమునకు మహామ్మదీయ గురువగు గోవిందరాయి యరుదెంచిన, మన రామకృష్ణుడు అతనివలన క్లాము మత రహస్యముల గ్రహించి, అల్లా నుపాసించ గడం గెను. మహామ్మదీయ సాధనావిధానమైన సవాజు ననుసరించుచు, అల్లా స్మరణ గావించుచు, ఆచార వ వహారములందును ఆ మతావలంబకుల ననుసరించుచు, నేకాగ్రతాచిత్తుడై మన రామకృష్ణుడుపాసించెను. త్రిరాత్రముల యుగ్రసాధనా ఫలితముగ మహామ్మదీయ సాధనాసిద్ధిని, అందలి మహాదను భూతిని అతడు పొందెను.

ఈ మతాంతర రహస్యముల గ్రహించిన పిమ్మట మన రామకృష్ణుడు దక్షిణేశ్వరీ ఆలయ సమీపమునగల యదు మల్లికుని దోటయందు ఏసుక్రీస్తు నెత్తుకొనియున్న మేరీకన్న చిత్రపటముగాంచుట తటస్థించెను. వెంటనే యతడు స్తుత త్వమును, కైస్తవమత సాధనా ఫలిత అనుభవములను గడింప వలయునని దలంచెను. తలంపు కలుగుట ఆలస మే కాని దాని నాచరించి తత్ఫలితమును బొందుటయందు మాత్రము రామ కృష్ణుని విధానము అసమానము. కాన వెంటనే స్తుత సందర గాయ త్ర మనస్కుడై తీవ్రక పి యొనర్పగడంగెను.

అంత మూడవదినమునకే రామకృష్ణుడు పంచవటియందు దస యతిదేవునిచుండ, విశ్వేశ్వరము ముఖంబున దాండవింప, సుందర స్వరూపుడగు నోక మహాపురుషుడు తన వక్షు వచ్చుమందుఁ జరిగిన విషయము చెను. కలువపైవేసీ తనను దాగుణ భావలముంచిన క్రూరుల గాంచి దయారస మొలికిం దుచు, మనశ్శేష్యుని, వాసుదేయునది వారికే తెలియదు. వారిని క్షమించుము' అని ఆనందుల య న్నానమునకు జింతించి వారికై ప్రార్థించి, తన యపార విశాలత్వమును బ్రకర్షించిన క్రీమముూర్తియగు క్రీస్తుగా నతిని మన రామకృష్ణుడు గుర్తించెను. ఆ మూర్తియు సంత మన రామకృష్ణుని బరిషం గమున జేర్చి రామకృష్ణునితో నేకమైపోయెను.

పై కేరళ భక్తిస్థానమునగల శాంత, దాస్, సఖి, వాత్స్య, మధురములు బంచ భక్తిభావములచే సర దేవ తిల నామోత్కాశమునొంది, తనలో వారిని లయింపజేసికొనిన యా మహానుభావుడు ఇతిపూర్వమే భగవంతుని దర్శిగా గాంచుటయను నొక విశిష్టమార్గమునుచ్రొక్కి, జగదాపని సంకర్ష నానందమున అవ్యయానందము ననుభవించెను. ఆ ప్రత్యేకత స్మిద్ బకించుక చూచెదముగాక !

మీనపుడు అనగా శాస్తో పద్మిత సల్లక్షణోపేతు దగువాడు ఏరీతి ఉపాసించిన భగవానుడట్లే దర్శనమొసగు నని మన కర్ష సంప్రదాయము. మనస్సు నిర్మలమై, సమస్త ప్రపంచముకంటె దైవమే సత మని గాఢముగ విశ్వసించి, జీయవకై తపించు భక్తునికి మాత్రమే 'యేనాకారేణ నా

మర్తా : మామేవైక ముపాసతే ! తేనాకారేణ తేభ్యోహం
 ప్రసన్నో వాంఛితం దదే ||' ఏ మానవు లేయాకారముతో
 నన్ను ఉపాసించుట, ఆ రూపముతోడనే వారికి నేను ప్రస
 న్నుడనై కోర్కెల నీడేర్చుచుంటి నను శివగీత వచన విధాన
 మున భగవత్సందర్శనము కలుగుచున్నది. అందుచేత 'భక్తి
 కేవలం గమయతి| భక్తి రేవై నం దర్శయతి| భక్తి వశః
 పురుషః' భక్తియే వానిని బొందించునది. భక్తియే వానిని
 దర్శింపజేయునది. భక్తివశుడు పురుషుడని శ్రుతి భక్తి ఆధి
 క తను జాటియున్నది. పై విధముగ నుండు ఆ భక్తి శాంత
 దాస్ సఖి వాత్సల మధురములుగా రూపొందియున్నది.
 రాజాధిరాజు దరిజేరుట కెట్లు వలనుపడదో, దూరముననే
 ఆ సార్వభౌమునిగాంచి వినయ విధేయతల నెట్లు గేల్మొడ్చి
 భయభక్తుల మెలంగవలయునో అట్లే విశ సామ్రాజ్యాధి
 నాథుడగు భగవానుని యుపాసించుట శాంత భక్తియగును.
 యజమాని యాజ్ఞల నొదల ధరించుచు, వాని కనుసన్నల
 మెలగుచు, సకల సేవలను విశ్వాసపాత్రుడైన సేవకుడెట్లు
 గావించునో అట్లే భగవంతుని యజమానిగ భావించి, తాను
 సేవకుడై సేవించుట దాస్యభక్తి యగుచున్నది. అంతట
 బాహు మునకు శరీరములు ద్వివిధముగనున్నను మనస్సు
 మాత్ర మొక్కటియై, హృదయగత రహస్యముల సే యర
 మరికలు లేక బరస్పరము దెలుపుకొనుచు, నధిక స్నేహ
 ముతో మెలంగు మిత్రద్వయముపగిది ఆ దేవదేవునితో
 స్నేహము నెరపుట సఖి భక్తియై రాజిల్లుచున్నది. ఆపై,
 దల్లి, బిడ్డను నెంత గాఢముగ ప్రేమించి, ఆ బిడ్డనే తన

సర స ముగ భావించునో అట్లే ఆ వురాణపురుషుడగు వి
య్యాశ్చరణి శిశువుగా శ్రోమించుట వాత్సల్యభక్తి యంభ
రహస్యము. భార్యాభర్తల శ్రేమవలె భగవంతుని భర్తగా
ఆవగా సర భావముః ఇరించువానిగ నెంచి ఉపాసించు
మధురభక్తియని తాత్పర్యము.

పై బాచ విధానముఃకంటె సున్నతస్థానము నా
మించిన కీ శ్రీరామకృష్ణ భక్తివిధానము. అదియే భగవ
తుని మాతృ ఉపాసనము. పై అయిదింటిలోగల స్వతంత్ర
యిట వభావము. సర్వస్వాతంత్ర్యముల బోనాడి, సర స
సకు జననిపై సమాత్ర మాధారపడియుండు పసిబిడ్డవోర
భగవంతుని క్షణ విక్షించుచు, సర్వబాధ్యతల నామెపై
నునిచి, ఉపాసించుటయే యిందలి పరమ రహస్యము. అట్లు
యీ మాము సహించించియే శ్రీరామకృష్ణుడు తన మాతృ
శ్రేమచే ఆయంకరమూర్తియగు కాళికాశక్తిని శ్రేష్ఠ
మూర్తిగా కేయగల్గెను. రాజగుణాధిక తచే జెల్వొండ
నా మూర్తిని బూజించియు వత్సగుణ సంశోభితుడై తనరెను
కరకూపముః నారాధించియు శాంత తినే గడింపగల్గెను
భగవంతుని క్షక్తిగ భావించి, ఆమెన మాతృదేవతగ నుపా
సించి, ఆమెయే సృష్టి తిలయ కారిణి యని గ్రహించి
సాధనయం దెట్టి ఆటంకముల గాంచక, ఆ ఉపాసనా ఫలి
ముగ సర మును జగనా త్మ స మాపముగా దిలకించుటయే
యిందలి నిగూఢతత్త ము. అదియే శాక్తేయము. శాక్తేయ
మనుటతోడ భయమావరించునుగాని యథార్థమున పు

వివిధ సాధనలు

భయకారణ మగోచరము. మన తల్లిముందు మనకు భయమెట్లు గానరాదో అట్లే భగవంతుని దర్శిగా ఉపాసించుట యందును భయమునకు దావులేదు. శిశు వెట్టి కల్పవములు లేక ఆమాయకుడై దర్శినిగాక నన్యము గాక్షింపడో, తన సరము తల్లియే యని విశ్వసించునో అట్లే యీ ఉపాసకుడును నిర్మలుడై అనగా బ్రాహ్మచారిక విషయములు లేని వాడై, జగజ్జనని యగు శక్తిని ఉపాసించును.

ఈ విధముగనే మన గురుదేవుడు శాక్తేయ సిద్ధాంతము నామూల్యము గ్రహించి, శాక్తేయమున సంజేహములుగల ప్రజానీకమునకు అది నిర్దుష్టమని చక్కగ బోధించెను. శాక్తేయ మన శక్తిసంబంధము. సర్వప్రపంచమున గర్మ నాచరింపని ప్రాణి ఎచటను లేదు. ఏక్రియ నొనరించుటకును శక్తి ప్రస్ఫుటము. శక్తిలేనిది దేనిని నిర్వహింపజాలముగదా! ఉచ్చాస నిశ్వాసములుగూడ శక్తి యధీనమే. 'యాదేవీ సర భూతేషు శక్తిరూపేణ సంస్థితా' ఏ దేవి సర్వభూతకోటియందు శక్తి రూపమున నున్నదో, అను స్తతీవాక విధానమున, నీ సమస్తలోకము శక్తిచే బరిపూర్ణమై, శక్తియధీనమై, శక్తియొక్క రూపాంతరమై యొప్పుచున్నది. శక్తియేగదా సృష్టి స్థితి లయముల నొనరించుట! అనగా వివిధ రూపముల బ్రపంచమున వ్యక్తమగుచున్న శక్తియొక్క సమష్టి స రూపమే, శక్తినాబడు దేఖియొక్క సమగ్ర మూర్తిత్వమని సువిదితము. ఇదియే శక్తియొక్క స్వరూపము. దీనిని వివరించు శాస్త్రములు తంత్ర

ములు నా ప్రకృతములు. తంత్రముల బరమేశ్వరుడు
 సార్వత్రి కుపదేశించినట్లు ప్రకృతము. అందు శక్తియొక్క
 సర్వతోముఖత్వము వివరింపబడెను. ఇచ్చి సర్వాధారమైన
 శక్తిని సాధింప యత్నించుట తంత్రసాధన యనియు వాకొం
 దురు. తంత్రమన సరియైన య మును గ్రహింపజాలక
 గొందరు దీనియందు విపరీతముల బెక్కింటి సృజించిరి.
 శాని యథా ముగ సర్వలోకమున సృష్టి స్థితి లయ కార మ
 లలో, ముఖ ముగ సృష్టి స్థితుల నిర్వహించు ప్రత్యక్ష శక్తి
 రూపములైన ప్రలోకమును, సర్వదా మాతృరూపమున
 గాంచగలుగుటయే తంత్రమునందలి పరమార్థము. తంత్ర
 పదశ్చత్వత్తి ననుసరించి చూచినను 'తన తే విస్తార్యతే అనే
 వేది తంత్రం, రక్షించు జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయునది తంత్ర
 మను నరము సుస్పష్టము. అంతియగాక నీ తంత్రార్థమును
 గూర్చి తనోతి విపులానర్థాన్ తత్త్వ మంత్ర సమన్వితాన్ |
 త్రాణం చ కురుతే యస్మా త్తంత్ర మిత్యభిధీయతే |' తత్త్వ
 మంత్ర సమని తములైన విపులార్థముల నిడునదియు, రక్ష
 ణము నొసంగునదియు తంత్రమని వైవతంత్ర ముపదేశించు
 చున్నది. అందుచేత నీ తంత్ర సిద్ధాంతము అనగా శా
 యము ఏవిధముగను లోపభూయిష్టము గాదని సుబోధితము.
 ఈ తంత్ర శాస్త్రములు అయిదువందలు గలవనియు, నందు
 శక్తి సంబంధమైనవి అరువదియారు, వైవ పరము ముప్ప
 రెండు, వైష్ణవము డెబ్బదియైదు, యితరములు మూడు
 వందల యిరువదియైదు అనియు జెప్పబడుచున్నవి.

భైరవీ బ్రాహ్మణీ - తంత్రసాధన

కట్టి సర్వవిశాలమును, నిర్దుష్టమును, ఆచరణీయమును అగు శక్తి సాధనను మన రామకృష్ణుడు డవలంబింప సంకల్పించెను. ఆ సమయమున, బ్రహంచవిషయముల నిస్సారములుగ ద్రోసి, ఆధా త్మికానంద యన్వేషణమున దీవ్ర తప మాచరించి, తంత్రశాస్త్రముల బరిశోధించి, దాని నవలంబించి, సాధించి, గురుస్థానము నధిష్ఠింప యోగ తను గడించి, శక్తి యాదేశానుసారము అర్హులగు నితరులకుగూడ బోధింప గ్రమ్మిరుచు, ఆధా త్మిక ప్రపంచమున నొక నూతన దివ్య కాంతిని వెదజల్లుచుండెను ఒక మహావ్యక్తి వేదాంత తత్వముల బోధింప, గురుపదవి నలంకరింప, 'బ్రహ చర్యా దేవ ప్రవ్రజేత్' యను శ్రుతిరీతిగ బవిత్ర బ్రహ్మచర్యము నుండియే తురీయాశ్రమమును స్వీకరించి, అసమాన విద్యుషుడై, అనుభవ సంకల్పి శేషమున నాదర్శయై, యొప్పుర నా వనితాలలామ భైరవి బ్రాహ్మణీ గిరి. అర్హులకై యన్వేషించుచు నామె యొకనాడు దక్షిణేశ్వరమున కేతెంచెను. ఆహా, మన రామకృష్ణుడు సంకల్పించుటయు, వెంటనే తత్సంబంధు లరుదెంచుటయుగదా! సంకల్పసిద్ధియు దేవీ యనుగ్రహమును గలవారి కేమి కొరత యుండగలదు? బిడ్డల యవసరముల గమనించి సమకూర్చుటయేగదా తల్లి యుష్టము. కాన నా దయాస్వరూపిణియైన దక్షిణేశ్వరి తన శుత్రతత్వముగు రామకృష్ణుడు సంకల్పముల నీడేర్చుటయు, ఓందు పూర్ణ తత్వమును బ్రసాదించుటయు, నానందము నొనంగు.

టయు, సర్వ సాధారణము. అవును, అట్టి సర్వశక్తి సంపన్నుని గలిగియుండుటయు నామె కానందవాయకముగదా!

పట్టుకుదెంచిన ఆ సన్నాసిని రామకృష్ణుని ఆపాక మస్తకము దీక్షించి, కత్తిపూజా ధురంధరుడని గ్రహించి తాపచ్చిన కాద్యసాఫల్యమునకై తలంచుచుండెను. తన కాడి గుడువై ఆభ్యాత్మికాభిప్రాయతయైన గాళికామాయయే, తంత్ర సాధనల నడచి జేయింప నరుదెంచినదని మన రామకృష్ణుడు విశ్వసించెను. అతనికి సర్వదా సహాయముజేయ జూచువాడై ప్రోత్సహింపఁడుండ, సరాంతర్గతయై యొప్పుర నతని భయపేల? కొరతయేల? కాన నిక. యుండై, నిస్సందేహుడై, నిర్మలుడై బ్రాహ్మణీ జనువున సాధనల కతక్షణిపక్రమించెను. ప్రకృమమునుండి ధైరవి రామకృష్ణులకు అవ్యాజ్యమేను వాత్సల్యములు యేర్పడ జొచ్చెను. మొదటి దినమున, బ్రాహ్మణీ తన యిష్టవైకమునకు నివేశన పదాముల మించుచి ధ్యాన నిమగ్నయైయుండ, నా నమయముడన గదియయన్న రామకృష్ణుడు ఆనంపూర్ణ శక్తిరస్మృతితో నట కరుదెంచి, నైవేద్యముల దాసే భజింపగకంగెను. బ్రాహ్మణీకి ధ్యానమందున్న శ్రీరామచంద్రు కద్యశ్యజైయా ఘోసమున రామకృష్ణుడు గోచరించెను. ఆశ్చర్యమానమయై కన్నులదెరచిమాడ బ్రత్యక్షముగ రామకృష్ణుడు నైవేద్యముల భజించుట గాంచి, తన యిష్టవైవమైన రామచంద్రుడే యీ రామకృష్ణుడని ఆమె యర్పించెను. మరియు రామకృష్ణునందు శ్రీకృష్ణ చైతన్య లక్షణముల ననేకము ఆమె గాంచి విస్మయానందముల నొందెను. కొలది దినముల

పిమ్మట బ్రాహ్మణి తన కర్తవ్యమును, శ్రీ విశ్వేశ్వరీ యాదేశమును దలంచి, శ్రీ రామకృష్ణునకు దండ్రమాంబము నుపదేశించెను. సర శక్తి సంపన్నుడైన మన రామకృష్ణుడు అచిరకాలమున బ్రాహ్మణి బోధించు అరువదినాలుగు తండ్రసాధనముల నేర్పొప్ప జరించి, తత్పిద్ధిని జగన్మాత పరిపూర్ణయనుగ్రహ విశేషమున బడయగల్గెను. మనలో పట్టుక్రోప విప్లయగు అపూర్వశక్తి యొందు గలదనియు, నదియే కుండలినీ పరాశక్తియనియు, అది తండ్రసాధనా పద్ధతిచే మేల్కొని, యూర్ధ్వ గమన మొనరించుచు నారవ చక్రముగు ఆళ్ళాచక్రమునుజేరి సహస్రారము బ్రవేశించుననియు అనుభవజ్ఞుల వచనములు, తండ్రసాధనాఫలితముగ రామకృష్ణుడును గుండలినీ ప్రకోపమున సరా ధ్యాత్మికానుభవముల సులభముగా బహుసెను. కాన దండ్రసాధనా సిద్ధి యనబరగు సరామును మాతృదృష్టిగాంచుట యతనికి సహజమై రాజిల్లెను. సర పనితా సమూహ మతనికి దన మాతృదేవివలెనే గాను పించెను. జితేంద్రియుడైన నయ్యతిగణ సార్వభౌమునికిగాక పనులకు యిది సాధ్యమే! అందుచేతనే యతని అమూల్య పవిత్ర సందేశము సర్వప్రపంచమున నచిరకాలములో వా పించి ప్రపంచ తారకమై యొప్పారినది.

తోతాపురి - సనా సము

ఇట్లుండ సర్వసాధనానుభవ విభూషితుడైన మన రామకృష్ణుని దృష్టి యద్వైత భావములపై బడెను. సప్తవర్ష పాయమున గృహమును బాసి, నాగ సాంప్రదాయక వీతాధి

పతియై, దానినిగూడ దృఢించి, యరణ్యముల కేగి, యుగ్ర సాధనల ముదిగి, పవిత్ర నర్మదా తీరమున నలుబది వత్సరములు తీవ్ర తపంబొనర్చి, అద్వైతమూలమును, అద్వైత సిద్ధియు, పరమగన్ముమును అగు చిర్మికల్పమును బొంది, యట నుండి పరివ్రాజకుడై 'అకనమే కష్ట గణ్ణియో పరుండుపాన్పు' అనుచోదము వ్యవహరించుచు, 'ప్రాణే గతే యథా దేహః సుఖదుః' న వింపతి తథాచే త్రాణాయక్రోపి స కైవలా శ్రయో భవేత్' ప్రాణవిగతదేహమున కెట్లు సుఖదుఃఖములు లేవో అట్లే ప్రాణముండియు నుండువాడు కైవల ము నభిషేచును అను యోగ తాత్పర మున సకల ద్వందా తీతుడై, దేశదేశముల గ్రుమ్మరుచు తోతావురి నామధేయ దగు యోగ యద్భుత వ్యక్తి, మన రామకృష్ణు డద్వైతము గోరు సమయమున కక్షిణేశ్వరమున కరుదెంచెను. దక్షిణేశ్వర కాలయ ప్రవేశముననే షుడక కళాపరిపూర్ణుడై ఆధ్యాత్మిక కేరాజవలె సగుణానుభవగణములచే వికసించు రామకృష్ణుని తోతావురి ప్రించి, రామకృష్ణుని సమీపించి, "నీకు సగుణో వాసన పూర్తియైనట్లున్నది. అందుచేనిక నిర్గుణమును, సరా తీతమగు అదై తమును గ్రహింపవలెను, అనుభవింపవలెను. అద్వైతము నభ సించువా?" అని ప్రశ్నింప జగ నని యాశ్చానువర్తియగు మన రామకృష్ణుడు, 'మా యమ్మును అడిగివచ్చెద'నని దేవాలయమున కరిగి 'అమ్మా, ఎవరో తోతావురి యను దిగంబరిసాధువు నాకడై త ముపదేశించు నట. నేర్చుకొనమందువా?' అని ప్రశ్నించెను. అందులకామె యియ్యకొనెను. మన కవ్యక్తమగు భాషలో, మన కచేతన

ముగ గోచరించు నాదేవిని అతడడుగుటయు, నామె యక్షరములులేని భాషలో సమాధాన మొసంగుటయు, అస దాదులకు అవిస్పష్టము. స్థూలమైన వదనమునకు భాష యవసరము కాని, అతినూక్కుమగు హృదయమునకు భాషయేల? అందుచే 'మాటచేగాక హృదయాన నౌటచేత' అనునట్లు బాహు మగు భాషచేగాక సంతరమగు హృదయముచేతనే భగవంతుడు వక్తము. ఆ యవ్యక్త భాషావైశిష్ట్యము భగవదక్షులకు దెలియునుగాని అన్యులకేమెరుక? ఆ సంభాషణా మాధుర్యము కాఢీ రామకృష్ణులకే గ్రాహ్యము. అట్లు దేవీసమ్మతిని బడసి మన రామకృష్ణుడు, తోతాపురికి అమనము తిని దెలిపెను.

నిర్వికల్పము

కాని 'యశ్చక్షుషా న పశ్యతి యేన చక్షూంసి పశ్యతి | తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి' ఏది నేత్రములచే జూడబడదో, నేత్రములు దేనిచే జూచుచున్నవో, అదియే బ్రహ్మము అని గ్రహింపుము అను మంత్రమునుండి 'యన్మనసా న మనుతే యేనాహుర్మనోమతం | తదేవ బ్రహ్మ త్వం విద్ధి...' ఏది మనస్సుచే మననీయముకాదో, మనస్సు దెనిచే మననమొనర్చుచున్నదో అదియే బ్రహ్మమని గ్రహింపుము అను కేనోపనిషదాక సరణిని నిర్గుణమునే యంగీకరించు తోతాపురి రామకృష్ణుని తి గ్రహింపజాలక వెర్రిగా భావించెను. అయి పను అతనిచే నాకర్షింపబడినవా డగుటచే తోతాపురి, అదై తసిద్ధికోరకు సర్వబంధ విచ్ఛేదనము గావలయునుగాన,

‘న సన్నా సాత్ షరోధరః’ సన్నా సముకంఠే ఉత్తమ ధర్మము లేదు గాన రామకృష్ణుని సన్న సింహగోరెను. అందు లకు సమ్మతించి, తత్సంబంధ విరజాదిహోమ కార కలాపముల ముగింప, ‘యదహారేవ విరజేత్ తదహారేవ ప్రవ్రజేత్’ ఎవుడు విరక్తిజనించునో తక్షణమే సన్న సింహవలయునను తైవలో పవిషద్వాక్యముకితి సన్నులించి, గురువు సన్నిధాన మున నడై తసిద్ధి సకేక్షించి మన రామకృష్ణుడు ఆసీను డయ్యెను. ‘బ్రహ్మ సత్సం’ బ్రహ్మము సత్సమవియు, ‘తమేవ భాంత మనుభాతి సర్వం’ తస్య భాసా సర మిదం విభాతి’ ప్రకాశమగు బ్రహ్మము ననుసరించియే సర్వము ప్రకాశించు చున్నది. ఆ బ్రహ్మజ్యోతిచేతనే సర్వము భాసించుచున్నది యను ముండకోకవిషద్వాక్య విధాన బ్రహ్మము ప్రకాశ మనియు, ‘అహో విత్న శ్శాశ తే’ బ్రహ్మము అజమై చిత్సమై శాశ తము అను గీతాప్రమాణకితి జననమరణ రహిత మనియు, నిరవయవ నిలా శ్శక్త బుక్త ము క్తమై నదనియు, మొదలగు అనంబా కమైన శ్రుతి స్మృతి వాక్యములచే తోతాపురి రామకృష్ణునకు బ్రహ్మము మహదేశించి దాని నపరోక్షానుభూతి నొంద చిర్వికల్పసమాధియే శరణ మని బోధింప, మన రామకృష్ణుడు, గాఢ ధ్యానమగున్నచై సులభ ముగ బూర్క చై త మల దొలగద్రోసి, అపూర మును, అసాధ్య మును అగు నిరి కల్పసమాధియందు మూడుదినములు అవిచ్చిన్నముగ మగ్నతబొందెను. బోధించియు బోధింపక పూర మే అసమానముగ చిర్వికల్పమును అనుభవించిన మహ రామకృష్ణుని వీక్షించి, తోతాపురి ‘ఆహా, ‘నలువది వత్సర

ములు ప్రపంచ మను మాటను గూడ మరచి, తీవ్ర తప మొనరించి, నేను నిర్వికల్పమును బొందినను కొలది నిమిషములు మాత్రమే యీ యానందము నాస్వాదింప గలిగి యుంటిని. కాని చిత్రాతి చిత్రము. ఎట్టి ప్రత్యేక సాధనయు లేక నిర్వికల్పమును పొందుటయే గాక, నితడు మూడుదినములు దాని యందు ఓలలాడుట జూడ మహాశ్చర్యముగ నున్నది. ఈత డింకను ఇట్లేయున్నచో నీశరీరము గాజుముక్కవలె చిట్టి పోవును. ఇతడు లోకమున జేయవలసిన కార్యములు ఉత్కృష్టములు. కాన నిర్వికల్పానుభూతి యిక నితనికి జాలు'నని శిషు వచేణు ని బాహ సృతికి దెచ్చెను. తన శిష్యుని యదృష్టమున కానందించి, నాడే తోతాపురి యూరకున్నచో, మనకు శ్రీ రామకృష్ణుని యమూల్యోపదేశము లెట్లు సంభవించెడివి? ఈ ప్రపంచమున దుఃఖితులకొరకై తోతాపురి రామకృష్ణునిక బాహ స్మృతిని గలిగించెను. సద్గురు సన్నిధానమున మన రామకృష్ణుడు సన్న్యాస చిహ్నముగు కాషాయమును గొంతకాలము మాత్రమే ధరించి, మరల సాధారణమైన తెల్లని వస్త్రమును ధరించుచు, గామ కాంచన జయము, జితేంద్రియత ము, త్యాగము ప్రధానముగ నున్న తనకు యీ బాహ్యచిహ్నములు అనావశ్యకమని తీసివేసెను.

సర్వమత సామరస్యము

ఈ విధముగ సర దేవతల సృజించి పోషించు ఆద్య శక్తి కాళికను మాతృదేవిగ ఉపాసించి, వశము గావించు కొనుటచే ఆ శక్తి యొక్క యంశములగు నితర దేవతాగణ

ముల నామె యనుగ్రహవిశేషమున సాధించుట మన రామ కృష్ణునకు సులభసాధ్యమయ్యెను. పెద్ద భవనమునకుగల తాళము ఎవరివద్ద నుండునో, వాడు ఆ భవన విశేషములెల్ల నెట్లు బెలొకింపగల్గునో, అటులే మన రామకృష్ణుడు, ఆ ఛాతీ కానుకసాధ విశేషముల ననుభవింప నననరమైన క్రీలక మగు గాళిక తన హాస గతముగుటచే సర్వదేవతలును అతనికి సాధ్యమయ్యెను. కాంచితీరా! ఏయొక్క యల్ప అనుభూతితో దృష్టి నొంది యూరకుండక, సర్వమత సర్వసాధనల గాలించినైచి, సర్వానుభవ సంపూర్ణుడై, సర్వమతముల నేక దృగని, సర్వసమత్వమును, సర్వ మానవ సౌభ్రాతృత్వమును లోకమునకు బ్రకటించు మహావ్యక్తియై రూపొందెను మన రామకృష్ణదేవుడు. అందుచేతనే కాలాంతరమున దనను చేరిన శిష్యుల సంస్కారముల ననుసరించి, వివిధ మంత్రోపదేశములగావించి, ఆ యా మార్గముల నభివృద్ధి వారికి నతడు గలుగజేసెను. కాన విశాలదృష్టి సర్వమత సమన్వయము అతనికి సాధ్యము. అది కేవలము భగవదంశ సంభూతులకే అనుభవైక వేదము. నీతారాముల, రాధా కృష్ణుల, క్రీస్తు మహామదుల, మరియు సకలదేవతల స్వరూపమే తానగుటచే, మరియు గయాధినాథుడగు శ్రీమహావిష్ణువును, కామారి పుష్కరినేదేవుడగు పరమేశ్వరుడును, ఏకస్వరూపమున దానే యగుటచే సరము మన రామకృష్ణునకు సులభ సాధ్యమయెను. సర్వమత సర్వదేవతా రహస్యముల బ్రతక్షముగ ననుభవించి యుండుటచేత మన రామకృష్ణుడు 'తమాది దేవమపరం కేచి దావల శ్చివాభిదం కేచి ద్విష్ణు

సదా సతం బ్రహ్మాణం కేచిదూచిరే॥' అజరమగు నా దేవుని గొందరు శివుడనియు, గొందరు విష్ణుననియు, మరియు గొందరు సత్యమనియు, బ్రహ్మమనియు బలుకుచుందురు అను శాస్త్రము రీతి ఏకమగు భగవంతునికి సనేక నామరూపములు నిర్ణీతమైనవనియు, నొక్కొక్క మతమున నొక్కొక్క సాధనా విధానము అవలంబనీయముగ గలదనియు, గాని 'ఏకం సంతం బహుధా కల్పయంతి' ఒక్కడే యగు భగవానుని నానాతాముగ కల్పించుచున్నారనియు, 'వాచారంభణం వికారో నామధేయం మృత్తికేతే వ సతం' అనురీతి నామధేయాదులు వికారములై వాఙ్మూలముగనుండ దదధిష్ఠానమైన బ్రహ్మము సత మనియు, శ్రుతిప్రోక్త సమన్వయ రహస్యముల బ్రపంచమునకు మన రామకృష్ణదేవుడు చాటి తరణోపాయమును ప్రసాదించెను.

అవతార వరిష్టుడు

అందుచే నిట్టి సర్వ సమగ్ర స్వరూపుడైన మన రామకృష్ణుడు కేవలమొక భక్తుడుగాక అవతారపురుషుడని నిర్ణయించుట సామాన ముగదా! అందుచే సతని మహోన్నత స్థితి కాశ్చర నిమగ్నయైన భైరవీబ్రాహ్మణి కంకణము ధరించి, ఆ విషయమును బ్రకటింప నిశ్చయించి, మధుర నాభునిద్వారా ఒక పండిత సభను సమావేశపరచెను. వంగ రాష్ట్ర మునగల సహస్రాధిక శిష్యుగణములుగల వైష్ణవచరణుడును, శాక్తగురువైన గౌరీపండితుడునుగూడ సభ కరుదెంచిరి. అనేకవిధముల సమర్థురాలైన బ్రాహ్మణి సభాస్థలి ఉప

న్యాస వేదికపై విరమాతవోలె నిలిచి, అనేక శాస్త్రప్రమాణముల సహాయమున శ్రీరామకృష్ణుని అసాధారణ లక్షణముల, భావ మహాభావాది సమాధిసంస్థుల విపులీకరించి, సర లక్షణ శోధితుడైన యతడు అవతారమే యని నియించి, వాదించువారెవ్వరేనియుండిన సహేతుకముగ వాదింప నాహ్వానించెను. శ్రీకృష్ణకృష్ణుభవ సంపేతమగు నా వాక్యముల కేమరునిలువగలవా రెవ్వరు! అంతియగాక నైష్ఠకచరణుడు ముందుకేతెంచి, భైరవి వాదములకు సమ్మతించి, 'ఒక్కొక్క భక్తునిలో నేదియో యొక విధమైన అనుభూతియుండును. కాని యిన్ని అనుభవములు రామకృష్ణునిలోనుండుట అసాధారణము గాన నతడు అవతారపురుషుడు' అని వక్కాణించెను. అదేవిధమున శాక్తేయుడైన గౌరీపండితుడును బ్రకటించెను. ఇతర భక్తులలోని మహాపురుషులలోని వివిధ లక్షణములు సమావేశమై తీర్మానించుకొని అన్నియు నతనియందు వసించుచు, మన రామకృష్ణుని అవతార వశేణ్యుని, అవతార పరివృత్తిని, సద్గురువగు నిగా నొసర్చినవేమో!

అవతార వరుణుని ని, యింపబడినను, అనేక పండిత వృత్తులు తన చరణసేవ జేయుచున్నను, సాధకలోక మాత్ర యిందియున్నను, బాశ్చాత్య విద్యాధురీణు లనేకులు 'దాసోహ' మనుచున్నను, మన రామకృష్ణు చిత్తము సర్వదా తుచ్చ ప్రాపంచిక విషయముల కతీతమై నిశ్చలమై యుండెను. అవును, మనస్సున కేది యలవరచిన నది దానినే సీ కరించి అభివృద్ధినొంద యత్నించును. పూతీవెను గంధపు వృక్షమునకానిచివ దానినే ఆశ్రయించి చూపరుల కానంద

దాయకముకాగలదు. అట్లుగాక ఆ పూతీవెనే కంటకయుత మైన తుమ్మవృక్షము చెంత నాటిన నది దాని నాధారముగ గొనుటచే నెవ రును దాని దరిజేరజాలరుగదా! పై విధమున మన మనస్సును బాల మునుండి సద్విషయముల దెనకు మర లించి, సత్పురుషుల నాశ్రయించిన దదనుగుణముగను, దుర్విషయముల ద్రిప్పి, దుష్టుల నాశ్రయించిన దత్ప్రకారముగను యొప్పురును. అట్లు ప్రథమమునుండి సత్సహవాసముచే సదిషయముల గ్రహించి, వానికై కృషినల్పి, వారి యాద ర్శమును బొంది, సాధుసత్తముడైన మహాత్మునకు అమృ తత్తప్రాప్తి సిద్ధించుటచే నింక నాతని చిత్త మీ తుచ్చ ప్రాపంచిక విషయముల వీక్షింపనేరదు. 'అమృతేన తు త్పృష్టన పయసా కిం ప్రయోజనం?' అమృతముచే దృష్టు డైనవానికి ఉడకముచే నేమి ప్రయోజనమును ఉత్తర గీతా నాక రీతి నసత ములును, భ్రాంతిరూపములును అగు నీ ంబంధముల గాంక్షింపదు. భగవద్దర్శనా రహితునకును, కథా త్మిక గమ మగు నిర్వికల్పాది సమాధ నుభూతిసారముల గోలనివానికి మాత్రమే యీ ప్రపంచము, అందలి వ వహా ములుకాని ఆ రసాస్వాదన పరుని కేల యీ దుఃఖముల పగు గోర్కెలు? అట్టి నిర్మల హృదయుని కిట్టి వాంఛలు నింపవనుట తథ ము. మరియు 'ఛిన్నాశాపాశా జాలస్య యతే చిత్తవిభ్రమః' ఆశాపాశాదులు నశించినవారికి జిత్త భ్రమము క్షయించుచున్నది. అట్టివాడే కృతకృత్యుడనియు, నానమాత్రేణ తృప్తస్య కృతకృత్యస్య యోగినః! నైవాస్తి గచి త్కవం. . . ' అట్లు జ్ఞానమాత్రమున దృఢుడె.

కృతకృత్యుడైన యోగికి జేయదగిన దెయ్యమును లేదని ఉత్తర గీతా కథనము. 'చిత్తు కారణ మథానాం' సర్వార్థములకు మనస్సే కారణముగాన, 'చిత్తే చలతి సంసారో నిశ్చలం మోక్ష ఉచ్యతే' చిత్త సంచలనము సంసారమనియు, చిత్త నిశ్చలత ము మోక్షమనియు త్రిపురతాపిన్యపనిష త్తాత్పర ముగదా! కాన నా భీనచిత్తుడైన మహానుభావుడగు మన రామకృష్ణుడు సంపూర్ణ విరాగన రూపుడై, విరాజిల్లుటయం దాశ్చర్యములేదు. అందుచేతనే కాళికాదేవి గనపరచిన అనేక మహాసిద్ధుల దృణముగ ద్రోసివుచ్చెను. శాశ్వతమును, సత్యమును, శుద్ధమును, ఆనందఘనస్వరూపమును అగు భవ తరణి పాదపంకజ మకరందాసా దనాచిత్తుడగు మన రామ కృష్ణుడు, అది తీయ, అవ య, అవాచ బ్రహ్మానంద సంశో భితుడైన మన రామకృష్ణుడు, అశాశ్వతమై, క్షణికమై, ఛాయామాత్రములగు నీ ప్రాపంచిక సుఖ సముదాయముపై దృష్టి ప్రసరింప జేయగలడా!

ఆలయాధికారియు, శిష్యుడును అగు మధురబాబు ఒకనాడు ఒక పట్టుశాల్యును రామకృష్ణున కర్పించెను, పసిపిల్ల వానివోలే మన రామకృష్ణుడు దానికై అమితానందము నొందినవాడై, మరుక్షణముననే దాని గ్రిందబడవైచి, దానిపైనుమిసి, ద్రోక్కజొచ్చెను, అవును. అది అతనికొక లెక్కయా! ఒక పరాయము మధురనాథుడు తన యాస్తి సంతటిని మన రామకృష్ణునికి అర్పింప సంకల్పించి, అతని స్వీకరింపన ంచెను. కానిమన రామకృష్ణుడు సమ్మతింపజాలక వోయెను. క్షీయంతే ఖలు భూషణాని' అనుచందము ధనము

వలన గీర్తిరాక, అవి నశ్వరములుగాన దుఃఖిహేతువు లగు
 మన్నవి. కాన మరల నట్టి యనవసర ప్రసంగము జేయకుండ
 మధురుని మన రామకృష్ణుడు మందలించెను. మరల నొక
 పర్యాయము రాధాకృష్ణ దేవాలయమున నొకనాటి రాత్రి
 చోరులు బ్రవేశించి, నగల నపహరించుటయు, నుదయము
 ననే ఆ సంగతిని దెలుసుకొని మధురబాబు రాధాకృష్ణుల
 సంబోధించుచు 'నీ భూషణములగూడ కాపాడుకొన జాల
 కుంటివా కృష్ణా' అని పలుకుచుండ, నట కరుదెంచిన
 క్రీరామకృష్ణుడు ఆలకించి, 'ఏమి నీవెత్రి? ఇవి యన్నియు
 నీకు విలువగలవిగాని లక్ష్మీనే పాదదాసిగాగల్గిన ఆ దేవ
 దేవుని కేమి విలువ? ఇవి ఆ పరమేశ్వరునకు మృత్యుమాన
 ములే సుమా?, అని భగవంతుని అతీతస్థితిని, ఆభరణముల
 వైజమును, తన తా గమును ప్రస్తుటపరచెను. దానిని
 మధురుడు స్మరించి, 'సమలోష్ఠాశ్మ కాంచనః' మట్టి బంగార
 ముల సమదృష్టి గలవారు అను గీతావాక్యము చందము
 క్షానులు సునర్ణాదికముల దృణముగ పరిగణించెదరు అని
 గ్రహించెను. అట్టివాడు మాత్రమే 'సర్వభూత సమో మైత్ర
 ఛమలోష్ఠాశ్మ కాంచనః | ధ్యానయోగ రతో భిక్షుః
 ప్రాప్నోతి పరమాం గతిం||' సర్వభూతముల మైత్రియు,
 లోష్ఠ కాంచనముల సమమున దిలకించుటయు, ధ్యాన
 యోగరతుడువైన భిక్షువు పరమగు ఉత్తమగతిని బొందు
 మన్నాడని శంఖధర్మశాస్త్ర తాత్పర్యము. కాన మరల
 , రామకృష్ణునితో ధనప్రసంగము మధురుడు గావింపజాల
 కయోను, అవును, మన రామకృష్ణుని త్యాగగతియు అతని

వ్యాజయమున హస్తకొనిపోవ నిక నామధురుడు ప్రస్తావించగలడు?

ఇట్లు నారాయణ యనునొక మూర్ఖుని గుఱచేవుని దర్శనా నేతెంచి, దివ్యానందమును ఆనుభవించి, భక్తా భిక్షుతగల, శ్రీరామకృష్ణునికి బదివేల రూపము సర్పింప సంకల్పించెను. తన కోర్కెను నెరవేర్చవలసినదిగా రామకృష్ణుని ఆతిథు అర్థించెను. కాని రామకృష్ణు డెంత మాత్రము : మృత్యుంపక 'ధనముచే ముక్తి గలుగునని భావించు చుంటివా? మోక్షప్రాప్తి 'నగనన' ధనముచే నసాధ్య ముమా? త్యాగసాధ ము ముక్తి. దానికై యత్నింపుము. నేను విశేషకృతి వాదదాసుడగాని ధనదాసుడగాను' అనమాధాన మొసంగి ఆతని పంపించివైచెను. కాంచితీరా, శ్రీరామకృష్ణుని ఆధిక్షత! ఆతని తా గనిరతిని దెలుపు సంఘటనలు ఆతని జీవితమున ననేకములుగా యుండి ప్రకాశించినవి.

శ్రీ శారదామాయి

కృష్ణు 1865 వ సంవత్సరమునకు బరిపక్వ మైన తా గాధి నాథుడు, అవతారశ్రేష్ఠుడు, సర సాధనానిమగ్న జ్ఞ తానందా నోలలాడు మన రామకృష్ణుడు సాధకుడై దేవీ దర్శన ప్రాప్తికై పరితపించుచు, దక్షిణేశ్వరమున 1859 వ సంవత్సరమున నుండ, దన ముద్దుల కుమారు డున త్తుడై యున్నట్లు చంద్రాదేవికి వార్త జేసెను. అప్పటికి ఆతడు సుమారు యిరువదిమూడు వత్సరముల ప్రాయము గల్గె.

యించెను. భగవంతునియందు దీవ్ర ఆవేదన నొందుట లాకి
 కుల పిచ్చిగా భావించురు. ఈ అనిత్య సుఖములకై ప్రాకు
 లాకుల బ్రహ్మవేత్తలు వెరియందురు. ఈ రెంటిలో
 ఎత్తమును భగవద్దామాయి. భగవద్దర్శన కాంక్షతో దీవ్ర
 సంతోషమానసుడైన యీ రామకృష్ణుని పిచ్చినివారింపజేయ
 మాతృదేవియగు చంద్రామణి అతనిని కామారిపుష్కరిణికి
 తానించెను. 'ఏతంపి చేత్వ నవజంతి ధీరా అనపేర్థినో సబ్బ
 ముఖం పహాయ' ధీరులీ లోకపుతీరును ఎరింగి వై రాగ్యము
 వశ్యింపించి, దుఃఖముల నతిక్రమించి, ముక్తిగాంతురు అను
 బు భగవానుని వాక సరణి మన రామకృష్ణుడు దక్షిణేశ్వర
 మును వీడి న గ్రామమున కరుదెంచినను, తన సహజ ధోర
 నీని విడువజాలడయ్యెను. ప్రపంచవిషయములనెల్ల నిర్లక్ష్య
 ముగ ద్రోసియున్న కుమారుని గాంచి, మాతృహృదయము
 తల్లడిల్లి, కుమారునికి వివాహము గావించినగాని పిచ్చి కుదర
 వని భావించి, తన రెండవకుమారుడైన రామేశ్వరునితో
 వధువుకై యూరూర గాలింపజొచ్చెను. ఈ విషయమును
 రామకృష్ణునికి దెలుపకుండ గోప్యముగ నుంచెరి. కాని వారి
 యత్నము సఫలము గాదయ్యెను. ఎచ్చటను వధువును
 గాంచక దుఃఖితులైయున్న తన తల్లిని, ఆ విషయమును
 గ్రహించియున్న మన రామకృష్ణుడు జేరి, సర్వమును మాతృ
 హృదయమున గాంచు తనకు వివాహమేమిటి యని గ్రహించి
 యున్నను, 'న మాతుః పరదైవతం' తల్లికంటె నన దైవము
 లేదను ఞ్చిచే 'అమ్మా! మీరేల ప్రదేశముల ద్రిమ రుట?
 నాకోరకు న్నితమైయున్న బాలిక యిటుకు నాలుగు మైళ్ళ

దూరమునగల జయరామవటీ గ్రామమున రామచంద్రముఖోపాధ్యాయుని గృహమున జనించియున్నది. అటకు వెళ్లి లిన మీ కార్య సాఫల్యము గలుగును' అని వచింప, వాడు అట కరిగి విచారించిరి. భవిష్యత్వితమున దన విశాల ప్రేమ తతముచే సర్కులకు మాతృదేవతగా జెలువొందు శారదామణీదేవి పంచవర్షప్రాయయై యుండుట వారు గాంచిరి. సంబంధమును నిర్ణయించి 1859 న సంవత్సరమున వారికి పుత్రకు పరిణయము గావించిరి.

పసితనముచే బ్రపంచ మననేమియో ఎరుగని శారదామణీకిని, భగవద్దర్శనాకాంక్షచే బ్రపంచమును గ్రహింపజాలని మన రామకృష్ణునకును వివాహమగుటచే వారి సంబంధము గూడ బ్రపంచాతీతమై అతాకికముగ బ్రపంచాదర్శముగ రూపొందెను. సమస్త ప్రాలోకమును మాతృరూపమున గాంచు రామకృష్ణుడు శారదామణీయందుగూడ మాతృత్వమునేగాంచి, షోడశపూజలనుగూడ ఆమెకు నొసరించి, ఆమెను గౌరవస్థానముననేగాక పూజ్యస్థానముప నుంచెను. ఇక మన శారదామణీయన్న నో తంత్రానుభూతియేగాక, అతిశయించిన పవిత్రత మూర్తిభవింప, వ్యావహారిక భర్తయు, బురుషుడునగు మన పరమహంసయందు బురుషత్వము నావలకు ద్రోసి, స్త్రీత్వమునే ఆచాదింపజేసికొని, తన మాతృదేవిగా మన పరమహంసను గాంచుచు, గురువుగ, దైవముగ గౌరవించి, పూజించి తరించెను. వారిరువురేకాంతవాసమున నున్నను, మాతా పుత్ర సంబంధమే తాండవింప గామలేశముగూడ గోచరముకాదు. పరమహంస దివా నందవిభూతి నవగాహ

ఋషు జేసికొని, దక్షిణేశ్వరముననే నివసించుచు, దన నిష్కల్మష పవిత్ర విశాల మాతృప్రేమచే నామె తనను జేరు భక్తకోటికెగాక, సర్వ జీవలోకమునకు బరమపవిత్ర మాతృదేవియై విలసిల్లి, తన యమానుష అనంత సాధనాపటిమచే నాధ్యాత్మిక దివ్య శక్తిచే నితరులకు సంకల్పమాత్రమున ముక్తిసొసంగుచు శ్రీశారదామణిదేవి విరాజిల్లినది. అందు చేతనే పరమహంస మహాసమాధి యనంతరము ఆ గురువీరము నధిష్టించి, భక్తుల కుపదేశముల నొసంగుచు, 'అమ్మా' అని యంచువారికి గల్గుతరువై, తన నాశ్రయించినవారి పాప సంచయమును గూడ ప్రేమతో గ్రహించి, వ్యాధిగ్రస్తయై, ప్రపంచ దుఃఖితులశాంతికై తన యసువుల కూడ లెక్కనేయని ప్రేమహృదయ, ప్రేమనిధి శ్రీశారదామాయియై తన రొందుటకు గారణము శ్రీ పరమహంస వినిర్మల ప్రేమ హృదయమే!

శిష్య వర్ణము

ప్రపంచమున సాగరమునకై నను నొక యవధి గాంచనగునుగాని ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానామృతాస్వాదనాసక్తుల నిస్వార్థ విరక్తుల ప్రేమోదధికిమాత్రము ఎట్టి యవధియు గానరాదు. వారి హృదయమున నాప్రేమ చిన్న పిల్లకాలువ చందము నొప్పుచు, బ్రహ్మానందము నాస్వాదించుకొలది విశాలమగుచు, ఉచ్చోగుచు, నగతరమున మనజాలక బహిర్గతమై, సర్వ దిశల నావరించి, సకలమును తరింపజేయక వెనుదిరుగదు. అట్టి ప్రేమను వర్ణంప నేరికగును? అట్టి ప్రేమయే సర్వుల

దరిజేడు నది. ఆ ప్రేమయే కిమ్మ ప్రేయోదాయకమైనది. ఆ ప్రేమయే యూహ్యసూయల కూపుమాపునది. ఆ నిష్కళంక, నిర్మల ప్రేమయే ఆధ్యాత్మిక తృప్తిను దృష్టిపరచునది. ఆ ప్రేమయే పాకమా కాశ్యప్త్యై నోసంగునది. ఆ ప్రేమయే దివ్యాధ్యాతి కావభూతుల నాస్వామింపజేయునది. ఆ ప్రేమయే పరస్పర ప్రేమమున సేక త్రాటిపై నడుపునది. ఆ ప్రేమయే ఆధ్యాత్మిక సింహాసనాధిష్ఠని జేయునది. ఆ ప్రేమయే 'యా దేవీ సర్వభూతేషు ప్రేమరూపేణ సంస్థితా' అను సత్కథితే పచనాససా రముగ సర్వజగదాధారమునై యున్నది. అట్టి మధుక మంజుల ప్రళాంత దివ ప్రేమతత్వ రుదై, శ్రీ విశ్వేశ్వరీపాదపదా రాధనా మగ్నరై, సా స సకానుభవకోటి సంశోభితుడైన శ్రీ పరమహంస దేవుని విశాలప్రేమ వండిత పామరులను, శ్రీ పురుషులను, ధనిక దరిదులను, కృహ్ణ సన్న్యాసులను, సామాన్య అసామాన్య లు, గురు కిష్యులను, ఉత్తమాధములను. దై త అద్వైతు లను, స. స మర్జనులను, పూర్వ్యాధునికముల జొచ్చి, ఏవరి నే యే తీతుల బరిణమింపజేసి, ఎక్కి ఉత్కృష్టాదర్శము నొసంగి, సర్వాదర్శముయ్యెనో సుమంత గ్రహించి ఆ ప్రేమ మాధు ర్యాతిశయమున నీదులాడెదముగాక!

శ్రీ వివేకానందస్వామి

ఇట్టి అసాధారణ పవిత్రమూర్తుల నాశ్రయించి, తరించి, లోకాదర్శముగానైన భక్తకోటి విషయమున కాశ్చర్యమేమి? వారు అసమాన ప్రతిభాస్వరూపులై, సాటి

లేని సన్నా సచక్రవర్తులై చెలంగి ధను లైరి. వారిలో గొండును ముఖులు మాత్రము మనము గ్రహించుట అతా వశ కము.

దత్తవంశసముదూ తుడై, విదూధికుడై, విషయ లంపలముల దగుల్కొనక, వాని సమూలముగ నంత మొం దించి, ఈశ ర సాక్షాత్కార పిపాసచే నసంఖా క సంఘముల వక్తుల నాశ్రయించి, ఎచ్చటను దనను దృష్టిపరచువారి గాంచక, నిరాశామూలమున దపించి, పిమ్మట దక్షిణేశ్వర మునగల సాధుసత్తముడు భగవంతుని దర్శించినవాడనియు, మహిత తా గమూర్తి యనియు బంధువగు రామచంద్ర దత్తునిదార గ్రహించి, అధిక ఆవేదనాతప్త హృదయుడై దక్షిణేశ రమున కరిగి, శ్రీరామకృష్ణుని నిర్మల ప్రేమపూరిత శీతకరణ సందోహముచే శాంతి నొంది, మన రామకృష్ణుని గ్రహించి, అతని ఆడుగుజాడల ననుసరించి, సతని గురువుగ నాకరించి, 'నాస్తి తత్త్వం గురోః పరం' గురువుకంటె బరమే లేదను చందముగ సర్వమును శ్రీ గురుదేవుడే యని విశేసించి, ఆ యతివరేణ్యు గృహావిశేషమున నిర్వికల్పాది సమాధులగూడ జవిజూచి, అతని యనంతరము సర్వతాకిక సంబంధముల ద్రెంచి, 'సన్నా సః శిరసి స్థితః' శిరోభూషణ మును, ఆశ్రమ రాజమును అగు సన్నా సమును స్వీకరించి, శ్రీ వివేకానంద నామమున బ్రభూ తుడై, శ్రోతి యత్వము చేతను, అనుభవముచేతను, ప్రాచీనాధునిక విజ్ఞాన ప్రవా హము నేకము గావించి, విదేశముల దన వాగ్ధురిచే వేదాంత మతమును బ్రతిష్ఠించి, స్వదేశ పరదే యులచే సర్వశాంతి

వాస్తవము, పూర్వ భవత్సర్వ స్వర్తమానముః ససాధారణ లోక
 గడించిన శ్రీ వివేకానంద సామక యతియల సార్వభౌముః
 శ్రీ పరమహం దేవుని ప్రభువు తిప్పుడు. శ్రీ వివేకానందుడు
 మన పరమహం దాని తోటామః నాశ్రయించి, 'జీవా
 జ్ఞానా వివేకేణ కర్మనా యో న విద్యతే' వారి ప్రకాశ
 వివేకముచే ననుభవించుట అతనికి వాస్తవము అను స్మృతివాకీ
 విభావమున నావివేకాచున్న జన్మ నాకతము గడించి, తా
 కన్నుడిగుంటయోగాక, దన పంకము, పరిసరములు, దేశము,
 ప్రపంచములను గూడ కన్నత గలుగజేసెను. అహం! పరితనము
 నంది ప్రాపంచిక తీతిము నొల్లక భగవంతునికై తపించు
 వారికిగదా సర్వాభ్యాప్యేక సంకీర్ణంబు లభ్యము. అసాధ
 ములు నాశ్యములగుట వారికిగదా! భగవంతుడు వాటి
 గరతలానులీముగదా! శ్రీ వివేకానందుని తీవిత మాహాత్మ్య
 మును 'మన వివేకానందుడు' అను క్రందమున జూచెదరు
 గాక!

శ్రీ ప్రహ్లాదనందస్వామి

శాస్త్రేయమును, జమిందారును అగు ఆనందమోహన్
 ఘోషునిను కరకెలో గలకత్తా నగరమున రాఖాల్ చంద్ర
 ఘోష జననమొందెను. చిన్ననాట నుండియు భగవద్విషయ
 ముల నధిక యాసక్తి గలిగియుండుటచే విద్యాభ్యాస మొన
 ర్చుచు బ్రహ్మసమాజముచే నాక్షతుడయ్యెను. అట సాధను
 గావించుచు దృఢనొంద జాలకుండెను. పదునైదవ వత్సర
 మున వివాహమాదివను నాత డింద్రియ నిగ్రహము గలిగి

కొన్నానువై యుండగలిగెను. అంత శ్రీరామకృష్ణుసాన్నిధ్యమును
 బ్రహ్మచర్యమున యుండడు, గురూపదేశముచే ననేక సాధనల నొన
 వచ్చుచు, దినమున బదునెనిమిది గంటలకాలము ధ్యానమున
 నుండుచు, అనుభవానందముల మగ్నత బొందుచు శ్రీ జగ
 ద్గురు మానస పుత్రుడు నా చెల్వొందెను. అంతియగాక
 రాఖల్ రాజాపాలనముజేయ నమర్థుడని శ్రీ పరమహంసచే
 పంపింపబడిన మన రాఖల్ చంద్రుడు, మధుర ప్రవర్తనము,
 ఆపార విజ్ఞానము, ఎనలేని తిత్తిక్ష, అంతర్బుష్టి, శాంత్యాది
 క్షణములచే సోదర శిష్యుల ప్రేమను జూరగొనెను. మరియు
 జగత్తు శ్రీ జగద్గురుని దండ్రువలె బ్రేమించుచు, గురునిర్యాణ
 కాలము విశేష భక్తిశ్రద్ధల నధిక సేవల నొనర్చి, గురు
 హాసమాధి అనంతరము సర్వమును బరిత జించి శ్రీ బ్రహ్మ
 చందనా మి యయె ను. దినమున పదునెనిమిది గంటలకాలము
 బ్రహ్మనుభూతిలో నుండు నీ త్యాగధనునకు బ్రహ్మానంద
 రామధేయ మెంతయు సార్థకముగదా! అంత మన స్వామియు
 బ్రహ్మచర్యము, దేశముల గ్రుమ్మరి, భిక్షాచర్యము చేయుచు,
 బృందావనము, పూరీ మున్నగు బుణ్యక్షేత్రముల దీప్త సాధ
 నల గావించుచు గొంతకాలమునకు మరల గలకత్తాకు
 వచ్చెను.

నాటికే వాళ్చాత్యదేశమున జోహారుల నందుకొను
 చున్న వివేకానందుడు, బ్రహ్మానందుని గలకత్తారాకను
 సోదరులద్వారా తెలిసికొని, కడుంగడు ముదమంది, ఆశ్రమ
 నిర హణ పద్ధతుల ను త్తరముల మూలమున బ్రహ్మానందునికి

దెలియబరచుచుండెను. బ్రహ్మానందుడును ఆయా విభాగముల సక్రమరీతి ప్రకటించి, వారి నాచరణమున నిడుచుండెను. కిన్న శిక్షణమున వలది కితడే సాటి. శ్రీ పరమహంస వాళ్ళ ములు యథా ములు గాకుండునా! అందుచేతనే వివేకా నందునిచే నాస్థాయముగ 'రాజా' యనియు, తదితరులచే 'రాజా మహారాజ్' యనియు పిలువబడు మన బ్రహ్మానందు స్వామి ప్రథమమున శ్రీరామకృష్ణ మఠమునకు బ్రథమాధ్యక్ష పదవిని స్వీకరించుట అంతయో నముచితమై యొప్పుచున్నది. జన తా నాయక లక్షణోపేతుడై, ప్రపంచము నుద్రాణి లూగింపగల వ్యక్తి వివేకానందుడైనచో, అగాధ దివ్యాధాతి క శక్తి క్రూర్ముడై, ఆ శక్తిచే సర్వ వికృతముల నియమించు శక్తి సామర్థ్యములుగల వ్యక్తి బ్రహ్మ నందుడు లేనిచో శ్రీ పరమహంస మానవ పుత్రుడనుట సాధ మా? మఠమున వసించుచు, కిష్కలకు గ్రమశిక్షణము నొనంగుచు, వారిచే సాధనల జేయించుచు, మఠవిషయముల జాగరూకుడై మన స్వామి యున్నను తన ధా నాదికముల గావించ తొనుచుండెను. 1903 లో మద్రాసు శ్రీరామకృష్ణ మఠ అధ్యక్షుడగు శ్రీరామకృష్ణానందుని ఆహ్వానముపై అలకేరి, అంత గొన్ని క్షేత్రములదర్శించి, ఎచ్చటకు వెడలినన అపార శౌరవాదకముల నొందిన బ్రహ్మానంద స్వామి జ. ద్వంద్యుడై 1921 ఏప్రిల్ మాసమున బ్రహ్మ సాయుజ్యమున భొందెను.

శ్రీ శారదానందస్వామి

దానధర శీలురును, సత నిష్ఠులును, భగవద్విశ్వాస
 యుక్తులును, శ్రీ శాస్త్రానుచరులునగు ధనిక బ్రాహ్మణ
 కుటుంబమున 186 తో శరచ్చంద్ర చక్రవర్తి ఉద్భవించెను.
 బాల్యమునర్చు బూజాదికముల వీక్షించిన నీ బాలుడు యధిక
 శ్రద్ధల దానును అర్చనల గావించువాడు. రోగులకు,
 క్షయములకు సహాయభూతుడగుచు, మాటచేనైన బరుల మన
 పును నొప్పింపజాలని మృదుహృదయుడైన యీతడు ఆధ్యా
 త్మికాంక్షచే నాడు బేరెన్నికగనిన బ్రహ్మ సమాజమున
 కైయు, సాధనల గావించినను దృఢ గాంచలేకుండెను.
 1883 వ సంవత్సరమున శశిభూషణ చక్ర
 వర్తి దక్షిణేశ్వర సాధువరుడైన శ్రీరామకృష్ణ గురు
 దేవుని సందర్శించి, 'వివాహమే బంధకారణ'మను శ్రీరామ
 కృష్ణ తా గమయ వాక్కులచే నుత్తేజితుడై, మిత్ర బంధు
 బహుబంధులకంటె గురుదేవుని ప్రేమను నిర్మలముగ గ్రహించి,
 దానికి గట్టువడి, ఓర్పు, నిశ్చలత, దయాపరత్వబుద్ధి మున్నగు
 సుగుణములచే గురుదేవుని ప్రేమకు బాతుడై, గుర్వాజ్ఞాను
 పాఠ్య సాధనల సాగించుచుండెను. భావిజీవిత నాయకు
 డగు రే దుని గుణగణములచే నాకర్షితుడైన యీతడు
 విద్యయందభిలాష లేకున్నను నరేంద్రుని ప్రోత్సాహమున
 వైద్య శాశాలలో జేరెను. కాని శ్రీరామకృష్ణుని వ్యాధి
 సమర్థమున సర్వనేవల నొసర్చి, శ్రీరామకృష్ణుని శరీర
 తా 1890 ము బారానగర్ చే, సన్నుతించి శ్రీ శారదా
 నందస్వామి అను నామధారి యయ్యెను.

వరేణుడు, శిష్యుని లాలించి, 'జోగిన్ ! నీ ఆధాతి క జీవితమునకు వివాహ మాటకము కానేరదు. ఇట్టి వెయి వివాహములైనను అవి నీ పారమా కాభివృద్ధి నేమియు జేయజాలవు. మరియు నీ భార్య నిలకు గొనిరమ్ము. ఆమెను నీకు సహాయకారిగ నొనర్చునని అతనియందు నిగూఢమైయున్న ఆధ్యాత్మిక శక్తి దెలియజేసి, ధైరో త్సాహములనిడి, తప అభయవాస్తము నొసంగి, ఆతని హృదయగత బాధను నివారించెను. గురునామము యిట్టి సమయములనేగదా అన్వయము! నాటనుండి మన జోగేంద్రనాథుడు గురునేవారత్తుడై 'ఒక్క గురుదేవునిదే యథా ప్రేమ. అను లప్రేమ స్వా'మని మనసా గ్రహించి, గురు శిక్షణముచే సాధనల గావించి అనుభవసంపేతుడై యలరాలెను. తర్వాత త్యాగపూరితుడై శ్రీ యోగానందస్వామియై ధన తగాంచెను. శ్రీ శారదా మాయితో దీ నూత్రలజేసి, ఆమెచే సుపదేశమునొందిన మన యోగానుడుడు ప్రథమమునుండియు నీ సంఘముల, నేతత్కార్యకలాపములకు మారముగానుండుచు, బ్రతి సంవత్సరము శ్రీ రామకృష్ణ జయంత్యుత్సవములమాత్రము నిరహించుచు, సాధనాదుల దీవ్రముగ నొనర్చుచు, 1897 మార్చిలో మహాసమాధి నొందెను. నిష్కపటియు, మృదు హృదయుడు, అనుభవసంపన్నుడునగు నీ యోగానందుడే శ్రీరామకృష్ణ శివ వర్ణమున ప్రథమమున దేహమును చాలించిన వ్రక్తియగుటచే నీ సంఘటనమునకు సోదరశిష్యులెల్లరు జింతాకాంతులై రని వచింప వననరములేదు.

శ్రీ నిరంజనానంద స్వామి

కలకత్తా వాసియైన కాశీకృష్ణమిత్ర మేనమామ యగు
 అచే నిత్యనిరంజన ఘోష ఆతని గృహమున నివసించుచు
 విద్యాభ్యాసము జేయుచుండెను. నిష్కపటియై, దృఢశరీరుడై,
 సహజవీఠో నొప్పు నీ బాలుడు బాల మునుండియు ధైర్య
 క్రా దిక గుణములకు నెలవైయుండెను. అందుచే భూత
 ప్రేత పితృచాదుల నాహ్వానించువారితో స్నేహముచేయుచు,
 వతడు ఆ పితృచాదులగూర్చియే ఎల్లప్పుడు యోచించెడి
 వాడు. ఇతడు తన పదునెనిమిదవ వత్సరప్రాయమున బ్రథమ
 మున శ్రీరామకృష్ణ సద్గురువరేణ్యుని దర్శించెను. దర్పణము,
 ముందున్న వక్తియొక్క స్థూలశరీరమును బ్రతిబింబింపజేయు
 చందము మహాత్ముల హృదయమును దర్పణము వక్తుల
 ఆంతరంగిక గుణగుణముల దెలియజేయునుగదా! అట్టి విని
 ర్మల హృదయుడగు గురుదేవుడు ప్రథమసమాగమముననే
 ఆతని వీక్షించి 'నాయనా! ఎవడు సర్వవేళల భూతాదుల
 గూర్చి జింతించునో వాడు ఆ భూతమే యగును. కాని
 భగవంతునిగూర్చి యోచించిన దేవుడగును. ఈ ద్వయమున
 నీ దేనిని అనుసరింతువు?' అని ప్రశ్నించి 'ద్వితీయమునే
 వాంఛింతు' నను ఆ బాలుని సమాధానమును విని ఎంతయు
 దుస్తుడై ఆనందించెను. అది యధార్థమేగదా! 'విషయాన్
 ధాయత శ్చిత్తం విషయేషు విషజతే। మామనుస్మరణ
 త్త మయేవ ప్రవలీయతే॥' విషయ ధ్యానమున నున్న
 చిత్తము విషయముల మునుంగుచున్నది. నన్ను స్మరింపు.

మనస్సు నాయందే విలీనమగుచున్నదని భాగవతమును, 'బ్రహ్మైవాహమితి భావయే త్రూపో భవతి' బ్రహ్మము నేనని భావించిన తత్రూపమే యగునని ముగ్ధలోపనిపత్తును, చిత్రానుగుణ ముగనే ఫలితమని వచించియున్నవి. అంత గొంతకాలమునకు నిరంజనుడు రెండవపరా యము శ్రీరామ కృష్ణుని దర్శింపవచ్చెను. శ్రీరామకృష్ణుడాతని రాక కేంతయు ముదమంది, ప్రేమమున నాబాలుని గాగిలించి, పరితాప హృదయుడై 'నిరంజన్! దినములు గడచుచున్నవి. నీవు దైవ సాక్షాత్కారము నెప్పుడు పొందగలవు? భగవద్దర్శనములేని జీవితమంతయు వ్యమేసుమా! కాన ద్వరితముగ దానికై యత్నించి ధన్యతనొందు'మని శిష్యునికంటె నధికతర ఆవేదనమును తాను పొంది, ఆతని బుద్ధిని సాధనాదుల కున్ను ఖము గావించెను. తన కొరకా యవతారవరేణుని యావేదనను గ్రహించిన నిరంజనుడు వివాహవిముఖుడై, గురువుంగవుని దోడ్పాటుచే సాధనలయం దుత్తీర్ణుడై తన ఉదేకతల్తమును నశింపజేసికొని, శ్రీరామకృష్ణుని నేవించి, శ్రీరామకృష్ణదేవుడు శరీరమును ద్దజించిన యనంతరము శ్రీనిరంజనానంద స్వామిగా బరిణమించెను. దేశముల ద్రిమరుచు, బుణక్షేత్రముగు వారణాసిజేరి, అట మధుాకరముచే జీవించుచు తపోవీక్షనుండై మన నిరంజనానందుడు. శ్రీశారదాదేవి సన్నిధి నీతడు పసిబాలునివలె మెలంగడివాడు. పైవిధమున సంఘు శ్రేయస్కామియైవ నిరంజనానందుడు 1940 మే నెలలో రోగగ్రస్తమగు నీ దేహమును వీడి బ్రహ్మసాయుజమును బడసెను.

శ్రీ రామకృష్ణానంద స్వామి

శిష్యాచార సంపన్నులగు బ్రాహ్మణ వంశమున శశి
 భూషణ చక్రవర్తి 1863 లో పుట్టాడెను. పసితనమాదిగ
 ధీమతుడై యున్న యీ బాలుడు సాహిత్య, తత్వశాస్త్ర,
 గణిత, ఆంగ్ల, సంస్కృతములయం దధికాభిరుచిని గలిగి
 యుండుచు విద్య నభ్యసించుచుండెను. ఇన్ని యున్నను లోన
 భగవదాకాంక్ష తీవ్రమై యొప్ప బ్రహ్మసమాజమున బ్రవేశిం
 శించెను. అంతమాత్రమున నతనికి దృష్టిగలుగక 1883 వ
 సంవత్సరమున అవతారవరు డగు శ్రీరామకృష్ణుని దర్శన
 భాగమును బొంది, ఆయనచే 'సాకార నిరాకారము లనేది
 నీకు ఆత్మ' మని బ్రశ్నింపబడెను. కాని యీ బాలుడు
 విష్ణుపటముగ 'భగవదునికియే దెలియని నేను మీకేమిటి
 సమాధానము నొసంగగలను' అని ప్రతుత్తర మొసంగ
 శ్రీరామకృష్ణు డద్దానికి అమితానందమును పొందెను. దక్షిణే
 శరమున నొకసారి, గ్రంథపఠనమున మునిగి బ్రాహ్మమును
 మరచిన శశినిగాంచి, అనుభవానందమూర్తియగు గురు
 దేవుడు 'శశీ! విద యందధికాసక్తి కూడదు. అట్లనచో
 నీ భక్తి క్షీణమగును సుమా!' యని శిష్య శ్రేయస్కామిద్యయై
 హెచ్చరింప, రామకృష్ణుని భావమును గ్రహించిన శశి
 వెంటనే ఆ గ్రంథముల గంగయందు బడవైచెను. అప్పుడు,
 'అధీత చతురో వేదాన్ ధర్మశాస్త్రాణి మానవః! యో
 వైబ్రహ్మ న జానాతి దరీ పాకరసం యథా।' సమస్త వస్తు
 వులయందుండినను గరిటె ఆ పదార్థముల రుచినిమాత్రము

ఎరుంగజాలనట్లు మానవుడు జతుర్వేదముల, ధర్మశాస్త్రముల నభ్యయనము గావించి, బ్రహ్మమును గ్రహింపనిశితత్తుల్యమనియే ఉత్తర గీతావాక్యము. అంతట శశి శ్రీరామకృష్ణాపదేశముల స్వీకరించి, తననుగుణముగ సాధనల గొనసాగించుచు, ఆనుభవముల బొందుచుండెను. శశి బి. ఎ. చదువుచున్న సమయమున శ్రీరామకృష్ణునికి వ్యాధి యంకురించెను. అంత నతడు చదువు సంస్కలు గాలదన్ని, సాధనల వలన 'నన్నానేన న మానేన నైవాగ్ని పరిచర్వయా | బ్రహ్మచారీ వివం యాతి సయాతి గురుపూజనాత్ ||' స్నానమాత్రమిచ్చి కార్మాదికములచే బ్రహ్మచారి సర్వమును జేరడు. కేవల గురుసేవవలననే యాత డుత్తమస్థితిని బొందునను శంఖధర్మశాస్త్ర మురీతి సర్వము గురుసేవకే అంకితము చేసెను.

శ్రీరామకృష్ణ నిరాణాసంతరము తీవ్ర సాధనలలో మునిగి తేలుచున్న సోదర శిష్యుల భోజనసదుపాయముల జూచుచు, వారి సాధనల కనుకూలత నొనరించు నానిర్మల మాతృప్రేమ విలసిత హృదయుడగు శశిభూషణుడు 'శేమాకుతల్లి. కాలమును, భోజనాదుల విస రించి సాధనలనున్న మమ్ముల నాతడు బలవంతమున లేవదీసి ఆహారము నొసంగెడివాడు' అని వివేకానందునిచే బేమింపబడుటజూత ఆశ్చర్యము కలుగును అట్టి పరస్పర ప్రేమానురాగముల శ్రీరామకృష్ణ పరమహంసదేవుని శిష్యులకుగాక ఆన్యులకు సాధనామా! అట శశి యత్యాశ్రమమును గొని, తనకు గురుదేవునియందుగల గాఢ భక్తి విశ్వాసములకు చిహ్నమై

యనునట్లు శ్రీ రామకృష్ణానందస్వామి నామము నిడికొనెను. బ్రాహ్మణ్య మతముననే నివసించుచు బూజాదుల నిర్వహించుటకు రామకృష్ణానందుని, అతని గాఢ గురుభక్తియు, సునిశిత సూక్ష్మజ్ఞానము, ఆచరణ యుక్తములగు ప్రబోధ, అచంచల కార్యదీక్ష, తిత్తిక్షాదుల ప్రపంచమునకు దెలియజేయుటకో యనునట్లు వివేకానందుడు 1897లో మదరాసు నగరమున శ్రీ రామకృష్ణ మత స్థాపనార్థమై బంప సంకల్పించెను. నాయకుని ఆ గొని, చెన్ననగరమును జేరెను. అచ్చట మన రామకృష్ణానందస్వామి తన అతీత వై రాగ్యముచేతను, అగాఢ ఆధాతి క శక్తిచేతను, అపారశాస్త్ర పరిజ్ఞానము చేతను, సంస్కృతపాండిత్య ప్రకర్షణచేతను సర్వుల నాకర్షించి బసంగములజేయుచు, ఉపన్యాసముల నొసంగుచు, గ్రంథముల రచించుచు అచీరకాలమున విశేషకీర్తి నార్జించెను. హిందూబుద్ధియగు నీ స్వామి సుసూక్ష్మ విషయములగూడ తిశేలికగ వివరించుచు నెల్లర ముగ్ధుల గావించువాడు. హిందీయగాక వేదాంత విషయములపై సనేక గ్రంథముల రచించెను. భౌతికశాస్త్ర Science తత్త శాస్త్రము Philology లాతనికి గరతలామలకమై అందలి సునిశితభావము కారణి జిహా గ్రమున నాట్యము సలుపుటయం దాశ్చర్యము చేసెను, Science is the struggle of man in the outer world. Religion is the struggle of man in the inner world. జిహా ప్రపంచమున మానవుని పోరాటము భౌతిక శాస్త్ర విషయ, అంతః ప్రపంచమున మానవుని పోరాటము. మత వివేకమునీ భౌతిక-మత జీవితములను, మరియు Politics is the freedom of the senses, while religion is freedom

from the senses ఇంద్రియ సా తంత్ర్యమే రాజకీయమనియు, ఇంద్రియములనుండి స్వతంత్రతయే పారమార్థికీవనమనియు, రాజయ - మతజీవితముల రహస్యములను బక్కమాటలో Religion begins where science ends ఖాతికళాస్త్ర పర వసానమున మతజీవనము ప్రారంభించును అత్యదు తముగ విశదీకరించెను. అర్జి ఢీశాలియు ధ్రీరామకృష్ణుని బ్రహ్మమార్గమున కరణించిన మహావ్యూచించాయి, బెంగుళూరు, మైసూరు, బర్మాలో ఉపాసించి, మతస్థాపనల కావించుచు, శాస్త్రోక్త సద్గుణములను వక్తృల మాత్రమే కిష్యులుగజేర్చి, క్రమశిక్షణము నొసఁచుండిన మన శ్రీరామ కృష్ణానందస్వామి తన సాధనాదుల భంగములేక కార్యక్రమముల నెరజేర్చుచు, శ్రీరామకృష్ణ సందేశముల దేశము వల్లడల బ్రసరింపజేసి, దేశమున పాఠామార్థిక బీజముల నాటి, గ్రంథముల, ప్రసంగముల, ఉపాసనములద్వారా విరివిగా వేదాంత ప్రచారమును సాగి జేసిన నా అపూర్వ దివ మూర్తి తన జీవిత సర స ము బ్రహ్మచర్యమునకు ధారవోసి, 1911 ఆగస్టున 'అతంత మలి దేహా' అనుచందము యీ మలిన సంకుచిత దేహమును బ్రీరామకృష్ణ పరబ్రహ్మమున లీనమయె ను.

శ్రీ త్రిగుణాతీతానంద స్వామి

కలకత్తాపట్టణమున భగవదారాధనాపరులగు విధానిక కుటుంబమున ఢీశాలియై, సత్రవర్తనుడై, సద్గుణముల వట్టుగొమ్మయై 1865వ సంవత్సరమున శారదా ప్రస

జుత్ర జన్మించెను. బాల మునుండియు శాస్త్రపఠనాసక్తియు, శాస్త్రానిమించిన మననశక్తియు, నాతని సుగుణములు. ఈ కాలములో కవిత్వము తన బంగారపు చేతిగడియారమును లోగొట్టుకొని దిగులుజెంద, 'శ్రీరామకృష్ణ లీలా ప్రసంగ' అంశకారుడును, ఉన్నత పాఠశాలా ప్రధానోపాధ్యాయుడు నైన మహేంద్రనాథగుప్త శ్రీరామకృష్ణ శిష్యుడగుటచే నాతని మార్పుటకు శ్రీరామకృష్ణుని సన్నిధికి గొంపోయెను. ఆ సాంగత మహిమచే శారదా ప్రసన్నునకు నాధ్యాత్మికాసక్తి అభివృద్ధి నొందుటయు, బాహు విద్యల ప్రశ్నయు గలుగ నాతని తద్దండ్రులు గాంచి, వివాహము నిష్కరింప నీ బాలుడు జగన్నాథ క్షేత్రమునకు బారిపోయెను. అంత గొంతకాలమునకు మరల గలకత్తకుజేరి, శ్రీరామకృష్ణ దేవుని నేవించి, గురు మహాసమాధి అనంతరము పరీయోగమును నీ కరించి శ్రీ త్రిగుణాతీతానంద స్వామియై విరాజిల్లెను. 1891లో బృందావనము, మధురమున్నగు బుణ క్షేత్రముల దర్శించి, 1885న గైలాస్ మానస పోవరములకేగి త్రిగుణాతీతుడు గలకత్తకుజేరి, శారదా గదసామి స్థాపితమైన 'ఉద్బోధన్' పత్రికాధిపతియై 1903 జనవరిలో అమెరికాకేగి అట వేదాంత ప్రచారము చేయసాగెను. ఇట్లు స్వామి తన తను మనముల గురుదేవుడగు శ్రీరామకృష్ణుని కర్పించి, తత్సంబంధ కారముల నిర్వహించుచు, అహర్నిశముల దన సాధనల గావించుకొనుచు, శిష్య శిక్షణమున మంచి దిట్టయై చెలువొందెను. ఇ

మహాపురుషుడు 1914 డిశంబరుమాసమున, ఆశ్రమములో నొక సభ నేర్పాటుచేసి, దానికివలయు సర సంభారములు సంసిక్రమైనవేమో యని చూచుట కేగుడెంచిన సమయమున స్వామి పూర వు విద్యార్థి యొకడు ఒక బాంబును పోవేసెను. దానిచే స్వామి తీవ్రముగ గాయపడియు, నా బాంబునై నై కినుకయులేక బాలుని యోగక్షేమముల నన్ని మిగుల యాసందించెను. మరియు సతని కెవ్విధమైన అపరమ నోపకర్పరాదని గట్టడి చేసెను. ఏమి యా ప్రేమవాల్యములు! ప్రేమించువారిని ప్రేమించుట గాననగుగా ద్వేషించువారిని ప్రేమించుట లోకమున గాంచగల్గుదుమా పరులనుండి దేని నాశించినను యిట్టి వినిర్మలప్రేమ గలుగడని రాజాజరునకే ఆ ప్రేమ లభ్యముకాని అను, లకు దుర్లభమ అట్టి ప్రేమరాశియే శ్రీరామకృష్ణదేవుని కిష్క, జన జెల్లగాని లేకున్న కాదు. ఆప్పుడు కిష్క లు సా మికి చికినేర్పాటు గావించియుండిరి. జైవధములు నేవించుచున్న స్వామికి ఆరోగ్యము చేకూరదయె ను. ఈ శరీరము విరక్తి జనించెనో యను విధానమున మన స్వామి ఆశ్రవాసులను జేరబిలిచి 'లేవు శ్రీ వివేకానంద స్వామి పుణ్యజన్మదినము. కాన నే నీ దేహమును బరిత్యజింతు'నని వాల్దెలియజేసి, 1915 జనవరి 10వ తేదీ ఉదయము శ్రీ వివేకానంద పుట్టిన దినమున, అనువులబాసి, కిష్కమును దుఃఖోదధి ముంచి శ్రీరామకృష్ణగురు సన్నిధిజేరె

ప్రపేమానంద స్వామి

హుజుర్ జిల్లా అంతపూర్ లో దయాస్వరూపులును, శ్రీరామకృష్ణులునగు తారాప్రసన్నఘోష్, మాతంగినీదాసి యను దంపతుల గర వాసమున, కాయస్థ సంశమున, 1861వ సంవత్సరమున బాబూరాంఘోష్ ద్వితీయ పుత్రుడుగ బుట్టాడెను. కొలదిగ మాటల నేర్చిననాటనుండి యీ బాలుడు పూర్వజన్మ సుకృతమో యనునట్లు వివాహమును గూర్చి బ్రసంగించువారలతో 'వివాహము వలదు. అట్లయి నచో మరణింతు' నని వివాహము నేవగించుకొనుచుండెడి వాడు. బాల మునుండియు నాధ్యాత్మిక చింతనానక్తి గలవాడగుటచే నీతడు తన సోదరుడగు తులసీరాంఘోష్ ద్వారా శ్రీరామకృష్ణుని జీవితవిశేషముల వినుట దట్టస్థించెను. మరియు దన సహాధాయులు గు రాఖల్ చంద్ర ఘోష్ కూడ శ్రీరామకృష్ణుని హేతుడుగుటచే ననేక విషయముల నాలకించిన బాబూరాం మనస్సు దక్షిణేశ్వరము వెడలుటకు నారాట మొందసాగెను. అంత నొక దినమున బాబూరాం రాఖల్ తో శ్రీరామకృష్ణుని జూడ నేగెను. నాటికే బాలునికి ఇరువది వత్సరముల ప్రాయము. శ్రీరామకృష్ణ దేవుడును రాఖల్ వెంట నుండు బాబూరామ్ ను పిలిచి, ఆతని తల్లిదండ్రులగూర్చి ప్రశ్నించెను. అంతటితో దృఢాంశక శ్రీరామకృష్ణు డాయువకుని దగ్గరకు జేరబిలిచి, ఆతని ముఖమును, హస్తము లను, బాదములను వీక్షించి పారమా క జీవితమునకు దగిన సూక్తిగా నిశ్చయించి ముదమొందెను. పిమ్మట ద్వితీయ దినమున మతడు శ్రీరామకృష్ణుని దర్శింప, సరేంద్రనాథుని

గూర్చి విని చోండుని గలిగొని మిక్కిలి సంతసించెను. అంత వరకు శ్రీరామకృష్ణుని చెంతకు జనుచుండు నీ యువకుడు విన్నాడు, పవిత్రతలతోనుండు శ్రీరామకృష్ణుడేవుని ప్రేమకును; స్వాపూరితమును, గల్మషయుక్తమునగు లాకి కుల ప్రేమకునుగల పుణ్యాసముల గ్రహించి, గురుదేవుని ప్రేమకు జన జనని ప్రేమకూడ సాక్షిరాజుని విశ్వసించి, ఆ ప్రేమోదధి గ్రుంకుచు, గురు ప్రబోధితుడై, సాధనల జేయుచు, గురునుగూడ ప్రసారముచే సాధనాటంకముల నిర్మూలనము గావించుకొని, ఆనందానుభూతి నోలలాడ దీప్ర గృహీ గల్పించుచును. ప్రపంచ కల్మషములులేని పవిత్ర హృదయుడగుటచే నీతడు శ్రీ రామకృష్ణుడేవుని సమాధ్యవల నాయనకెక్కి ఆపాయమురాసీయక అండగా నుండెడివాడు. ఏ లేకమాత్ర దోషము పరులచున్నను, శ్రీ రామకృష్ణుడేవుడు సమాధిమయముల వారి స్పర్శను గహించజాలడు. కావ నీనివలన ఈతిడ్డెట్టి నిర్మలబో మనకు వ్యక్తమగుచున్నది. శ్రీరామకృష్ణుడేవుని వ్యాధిలో శుశ్రూషల గావించుచు, ఆ ప్రేమమూర్తి అస్తమింప నీయువకుడును, ప్రాపంచిక విషయముల గాలదన్ని, గురుదేవుని ఆదర్శముగగొని, సరమును ద్యజించి శ్రీ ప్రేమానంద స్వామియును నామధాయయె ను. పరివ్రాజక జీవితమున నుండుచు, సాధనలజేయుచు గొంతకాలమునకు మఠమునకు జేరెను. శ్రీ వివేకానందుని మఠానంతరము మఠ కార్యక్రమముల సతి శ్రద్ధమై నిరహించెడివాడు. పవిత్రత రూపొందిన ఆతని మూత్వము, ప్రేమనిలయమగు నాతని హృదయము, హృద

యమే బహి తమై ప్రవహించుచున్నదో యనునట్లుండు నాతని వచనములు, ప్రేమను జిందించు నాతని చూడ్కులు ప్లవానినైన బాదాక్రాంతుని జేయక మానవు. సాశ్రు నేత్రుడై వాక్కుచేగాక హృదయముతో బోధించును. పన్నా ససోదర బృందముపై నాతని ప్రేమ అత్యద్భుతము, ఆమానుషము. శిష్యు లపై నాతని ప్రేమవాత్సల్యము లమోఘములు. అనవరత మాతడు సోదరశిష్యు ల ఆరోగ్యమును ఆభివృద్ధి నే గాంక్షించు ఉదార హృదయుడు. ఇట్టి ప్రేమ కురువుడు 1918 జులై మాసమున నీ ఘోల శరీరమును బాసి 'ప స వునరావ ర్తతే' అను శ్రుత్యుక్తముగ బునర్జన్మ కహిత మోక్షమున బ్రవేశించెను.

౨ ఆదు తానంద స్వామి

బీహారు దేశమున నొక నిరుపేద కుటుంబమున జనన మొంది, 5వ వత్సర ప్రాయమున జననీ జనకులు మరణింప, 6వ ర బంధువొకనిచే గలకత్తకు దీసికొనిరాబడిన బాలుడు కత్తురాం లేక లాటూ. 9, 10 వత్సరములు వచ్చుటతో నా బాలుని యాతని బంధువు ఒకరి గృహమున నేవకునిగా నియమించెను. శ్రీ రామకృష్ణ గురుదేవుని పాదసన్నిధి జేరి, గురుదేవుని ఆమూల తా గమును దన జీవితమున మేళవింప జేసికొని, గురు వచనముల వేదవాక్కులుగ స్వీకరించి, వాని జీవితమున ననుష్ఠించి, శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుని గృహ శిష్యులలో నాదర్శ వక్త్రయై చెలువొందిన రామ చంద్రదేయే ఆ గృహస్థు. అట్టి పరమ భక్తుని గృహమున

మన లాటూ నేవకుడు. అదియే భగవదనుగ్రహము. ఎవరి యభివృద్ధికి ఏది ఎట్లు సమకూడునో దెలియరాదుగదా! బాల్యమునుండియు మన లాటూ ఎచ్చటనైన సంతోర్తనము నాలకించినచో దానిచే నాక్షతుడై, చేయు పనుల విస్మరించి ఆచ్చట కేడివాడు. బాలుడైనను ఆ సల్లక్షణముల గాంచి రామచంద్రుడ కుటుంబమువారును లాటూ నధికముగ ప్రేమించెడివారు. ఆ బాలుని సత నిరతికి వారు ఆనందించెడి వారు. శ్రీరామకృష్ణుని భక్తుడగు రామచంద్రుని పవిత్ర ప్రవర్తనము, ఆతని పవిత్ర గృహవాతావరణము, గృహము వందలి భక్తి సంధరిత సంభాషణములును లాటూయొక్క అభివృద్ధికి సహాయభూతము లగుచుండెను. అంతియగాక వన్నిటికంటె నీ బాలువకు శ్రీరామకృష్ణ దేవునకు గలిగిన సంబంధమే యిట ముఖము. ఈ బాలునిచే రామచంద్ర కుటుంబమువారు శ్రీరామకృష్ణ దేవునకు ఫలాహారముల దక్షిణేశ రమునకు బంపెడివారు. వాని నటకు గొంపోయిన లాటూ శ్రీరామకృష్ణుని గాంచి, ఏదియో తెలియని ఆకర్షణ మున మునింగి, అవ్యక్తముగు నానందము ననుభవింపసాగెను. ఒక పర్యాయము శ్రీరామకృష్ణుడు తన జన్మభూమియగు కమార్పకూరునకు వెడల లాటూ దక్షిణేశ్వరమున కేగి తల్లిని బాసిన శిశువుచందమున విలపించుచు నావేదన మొందెను. శ్రీరామకృష్ణుడు దక్షిణేశ్వరమున కేతెంచుతోడ లాటూకీ శ్రీరామకృష్ణ సాంగత మధికమై. తత్ప్రభావమున నాతని సన్నిధినుండ నా యమాయక హృదయము గాంక్షించెను. అంత నొకనాడు లాటూ మెల్లన తన యజమాని యగు

రామచంద్రునిజేరి తన గోరికను నివేదించెను. రామచంద్రుడును దక్షిణేశ రమున రామకృష్ణుని దర్శింప 'లాటూను ఇక్కడనే ఉండనిమ్ము. నిర్మల హృదయుడు' అని శ్రీరావ క్షయ్యుడును దనతోడ బలుక నాతడు వల్లెయని యంగీకరించెను.

నాటనుండి మన లాటూ శ్రీరామకృష్ణ పాదసన్నిధిని వసించుచు, గురుబోధల నాలకించుచు, సంశయ రహితుడై తీవ్రసాధనల ముచుంగుచు, గురువిశ్వాసముచే విద్యా గంధము లేనివాడయు ను అనుభవానందమూర్తియైయొప్పి. శ్రీ రామ కృష్ణ నిరాణానంతరము శ్రీ అద్భుతానంద స్వామియై చెలువారెను. ప్రథమమున నద్భుతరీతి రామచంద్రుని గృహమున. నేవకునిగజేరి, అట నడు. తముగ శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని సాంగ త్యము గలిగి, శ్రీరామకృష్ణుని అనుగ్రహ వీక్షణా ప్రసారము లచే నడు తముగ నాధా త్మిక పథానువర్తియై పరిధవిల్లి, పారమా కానందమున మునింగి, లోకమున కొక అద్భుతా దర్శమును రూపించిన మన లాటుకు వివేకానందు డొసంగిన యడు. త అడు. తానంద నామ మెంతయు నద్భుతమును సార్థకమును అనుట కెట్టి సంశయమునులేదు. యథార్థమున నతని జీవిత మత దు తమే! అందుచేతనే 'మా గురుదేవుడైన శ్రీ రామకృష్ణుని యద్భుత పారమార్థిక శక్తుల గ్రహింపదలచి వాచో మమ్ముగాక అద్భుతానందులను జూడుడు' అని వివేకా పండుడు అడు. తానందునిగూర్చి సగర్వముగ వచించియుండెను. ఇట్టి యద్భుతానందుడు శ్రీ శారదాదేవితో యూతల నేవించియు, అమాయక నిరల ప్రేమచే నతని కాన దమును జేకూర్చియు, గ్రమబద్ధముగ సాధనల సలాభా

నంగమూరుకై, సంఘవిమూరుకై, అనికేతనుకై 'సరము గురుదేవుడే' యను దృఢ విశ్వాసమున నుండువాడు. సోదర నాయకుడగు వివేకానందుని అధికముగ శ్రేణించు మన స్వామి 'విద్య లేకున్నను శ్రీరామకృష్ణదేవుని స్వర్ణామూత్రమున నుత్తమ జ్ఞానము నాస్వాదించెను' అని శ్రీవివేకానందునిచే గౌరవింపబడెడివాడు. మరియు బ్రాహ్మచారిక ధనమున పేదయ్యును మన యదుతానందుడు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానమున ధనికుడై, తత్ఫలితముగ గొప్ప మేధావంతులు తత్తవేత్తలు తన పాదములచెంత నున్నను నిరహంకారినై, పూ, కాశీ, అలహాబాద్, బృందావనాది పుణ్యస్థలముల నేకాంతముగ నుండుచు, దపో నిరతుడగుచు, సర్వాఘ నివారణముగు వారణాశీ బవిత్రక్షేత్రమున 1920 ఏప్రిల్ లో యీ ప్రపంచ రంగమునుండి నిష్క్రమించిన నిర్మల నిర్లిప్త ధ్యానయోగి, శ్రీరామకృష్ణదేవుని అవూర శిష్యురత్నము. 'శాస్త్రతో గురుతశ్చైవ స తశ్చైవ త్రి సీద్ధయః' శాస్త్ర, గురు, స తస్సిద్ధములుగ సిద్ధి త్రివిధముగ శాస్త్రము బోధించినది. అందు శాస్త్ర స్వతస్సిద్ధముల వీసినచో శేషించునది గురుసిద్ధియే గదా! అట్టిగురు నుగ్రహసిద్ధి బొందినవాడీ యచ్ఛుతానంద యోగివరేణుడు.

శ్రీ తురీయానంద స్వామి

నియమ నిష్ఠాచారపరులగు బ్రాహ్మణ కుటుంబమున 1863 జనవరి మాసమున జనించిన హరినాథ ఛటోపాధ్యాయ చిన్నతనముననే దల్లిదండ్రుల గోల్పోయెను. బాల్యమాదిగ

ద్రుకాల స్నానము, గీతా పారాయణము, స్వయంపాకము మున్నగు నియమముల సక్రమలీల బాటించుచు, గీత, ఉపనిషత్తులను, శ్రీ శంకరాచార్యుల గ్రంథావళి దీప్రముగ బఠించువాడీ బాలుడు. 13, 14 వత్సరప్రాయమున నితడు ఒక బంధుగృహమున కేతెంచిన శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవుని వీక్షించి, 'ఏమి! ఈతడు శుకతులు డుగనుండెనే! శాస్త్రముల దా గియగు శుకదేవునిగూర్చి బఠించితిని కాని నేడు గాంచితిని' అని ఆశ్చర్యమును బొందెను. తదుపరి 2, 3 వత్సరము లక్లృ దొర్లినవి. అనంతర మాతడు శ్రీ రామకృష్ణుని దర్శించి, శలవుదినముల బ్రతే కముగ రామకృష్ణునిజేరి, అనేక అమూల సాధన విషయముల, దత్త్వవిషయముల శ్రవణము జేయుచుండెను. ఆతని తీవ్రవేదాంత శాస్త్ర పఠనమును దిలకించి, సర్వవేదాంతానుభవముల గ్రోలిన శ్రీ రామకృష్ణ దేవుడొక పరా యము, సాధనల మునిగి అనుభవము గాంచుట కాతని బుద్ధిని బరిణమింపజేయుటకో యనునట్లు 'హరీ! వేదాంత శాస్త్రా ధ యనము గావించుచుంటివి గదా! ఆనందము. 'బ్రహ్మము సత ము, జగత్తు మిథ్య' యనియే గనా తత్త శాస్త్రము బోధించును! అట్లయిన నీవు అనిత్యమగు వీ ప్రపంచ త్యాగమొనరించి నిత శుద్ధ బుద్ధము క్త బ్రహ్మము నేల పొంద యత్నింపవు?' అని చిరునగవు మోమున దీపింప నాతని హెచ్చరించెను. నాటనుండి హరిప్రసన్నుడు తీవ్ర ఆదనా సంభరితుడై శ్రీ రామకృష్ణ ఉపదేశానుసారము సాధనావిధుల ముక్తి, బ్రహ్మానందమును పొంది తరా శ్రీ తురీయానంద స్వామియై తనరెను.

అంత బాదచారిత్రయై తీర్థయాత్రలజేయుచు, అందండు దపస్సు గావించుచున్న మన స్వామి దృష్టి మరల సోదర శిష్యులపై బ్రసరింప గలకత్తకు జేరి, మఠమున బ్రసంగముల సలుపుచు, గీతాది గ్రంథముల బోధించుచు, ధ్యానాదుల మునుంగుచుండెను. అట్టి సమయమున వివేకానందుడు పాశ్చాత్య ఖండమున వేదాంత ప్రచారము సాగించుచు, అటు రా తురీయానందు నాహ్వానించెను కాని భగవద్దర్శనమే తన జీవిత గమ్యమునుగా నిశ్చయించుకొనిన తురీయానందు డందులకు సమ తింపక నిరాకరించెను. పిదప వివేకానందుడు గలకత్తకు దిరిగివచ్చెను. ప్రేమపూరిత హృదయ డైన వివేకానందుడు సర్వవిషయముల నాతని కెరుకపరచి, ఆతని గాఢముగ గౌగిలించి 'హరిభాయి! మృత్యువాసన్న మగువరకు నా జీవిత సర్వస్వమును గురుదేవుని సందేశ వా. ప్తికై అర్పించుట నీవు గాంచుటలేదా? ఈ భారమున నిసుమంత భాగమునైన నీవు వహింపక సాక్షివలె జూచు చుందువా' యని సాశ్రునయనుడై, హృదయము కరిగి ప్రవహించునట్లు వచింప, నా ప్రేమకు దాసుడైన తురీయానందుడు 1899 ఆగస్టులో నమెరికాకు వెడలి విస్తృతముగా వేదాంత ప్రచారమొనర్చెను. 'నేను బోధించు వాడను మాత్రమే. కాని ఆచరించి చూపగల నా సోదరుని త్వరలో మీగు గాంచగలరు' అని అమెరికా నగరమున వివేకానందునిచే బేర్కొనబడిన సోదరుడే మన తురీయానందుడు. 1902 లో దిరిగి గలకత్తకు జేరియు మన స్వామి ఉత్తరభాగమున దపస్సు జేసికొనుచు, ఆనవరత బగన్నాత్మ పురోహతు

కృష్ణుడై, అంతర్ముఖుడై మనుచు, కాశీయందుగల శ్రీ రామ కృష్ణ నేవాశ్రమమున గురుధా నపరుడై 1922 జులైలో బరమపదించెను.

సుబోధానంద స్వామి

తత్తజ్ఞానాసక్తియు, భక్తి శ్రద్ధలును గల దంపతుల గర. వాసమున శంకరఘోష్ వంశోద్ధారకుడుగ సుబోధ చంద్రఘోష్ 1867 న గలకత్తయందు ఉద వించెను. బాల్యమునుండి జనని ద్వారా రామాయణ మహాభారత గాథలను, ఇతర శాస్త్ర విషయములను శ్రవణము జేయుటచే గాఢ భగవదక్తియు, సతా ర్థమగు ప్రేమయు నీ బాలుని లేత హృదయమున నాటుకొనెను. గృహస్థజీవన మభిలషింపక తాగజీవితమునే గాంక్షించు నీ బాలకుడు, ఒక దినమున దండ్రి బరించుచున్న The Teachings of Sri Ramakrishna శ్రీ రామకృష్ణ ఉపదేశములను బెంగాలీ గ్రంథమును చూచుట దలంచెను. దాని జదివిన నాటనుండి సుబోధ వంద్రుడు రామకృష్ణ దేవుని జూచు కుతూహలమున దండ్రిని బాడ రమ నిగోరెను. కాని తండ్రి జాగుచేయుట గాంచిన సుబోధు డా యాలస్యమును భరింపజాలక నొక స్నేహితు డో దక్షిణేశ్వరమున కేగెను. శ్రీ రామకృష్ణ పరమ హంపయు నా బాలుని అధిక ప్రేమ వాత్సల ముల వీక్షించి, ఈ బ్రక్కవై గూర్చుండబెట్టుకొని, కొలది నిమిషములు స్వాపమున నుండి 'నీవు ఆధ్యాత్మిక గమ్యమును జేరగలవని గాత్ర నాకు దెలియజేసిన' దని వచించెను. కల్లకపటము

అతని స భావముగల మన సుబోధు డచిర కాలముక
 శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని ప్రేమాను గహములకు బాత్రుడై,
 గురు దేవుడు బోధించు విధమున సాధనల నొనరించుచు,
 నాధ్యాత్మిక దివ్య తేజోన రూపుడను, పారమార్థిక సంక
 ద్విభూషితుడు నగు శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని సన్నిధి పు
 భూతుల నార్చింప 'పురుష కాశేణ ప్రయత్నేన' అనుకీర్తి
 దీన యత్నమును జేయసాగెను. అట్టి సమయమున శ్రీ రామ
 కృష్ణు డొక దినమున 'సుబోధ్ ! నీవు మహేంద్రనాథ గుప్తను
 జూచియుంటివా? నీ తీరిక సమయముల నాతనివద్దకు వెడలు
 చుండుము' అని బలక, వెంటనే నిమ్మపటియు, గృహ, శి
 తము నేవగించువాడను అగు సుబోధుడు గంభీరముగ 'ఈ
 సంసార బంధమును ఛేదించలేని అతనిసంఠి నే నేమి గ్రహిం
 తును?' అని సమాధాన మొసంగెను. గురుదేవు డా సమా
 ధానమును ఆలకించి ఆ బాలుని త్యాగజీవిత అభిలాషకు పధి
 కానందమున నుండెను. ఆ బాలుని ఉత్కృష్టాదర్శమును
 గాంచి ఉప్పొంగెను. యథార్థముగ శిష్యుని శ్రేయమును
 గోరు గురువున కదియేగదా ఆనందదాయకము!

శ్రీ రామకృష్ణుని మహాసమాధి యనంతరము సా
 నంగ పరితా గియై యతడు శ్రీ సుబోధానంద సామి
 యయ్యెను. అందరిలో బిన్న వయస్కుడగుటచే, విశేష
 నందుడు సుబోధానందుని 'ఖోకా' అనగా బాలకా ఆ
 పిలిచెడివాడు. సోదర శిష్యు లును అతని 'ఖోకా మహారాజ్'
 అనియే బిలువసాగిరి. సన్న్యసించిన బిమ్మట ఓంకార్,
 గిరినార్, బొంబాయి, ద్వారక, బృందావనాది బుణ్యస్థా

ముల బర టించుచు, అచ్చటచ్చట సాధనల నొనర్చెను. అంతటితో దృష్టి వహింపక కేదార్ బదరీల రెండు పర్యాయముల దర్శించెను. దేశముల దిరిగి దిరిగి గలకత్తకు జేరిన సుబోధానందుడు మృదుహృదయుడగుట నేవాశ్రమ కారముల నిర హించుచు, ఆర్తుల రక్షించుచు, సర్వవేశల బాల కునిపగిది సంతోషాంత రంగుడై, ఎల్లర నానందవార్షిధి ముంచుచు నిష్కామ కర్మయోగిగా రాజిల్లెను. కాంక్షా మాకుడై, మానావమానముల సరకుగొనని అనవరత భగవన్నామాసుర క్తుడగు మన సుబోధానంద స్వామి 1932 డిశం బడులో నీ యనిత శరీరమును వీడి బ్రహ్మములో నైక్యము నొందెను.

శ్రీ శివానంద స్వామి

వాన ధర్మ లుడును, గౌరవకుటుంబీకుడును, శ్రీ రామకృష్ణ పరమహంస దేవునికి బరిచయుడునైన రామకనాయి ఘోషా లునికి కుమారునిగా 1850-60 మధ్యలో గలకత్తాయందు తారకనాథ్ ఘోషాల్ జననమొందెను. పసితనమాదిగ విదా సక్తియు, ధా నాభిలాషయు గల యీతడు కాలాంతర మున బ్రహ్మసమాజమున బ్రవేశించెను. తాను వాంఛించిన సమాధి నెంత కాలమునకు బొందకపోవుటచే మిగుల జింతిం చెను. విదా భ్యాసము ముగించి ఉద్యోగార్థ మతడు ఢిల్లీకి వెడలెను. అచ్చట నొక మిత్రునివలన నిత్యసమాధి సంయుత యోగిభృంగవుడగు శ్రీ రామకృష్ణ దేవునిగూర్చి విని, ఆనం

దించి గలకత్తకు దిరిగివచ్చెను. అంత రామచంద్రదత్త గృహమున ప్రభమునున రామకృష్ణుని గాంచి తారక నాథుడు సంతసించెను. మరియు దాను గోరు సమాధి గూర్చియే నాటి శ్రీ రామకృష్ణ ప్రసంగమగుట నిక నాకు యానందమున కంటులేదు. తదుపరి దక్షిణేశ్వరమేగిన మన తారకనాథుడు రామకృష్ణుని తన స్వంత జననిగ గాంచి, సన్నిహిత సంబంధము నేర్పరచుకొనెను. 'నాకార నిరాకార ములలో దేని నభిలషింతు?' వని రామకృష్ణునిచే బ్రశ్నింపబడిన తారకుడు 'నిరాకారమునే' యని తన శుద్ధ అదై త్తనాకాంక్షను వెల్లడించెను. వివాహమైనను విషయ దూరుడై, జ్ఞానాన్వేషియై, రామకృష్ణుని ఆదేశానుసారముగ సాధనల జేయుచుండెను తారకనాథుడు.

అట్టి సమయమున శ్రీరామకృష్ణుడు వా ధి గ్రస్తుడయె ను. తారకుడును అహర్నిశముల శ్రీరామకృష్ణుని నేవల మున్లుచుండ నాతని భార యు మృత్యువాతబడెను. బంధము తీరినదని దలంచుచు దారకుడు గృహమునకేగి సన్న్యాసముః గొనుటకు దండ్రి న్ధించెను. ఆ తండ్రియు మిగుల నాను దించి, పూజాగృహమున గల భగవానునికి వందపముజేయ నాజ్ఞ నిడి, గన్నుల నీరు నించుచు, గద్గద కంఠముతో బ్రుతి శిరమున హస్తమునునిచి 'నాయనా! నేను బ్రపంచతా గ మును జేయ ప్రయత్నించితినిగాని అది నెరవేరలేదు. నీవై నను త్యాగివగుచున్నందుల కెంతయు నాకు ఆనందము కలుగు చున్నది. నీ ప్రతప్పక భగవదనుగ్రహమును పొందెదవుగాక!'

యని ప్రేమ వాత్సల్యములతో, నిండు హృదయముతో
 దశము నాశీర దించి శ్రీ రామకృష్ణు సన్నిధికి పంపెను.
 'తండ్రి హరిజేరుమనియెడితండ్రి తండ్రి' అను భాగవతవాక్య
 జాతనియందు మూర్తీ భవించి ధన్యుడయ్యెను. అట్లు దండ్రి
 కుమారులు బొందిన తారకుడు గురుదేవుని కీ విషయమును
 తెలియజేయ రామకృష్ణదేవుడును ఆనందించి తన శిష్యురత్న
 యును ఆధ్యాత్మికానుభూతుల నొందమని మనసార ఆశీర్వా
 పించెను. రామకృష్ణ పరమహంసదేవుడు దేహమును వీడిన
 ముక్తులు నీ తారకనాథ ఘోషాల్ యతియై శ్రీ శివానంద
 స్వామియై చెలువొందెను. ఈ మన శివానందుడు 'ఇట్టి
 భార వ్యక్తి నెచ్చటను గానము' అని శ్రీ వివేకానందునిచే
 నివసించిపబడి 'మహాపురుష' నామమున దనరొందెను.
 ఈ స్వామి బరివ్రాజకుడై అనేక దేశముల బర్యటించి
 గౌళాయి, నాగపూర్ మున్నగు స్థలముల నాశ్రమముల
 గావించియు, శ్రీ రామకృష్ణ మఠమునకు శ్రీ బ్రహ్మానంద
 స్వామి యనంతరము అధ్యక్షపదవి నలంకరించియు మఠ కార్య
 కమముల సక్రమరీతి నిర హించెను. ప్రేమ తొణికిసలాడు,
 హృదయ హృదయమునుండి పొంగిపొరల, శిష్యులకు శిక్షణము
 నొసగుచు 'కర కు పునాదిగ ధా నాదులు గావలయు'.
 ది నిష్కామ కర్మమార్గ ప్రబోధమును గావించుచు, సర్వుల
 ప్రేమతో దీలకించుచు, సర్వుల ప్రేమాదరముల జూరగొని
 యా మహనీయుడు 1934 ఫిబ్రవరి మాసమున రామకృష్ణ
 మఠ సాన్నిధ్యమును జేరుకొనెను.

శ్రీ అఖండానంద స్వామి

పూర్వార్చారముల బాటించు బ్రాహ్మణ వంశము గంగాధర ఘటక్ జనించెను. బాల మునుండియు గంగాధరుడు స్నాన, అభ్యయనాదికముల నియమముతోడ జేయునాధాత్మిక జిజ్ఞాసాపరుడై యుండెను. ఆ జ్ఞానాసక్తి 1884 లో హరినాథునితో గూడ దక్షిణేశ్వర మరుదెంచు తరచు శ్రీ రామకృష్ణునితో సంబంధము గలుగుటచే బాల్య గ్రమముగా బాహ్యచార నియమముల బాటించు ధోరణిత అంతర్ద్వైష్టి యభివృద్ధి నొందసాగెను. మరియు రామకృష్ణ దేవుడు సరేంద్రనాథుని గుణగణముల వివరించి గంగాధర సరేంద్రుని జూచిరమ్మని పంపెను. సరేంద్రుని గలిసిన గంగాధరుడు. సరేంద్రుని ధీకుశలతకు, ధైర్యాది గుణముల ప్రేమ హృదయమునకు మిక్కిలి ఆనందించి, అనేక విషయముల నాతనినుండి గ్రహించెడివాడు. శ్రీ రామకృష్ణ వాక్యముల సారమును గ్రహించి, సాధనాపాటవము నార్జించి, గుణనిరాణాంతరము తన జీవితమును ద్యాగమయము గావించి గంగాధరుడు శ్రీ అఖండానంద స్వామియై యొప్పెను.

అఖండానందుడు యాత్రలు సల్పుచు, దీప్రతానియతి నుండుచు, గేదార్ బదరీనాథ్ లగూడ దర్శించు ఇతనికి ఆంగ్ల పరిజ్ఞానముకంటె సంస్కృత జ్ఞానము అధిక్యమువృటచే క్షేత్రీ నగరమునగల సంస్కృత కళాశాలను పాఠశాలగ మార్పుజేయించెను. అవును, మన ప్రాచీన భాషా తియాధ్యాత్మిక ఔన్నత్యమును బహువిధముల వక్ష

జేయనవి మన వేద చతుష్టయమే గదా! ఆ వేదములేగదా మన సంస్కృతికి ప్రాతిపదిక! అవియే గదా జీవగ్రంథం. వాని *క్షాంతియే* మన అఖండానంద స్వామి వేద పఠనమునకు నాధాస్యత నొసంగి యుండనోవు! ఇతఁడు వంగభాషలో మంచి రచయితగను, వక్తగను బేరుప్రఖ్యాతుల గడించెను. 1925 న సంవత్సరమున మఠమున కుపాధ్యక్షుడై, అంత 1934 న అధ్యక్షుడై యుండెను. హాస ప్రయోగమును, నందరి పంపె జన్మయగు అఖండానందుడు వివేకానందునికి ప్రేమ ప్రకటించెను. ఎల్లర కానందము నిడుచు నిర్మలహృదయుడై వాడును అఖండానందుడు 1937 ఫిబ్రవరి నెలలో నఖండ పఠన బ్రహ్మ కృము నొందెను.

శ్రీ నిర్మలానంద స్వామి

బలరామబోసు గృహమున కొక పఠనహంస ఏతెంచెను. విషయము, కలకత్తాలోని బోస్పూరాలో నివసించుచున్న హిందూ బృందముతో బ్రసంగించుచుండిన తులసీ చరణ ప్రస్తుతము దెలిసెను. నాటికి యీతని వయస్సు పదునెనిమిది వత్సరములు. ఈ పఠనహంస ఎట్లుండునో యను భావన యీతనికి దోచుటతోడనే బలరామబోసు యింటికి జని రామకృష్ణ పఠనహంసను దర్శించెను. అదియే నద్దురుని బ్రథమ పఠనము. మరల రెండవ పఠనము హరినాథ, గంగా కులతో గలిసి దక్షిణేశ్వరమునకేగెను. కాని నాడు గురు దేవుడు కలకత్తకు వెడలియుండెను. అంత మూడవ పఠనము ఆ సాధున త్రముని బూడనేగెను. ఆ గురువ రేణ్యుడును

ప్రేమతో నా బాలుని జేరదీసి 'సాధకునకును భగవంతుడు కును సమావేశమును సమకూర్చు వ్యక్తియే మధ్యస్థ ఆతడే గురువు' అని వచింప, నందలి యంతరాముల గ్రహించిన తులసియు శ్రీ రామకృష్ణునే గురువుగ ద్రికము శుద్ధగా విశ్వసించెను. మరియు నా యతివ రేణ్వుడు సాధకు గావించిన ప్రదేశముల నధిక శ్రద్ధాసక్తులతో గాంచు తర్వాత తులసీ చరణుడు మహాపురుషు సన్నిధిని గాడుచు, సాధనలజేయుచు, నాత్మానందమునకై శ్రావణ సలుపుచుండెను. రామకృష్ణ మహాసమాధి యనంతరపు శ్రీ నిర్మలానంద స్వామి నామధారియై తులసీ చరణు చెలువొందెను. బెంగుళూరు, మైసూరు, కొచ్చిన్, తిరు- నూరు రాష్ట్రముల నిర్మలానందస్వామి బహుళము ప్రచారమొనర్చి అనేక మతముల స్థాపించెను.

అభేదానంద స్వామి

సంస్కృతీపరులును, భక్తశిఖామణులు నగు రసికలా చంద్ర, నయంతరాదేవి దంపతులకు 1866 న గలకత్తా పట్టణమున, కాళీవరప్రసాద సంజనితుడై కాళీప్రసాద చానామధేయమును వహించెను. జననీజనకు లా బాలకు మహాపురుష జీవితముల ప్రాశస్త్యమును వివరముగ దెలుపుచు, దమ పుత్రు డట్టి పుణ పురుషుడుగ రూపొందవలయునని గాఢముగ దలంచుచుండిరి. ఆ బాలుడును దాసుగూ ఆ మహాపురుషుల చందము ఉత్కృష్టాదర్శముల గ్రహించి వారి దివ్యానుభూతుల గడింపవలెనని యారాటమొందుక

దశ బంధ గ్రంథముల బఠించుచు, శంకరాచార్యుని కా గము, విద : మేధానంపత్తు లాతని హృదయమును గది లింప దానుగూడ నట్టి తత్త్వవేత్త కావలయునని భావించు వాడు. శంకరుని పగిది ధీకుశలత గావలయునని దేవభాష యగు సంస్కృతమును బాల మునుండియే కా ప్రసాదు జ్ఞాపింపబడుచుండెను. జీవిత సమస ల దీప్రముగ యోచించు నా యువకుడు నాడే ప్రాకృష్టిమ మేధావంతుల గ్రంథముల బఠింపించి భావిజీవితమునకు బునాదిని నిర్మించుకొననాగెను. ఒక పరా యము పండిత శశిధర తర్క చూడామణియొక్క 'భారతీయ పద్ధర్మములు' అను ఉపన్యాసము నాలకించిన కాళీప్రసాద చంద్రుడు పతంజలి యోగిపుంగవుని యోగ సూత్రముల నభినందించి, వాని బఠించి, అందలి సమాధ్యను భూతులచే నాకర్షింపబడి, వానికై యావేదన మొందుచు, ఆ యనుభవముల బ్రసాదించు వ్యక్తికై యన్వేషణ మొనర్చుచుండెను. అట్టి దివా నుభూతుల సముపార్జనము గావించిన వ క్తి ఒక్క రామకృష్ణదేవుడే యనికాళీ ప్రసా దుడు తన స్నేహితుల మూలమున దెలిసికొని, దక్షిణేశ్వర మున కేగి ఆ విషయముల నాయోగిస త్తమునిచే గ్రహించు టకు స్థిరపంకల్ప డయె ను.

ఆ యాతురతచే నొకనాటి మధా హ్నమున మండు టెండలో బయనమై, భోజనముగూడ మరచి కాళీప్రసాదుడు దక్షిణేశ్వరమునకు వెడలెను. తీవ్ర ఆధ్యాతి క జిజ్ఞాస లతో హృదయమును బాధించుచుండ నీ బాహ్మ త్సుత్పిసాన లాతు బలింపజేయవయ్యెను. కాని యీతని బరీక్షా మో

యనునట్లు నాకు గురుదేవుడు కలకత్తకు వెడలియించెను. ఇక ఆతని హృదయబాధను వంప నేరితరము? రాత్రి 11 గంటలకు రామకృష్ణదేవుడు దక్షిణేశ్వరమును జేరి యీ యవకుని బిలిచి వివరముల గ్రహించెను. కాళియు దన ఆవేదనమును లో నిముడ్చుకొనలేక వెంటనే సమాధివిషయ ప్రస్తావనము జేసి, దానిబొందుటయే దన యాశయమని దృఢముగా జీకెను. అంత గురుదేవుడును ఆతని యాధాత్మిక శుభలక్షణముల గాంచి, ఆనంద కంఠిత హృదయమై, ఆతని పూజనమున గొప్ప యోగిగా గుర్తించి, ఆతని దరిజేర్చి, ఆజీవక్షమున దన దివ హస్తము నిడి, ఆతని నాలుకపై నేవియో యక్షరముల లిఖించి, ఆధాత్మిక జీవిత సాధనమునకు నాడే శంకుస్థాపనము గావించెను. కాళియు నేదియో ఆపూర్వ అనుభూతిని బొంది మరుదినము గృహోన్ముఖుడయెను.

పిమ్మట నా సిద్ధపురుషుని సాంగత మహిమచేగాక ప్రసాదుని కోరికలు ఫలింపసాగెను. సర్వమత ప్రాశస్త్యము నాతడు చదివియున్నను సమన్వయ విధానమును గురుదేవుని ముఖితః గ్రహించి ఆశ్చర్య మగుచుండయెను. ఆ విధానమున ఆచరణమున నుంప గృహీ సల్పించు నతడు షరమపూజానేవించుచుండెను. శ్రీరామకృష్ణదేవుని యనంతరము బానగర్ మతమున నహర్నిశములు విద్వాసాధనల బ్రాక్షువుచ్చుచు, శ్రీశారదా రామకృష్ణులపై నత్యధు తముగ శ్లోకముల లిఖించియుండెను. పిదప శ్రీ అభేదానందస్వామియై రాజిల్లి, పరివ్రాజ కేచ్చ జనింప సాదచారియై దేశదేశముల

జ్ఞాని, గంగోత్రి, యమునోత్తరి, కేదార్, బదరీనాథ్ ల
 కలకత్తా కలకత్తకు ఏతెంచెను. అభేదానందుని కలకత్తా
 ఆగమసమును దెలిసికొనిన వివేకానందుడు, లండన్ నగరము
 నుండియే ఆతని నటకు ఆహ్వానించెను. ఆ యాహ్వానము
 నంగీకరించిన అభేదానందుడు 1896లో లండన్ పట్టణమును
 క్షేరుకొనెను. అభేదానందుని వక్తిత్వము, విద్యా వైదు
 షము, ప్రాచీన పాశ్చాత విషయ సమన్వయముల గ్రహిం
 చిన వివేకానందుడు వేదాంత ప్రచారమున అతడు నిర్వ
 హింపవలసిన విధుల నెరుకపరచి, అచట నాతని ఉపన్యాసము
 శ్రేష్టాట గావించెను. ప్రథమమున అలవాటులేమిచే గొలదిగ
 జంకిన మన అభేదానందుడు వివేకానందుని ప్రోత్సాహమున
 శైర్యముగ నత్యదు తవిధాన బ్రసంగించి, తన అపార
 వాంఛిత ప్రకర్షణ చే వేలమంది శ్రోతల ముగ్ధుల గావించెను.
 నాటి యా సోదరుని ఉపన్యాస మాధుర మును గ్రోలిన మన
 వివేకానందుని ఆనందమునకు మేరలేదు. ఏమి యా భ్రాతృ
 ప్రేమ! మరియు నీ సోదరుని ద్వారమున వేదాంత ప్రచా
 రము విరివిగ సాగుననియు నా నాయకోత్తముడగు వివేకా
 నందుడు నాడు భావించి యుండనోపు!

పై విధమున మన అభేదానందు డట్లు బ్రచార మొన
 రించుచు 1897న నూ యాక్కునగరమున బ్రవేశించెను. అట
 నాతడు వరుసగా మోట్ మెమోరియల్ హాలునందు
 తొంబది యుపన్యాసముల నొసంగెను. ఆయనయొక్క ఆకర్ష
 ణీయ వక్తిత్వము, ప్రవాహమునుబోలు ఆ వక్తిత్వము
 ఆ సకలమత సమన యము నాటి యాదేశమును బ్రహ్మానంద

మున ముంచినవి. అట్లు సర్వవిధముల సంఘమున శక్తి ప్రతిష్ఠలబొందిన మన స్వామినిగాంచి కై స్తవులు గొండకు యీర్ష చే నాయనపై నెన్నియో దుష్ప్రచారముల సాగించుట ప్రారంభించిరి. 'క్షమా శత్రుం కలే యస దు షః కిం కరిష్యతి! అత్యణే పతితో వహ్నిః స యమే వోపశా మ్యతి!' క్షమ యను శత్రుమును గల్గినవానిని దుర్లను జేపి చేయును? తృణములేని స్థలమున బడిన యగ్ని స యముగా వదియే ఉపశమించును గదా యనుచందమున మన సామి యట్టివారి వచనముల సరకుగొనక నిలిచిన ధైర సాహసా పేతుడు. 1921వ సంవత్సరమున జపాన్, చైనా, ఫిలిప్పైన్, సింగపూర్ లలో నుపన్యాసముల నొసంగుచు భారతదేశము నకు అరుడెంచెను. 1923లో మరల పెషావర్, కాబూర్, పంజాబ్ మున్నగు పట్నముల నుపన్యాసములచే విరివిగా ప్రచార మొనర్చిన స్వామి కలక త్తకుజేరి, అట 'రామకృష్ణ వేదాంత సంఘము'ను స్థాపించి, 'విశ్వవాణి' పత్రికచే నెల్లరికి వేదాంత విషయముల నభిరుచిని గలిగించుచు, సర్వుల దశ ప్రేమచే నభేదదృష్టిజూచి, 1937 రామకృష్ణ శతవార్షిక జయంతి త్వసముల బాల్గొని, 1939 సెప్టెంబరున నీ మహాప థావుడు మహాసమాధినొందెను.

శ్రీ అద్వైతానంద స్వామి

గృహస్థుడును, ఉద్యోగియు, ప్రాయమువ శ్రీరామ కృష్ణునికంటె బెద్దయువగు గోపాల్ సుర్ కు అకస్మాత్తుగ భార్య మరణము అధికమైన బాధను కలిగించెను. అట్టి పప

యమున నాతని హృదయమునకు గలిగిన గాయమును మాన్పు నుద్దేశమున నాతని స్నేహితు డొకడు దక్షిణేశ్వర యోగికులావతంసుడగు రామకృష్ణ దేవుని నన్నిధి కేగుమని అతనికి సలహా నొసంగెను. ప్రథమమున పరమహంసను దరించెనుగాని ఆతనికి శాంతి లభ ము గాదయ్యెను. మరల ద్వి య పరా యము గురు దేవుని సందర్శించి, ఆయన తా గ వచనములచే బ్రబోధితుడై, ఉత్తేజమునొంది తన బుద్ధిని భగవదనే వణ దెనకు ద్రిప్పి, ఆ మహాపురుషుని యుపదేశ ముల నక్షరశః పాటించుచుండెను. రామకృష్ణుని వా ధి సమయమున నధికతర నేవల గావించి ధన్యుడయె మన గోపాల్ సుర్. అందరికంటె బెద్ద యగుటచే నతనిని అంద రును పె గోపాల్ అని పిలిచెడివారు.

అనంతరము బారానగర్ మఠమున ప్రథమమున సతజే ఆశ్రమవాసి యయె ను. యతా శ్రమము స్వీకరించి, శ్రీ అద్వై తానంద స్వామి నామధారియై, దేశముల బర్యటింప సాగెను. క్షేత్రరాజమగు కాశీక్షేత్రమున మన స్వామి అయిదు వత్సరములు వసించి, మధూకరిచే జీవించుచు, దీప్త సాధనల సాగించుచు నిశ్చలత్వమును సాధించెను. అప్పుడు, 'నిశ్చలం మోక్ష ఉచ తే' నిశ్చలత్వమే మోక్షమని గదా శాస్త్రు తాత్పర ము! పిమ ట గలక త్తకు చేరి, పరమ హంస దేవుని శిష్యు లలో నందరికంటె బ్రాయమున నధికుడై యుండిన అద్వైతానందుడు మఠమున నితర యువక సన్నాహ పోదరులచే గ్రమబద్ధముగ నన్నియు జేయించుచు, బ ి తకు బ్రాధాన మొసంగుచు, మరణ పర్వంతము ప్ర

బద్ధముగ సాధనాదుల జేయుచుండెను. గురువాక ముల శాచరించుటయం దాతని కాతడే సాటియై, గుర్వనుగ్రహముచే సర్వమును భగవన యముగా దర్శించిన నీ పుణాత్ముడు 81 వత్సరములు విచ్చించి, 1904 డిశంబరు మాసమున సాక్షాత్పరబ్రహ్మహూపుడుగు శ్రీ రామకృష్ణ సాన్నిధమును బొందెను.

శ్రీ విజ్ఞానానంద స్వామి

బల్ ఘోరియూలో గౌరవనీయ కుటుంబమున 1868వ సంవత్సరమున హరిద్రసన్న చటోపాధ్యాయ జనన మొందెను. 1883లో హరిద్రసన్నుడు తన సహాధ్యాయుడగు శరచ్చంద్ర చక్రవర్తితో గలిసి శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని సందర్శన భాగమును బొంది, ఆ యోగివుంగవునికి నాడే తన హృదయము నర్పించి, తన హృదయ వీకమున రామకృష్ణ ఋషి తిలకుని ఆరాధ్య దైవముగ సభిష్ఠింపజేసెను. తరచు దక్షిణేశ్వర మరుదెంచుచు, గురుసాన్నిధమున నానందించుచు, నా వాక్యసుధ నాప్యాయమున గ్రోలుచుండెడివాడు. హరిద్రసన్ను డీ విధముగనున్నచు యీతని గుటుంబమంతయు నా గురుదేవుని ఉన్మత్తునిగ భావించుచుండెడివారు. నిజమే, ప్రాపంచిక విషయాసక్తుల మనములు జంచలములగుట భగవదనుభవప్రపూర్ణులును, అజ్ఞమానవోద్ధరణ కార్య నిర్వాహకులును, శాంతి ప్రదాతలునగు మహాత్ములు వారికి బిచ్చి వారివలె గోచరింతురు. మరియు వీరు ఆ సాధువురుషుల పరిహసించుటయు సహజమే! దానిచే నా మహాపురుషుల

యానందానుభూతికి నెట్టి బాధయు గలుగదుగదా! కుటుంబ మంతయు నాతీరుననున్నను హరిప్రసన్నుడు మాత్రము రామ కృష్ణుని విడువనేరక, గురుదేవుని స్పర్శచే దివా నుభూతుల మున్లచు 'సీవు నావాడివిగా మా జగన్మాత వచించినది. కాననే చిన్ను ప్రేమించుచుంటి'నని గురుదేవుని ముఖతః అభయ త్వము నొంది ఆ నిర్మల ప్రేమకు వశ్యుడై యుండెను.

అంత నతడు గలకత్తాలో చదువు ముగించి, పాట్నా కేరి అల పట్టభద్రుడయె ను. పిదప పూనాలో సివిల్ ఇంజనీయరింగ్ చదువుచున్న సమయమున రామకృష్ణ దేవునకు వా ధి యంకురించుటయు, నీ శరీరమును బాయుటయు జరిగెను. కాని యీ విషయ మాతనికి దెలియలేదు. అలహాబాదున జిల్లా ఇంజనీయరుగా ఉద్యోగముననున్న హరిప్రసన్నునకు గురునిరాణవార్త గొంతకాలమునకు జేరెను. ఆ వార్త హృదయమునకు బాధను గలిగింప నెంతయు జింతించిన హరిప్రసన్నుని మరల రామకృష్ణ దేవుని త్యాగ వాక్యములు గదలింప, వా కుల చిత్తుడై, ఉన్నతోద్యోగమును ద్యజించి కలకత్తకు ఏ తెంచెను. గృహమున కేగిన హరిప్రసన్నుడు తన యావేదనమును దల్లి కెరింగించి, ఆమె యనుష్ఠ బడసి మతప్రవేశమొనర్చి శ్రీ విజ్ఞానానందస్వామియై యొప్పెను. పరివ్రాజకుడై జరించుచు, ఉద్గంధముల రచించుచు, మతమునకు సాధ త్సుడై, యంత అధ్యక్ష స్థానమును గూడ అలంకరించి, అన్ని మతముల బర వేక్షించుచు, ఉపన్యాస ప్రసంగములుచేయక 'మానవ జీవితగమ్యము దైవానుభూతి. అది ఒక్కటిమాత్రమే యథార్థమగు దృష్టినొనంగు'నని గా,

ముగ విశ్వసించువాడు మన విజ్ఞానానందస్వామి. ఆ జీవితము నకు దన సర స మును ధారవోసి, 1938 జనవరిలో బేలూరు శ్రీ రామకృష్ణ దేవాలయమును సుందరముగ నిర్మించి, నూ విధముల సంఘ శ్రేయస్కామియైన మన స్వామి 1938 ఏప్రిలు మాసమున భగవత్సాయుజ్యము నొందెను.

పైవిధమున శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని సన్నిధిని, ప్రాపంచిక విషయములు దరిజేరని నిర్మల నిష్కలమృత తాగ హృదయలగు యవకబృంము జేరి, ఆ జగద్గురు అనుగ్రహ వీక్షణ ప్రసారములచే దమ తమ నిజస్థితిని గ్రహించి, విషయముల సమూలముగ ద్రుంచి, యతి సార్వభౌములై తాగ ధనులై వెలుగొందిరి. వారి వారి గుణ గణముల నాకళించిన మన రామకృష్ణ పరమహంస దేవుడును వారి సంస్కారానుగుణముగ నుపదేశించుచు, సాధనల జేయుచుచు, వారి యఘవుంజముల నశింపజేసి, సంకల్పమాత్రమునను, దృష్టి ప్రసారము చేతను, వాక్రభావముచేతను, స్పర్శా మాహాత్మ్యమువలనను వారి మన శ్శరీరముల బ్రహ్మాత మొనరించి, బ్రహ్మవంద సుధా స్వాదపము జేయు శక్తి నొసంగి, వాటి దన యపూర్వ అగాధ అధ్యాత్మిక ప్రేమపాశముచే బంధించి, ఆ ప్రేమను వారి హృదయముల జొప్పించి, ఆ ప్రేమచేత వారు భావికాలమున సకల ముముక్షుకోటి నుద్ధరించు అవకాశమును గల్పించి, ఆ ప్రేమ వారి మరణ పరంతము వీడకుండునట్లు దృఢసంకల్ప మొనర్చెను. ప్రజానీకము సాక్షాత్వ వ్యామోహాఘాతములచే స్వీయ సంస్కృతిని గోల్పోవనున్న తరుణమున బ్రస్తుత భౌతిక విజ్ఞాన మేఘ

సముదాయమును బారద్రోలు శీతల అభౌతిక పారమార్థిక ప్రాచీన సంప్రదాయ మారుతములబోలు వారును నా సంకుచిత భయంకర అజ్ఞానాంధమును నశింపజేయు చంఢప్రచండ కిరణముల దనరు భాస్కరుని రీతి విశాల విజ్ఞాన తేజోపుంజముల బ్రసరింపజేయువారు సగు బదునార్దురు వజ్రతుల్య శిష్యుల మన ప్రాచీన భారతీయ విజ్ఞానవైభవమును సమస్త ప్రపంచమునకు ఎల్లెత్తి చాట దయారొనర్చెను. కాన 'యః ప్రేరయామాస విహూత పాపాన్ సింహాపమేయాన్ దశ విక్షు శిషాన్' పాపమారులు, సింహసమానులగు శిష్యుల నెవడు దశదిక్కులకు ప్రేరేపించెనోయని శరచ్చంద్ర దేవ శర్మన్ శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని గీర్తించి యున్నాడు. సకల మతముల గ్రహించి, యంగీకరించి, వాని ననుష్ఠించి స్వానుభవసంపదల మునింగిన శ్రీ రామకృష్ణ గురువరేణ్యుని శిష్యులగు వీరును ఒక్కొక్కరు ఒక్కొక్కమార్గము ననుసరించినవారై, సర్వానుభవమూర్తియొక్క సమన్వయతమును హృదయమున బదిలపరచి సర్వసమైక్యతను సాధించి ధనులై చెలువొందిరి.

శ్రీ శారద - శ్రీ వివేకానందుడు

వీరందరికి మిన్నగా శ్రీ రామకృష్ణ సాంగత్యమహిమచే ఆ యనుభవజాలముల గ్రహించి, సాధించి, ఆనందించి, ఆచరణ రూపమున బ్రపంచమునకు జూపిన సాధీమత్తు, సముఖ శిష్యురాలు శ్రీ శారదామణిదేవి. ఆమెవలెనే శ్రీ రామకృష్ణ సన్నిధి వసించి, సాధనల గావించి, గుర్తు

గ్రహ చాత్రుడై, శ్రీ పరమహంస ఉపదేశ సారము గ్రోలి, వాని బ్రపంచమునకు బోధరూపమున నందించి వురువవుంగవుడు, ప్రథమ శిష్యుడు శ్రీ వివేకానంద సా మి. ఒక గురువునే యాశ్రయించి, ఒకరి శిక్షణమునకే మెలంగినను వీరిరువురిలో, నపూర్వ సునూక్ష్మ వ్యత్యాసము పొడగట్టును. అనుభవ మంతయు హృదయాశ్రయము. ఆ హృదయ ప్రాధాన తగల వ్యక్తి శ్రీ. కాన అట్టి విశాల హృదయ సంపన్నతచే సద్గురువ రేణు ని హృదయగత సర్వాధ్యాత్మికానుభూతుల నాస్వాదించిన ఉత్తమ మూర్తి మన శారదామాయి. మరియు శారమా క విద్య బుద్ధి నాశ్రయించి యుండును. ఆ బుద్ధి వురుషాశ్రయము. కాన అట్టి ధీకుశలతచే నవతారమూర్తియొక్క మనోగత సరాధాత్మిక విజ్ఞానమును గ్రహించిన ఉత్తమ వురుషుడు మన వివేకానందుడు. గృహస్థ జీవితమున నున్నటుల దోచుచు గృహస్థులకు సన్యాసులకు నాదర్శమై యలరారునది తపస్వి మణియైన శారదాదేవి. బ్రహ్మచారియై తురీయాశ్రమమును గొని, సన్నా సాదర్శముల జూపిన యోగివుంగవుడు వివేకానందుడు. వాసస్థానమును వీడక ఎల్లర దన ఆత్మశక్తిచే క్షనన్నిధానమునకే రప్పించిన ఆత్మశక్తి సంపన్న శారదామణి పరివ్రాజకుడై, ఆత్మశక్తిచే నన్ని యాటంకముల నెదుర్కొని, వాని సతీతించిన అద్భుతశక్తి సంపన్నమూర్తి వివేకానందుడు. ఆచరణముననే సర్వాదర్శముల బ్రదర్శించి ప్రాక్తియుల బ్రణతుల గొనివ జగద్దంద్య వుణ్యచరిత మనజగన్నాథ శారదామాయి. సర్వుల హృదయముల జొచ్చి, వారి హృదయ

గత దుష్టణముల నెరుకపరచి, సనార్థోపదేశముల గావించు చున్నవో యనునట్లుండు వేదాంతోపన్యాస పరంపరచే బశ్చిమదేశవాసుల దలలొంచి, వందనముల నైకొని నీరాజనముల నొందిన జగద్విఖాతుడు, సుశ్లోకుడు మన జగద్బ్రాహ్మణ వివేకానందసామి. వేయేల ఒక్కమాటలో రామకృష్ణ దేవుని హృదయభాగము శారదగను, మనోభాగము వివేకాపండునిగను నిర్వచించిన చాలును. కాన శారదాదేవి జీవిత విధానమును గ్రహించి, ఆమె యుత్కృష్టత దెలిసికొని, ఆమె హృదయగత యనుభూతుల అగాధత్వమును విచారించి, అంత వాని నాచరించి ఆనందించుటయును, అట్లే వివేకానంద జీవిత విశేషముల బరి లన మొనర్చి, ఆతని యావేదనము బొంది, అతని విశాలత నర్థము జేసికొని, సమస్త విషయముల నాతని సునిశిత జ్ఞానము నవగాహనము జేసికొని, పిమ్మట వాని మన జీవిత శకటమునకు జోడించి యానందించుట యని హృదయపూర కముగ గ్రహించిననాడుమాత్రమే రామకృష్ణ దేవునియొక్క సంపూర్ణ సమగ్ర స్వరూపమును యథా ముగ గ్రహించినట్లుగును. ఈ తత్త్వ ద్వయమును దెలియుటయే పర వసానము. ఈ రెంటి సమేళన స్వరూపమే రామకృష్ణ పరమహంస భగవానుడు.

ఇతర శిష్యులు

కేవలము సన్న్యాసులే శ్రీరామకృష్ణుని ఆశ్రయించి, తరించుటగాక, వనేక గృహస్థులుగూడ నా భాగ్యమును పొందిరి. మన రామకృష్ణ దేవుడు సన్న్యాసుల కెంత యాద

రృమో అట్లే గృహస్థులకుగూడ నాదర్శముగనే నుండే సరా ధ్యాత్మికానుభవకోటి అతనిలో నంతర్గత మగుటచే నాశ్రయించినవారిక వారి వారి గుణ సంస్కారముల ననుసరించి బోధించుచు, ఉపదేశించుచు, వారివారి యిష్ట దైవోపాసనమునే బోధించుచుండుటచేత నతని సర్వతోముఖవృత్తి త్వము సర్వ మతస్థులకు ఆదర్శమై తనరాలెను. ప్రపంచమున గృహస్థుగనున్నను భగవద్దర్శనావేదనాపరు లందరికి ముగురువ రేణు డు ఆదర్శమే. ప్రపంచాతీత స్థితులగోరు శ్రీముముక్షువులకుగూడ నతడు పరమాదర్శమే. కాన రాకృష్ణు డెట్లు గృహస్థుల కుపయుక్తమయ్యెనో, ఎవరు అతని ననుసరించి తరించిరో మొదలగు ముఖ్యాంశముల జూచెదము గాక!

ప్రేమ నిలయమగు హృదయముగలిగి, గృహస్థాశ్రమమును గ్రహించియు నిస్సంగుడై, మన రామకృష్ణుని దర్శించి అతని యాత్మసారము ప్రవర్తించుచు, తీవ్రసాధనల మన్ని 'భగవంతుని దర్శనభాగ ము నొందని యీ శరీరమునకు ఆహార మెందులకు?' అని శరీరమును గృశింపజేసి, సర సర్వావస్థల గురుదేవుడగు సాధుసత్రముని భక్తిమై భజించుచు, 'పద్మపత్రమివాంభసా' తామరపత్రమున గల జుకణమువలె అంటియంటక గృహమున వర్తించుచు, బ్రహ్మవిషయముల నిరముడై, తన జీవితమును బరిశుద్ధ మొనర్చుకొని, ఆదర్శ గృహస్థు అని ప్రఖ్యాతి గాంచిన దుర్గాచార్యచాగ్ శ్రీరామకృష్ణుని గృహస్థశిష్యులలో ప్రథముడు. అ

కతజ్జ సాటియై, ఆదర ప్రాయుడై వివేకానందాది సన్న్యాస గణముచేగూడ గౌరవము నొందిన ఊత్తము వ క్తి.

అదేవిధముగ గొప్పవక్తయు, నాటకకర్తయు, సాత్వ్య కళాకాళలుడు అయియుండియు, దుర్వ సనముల కాహుతియై యుండిన గిరీశచంద్రఘోషుగూడ, అసాధారణలీల శ్రీ రామ కృష్ణ నాశ్రయించి, తన పూర విధానముల సంస్కరించు కొని, దేవీభక్తితో శ్రీపరమహంస శిష్యుడై, ఆజనాంతము పాదదాసుడై చెలువొందెను. మిక్కుట మర్మార్గ ప్రవృత్తి గలవారు అయినను, ఆ యోగివుంగవుడు వారి సమదృష్టి గాంచి, వారిలోగల దుర్మడతను సంస్కరింపజేసి, అసాధారణ పరిణామము గలుగజేసి, తరింపజేసెను. ఇది అపూర్వము, ఆమృతము. ఇట్టి పాపాతులుగాని, దురాతులుగాని పరమ పురుషుల వన్నిధానముననుండ 'యథా పర్వతమాదీప్తం నాశ్రయంతి మృగాద్విజాః! తద్వ ద్రవహ విదో దోషా నాశ్రయంతి కదాచన||' ప్రజ్వలితమగు పర్వతము నెట్లు మృగాదులు చేరవో ఆట్లే బ్రహ్మనందవిలోతురగు నవతార పురుషులను ఎట్టి దోషములు జేరజాలవు అను మైత్రోయ బ్రాహ్మణుడా క మువలె మహాపురుషుల నెవ్వీయు బౌద్ధింప కుండుటయేగాక ఆశ్రితుల పాపములుగూడ బటాపంచితగును.

ఇటులే మహేంద్రనాథ గుప్తయు, మన రామకృష్ణ దేవుని ఆశ్రయించి, తా జ్ఞించు కోనుటకై పరమహంస దేవునికిని యితరులకును జరుగు సంభాషణముల నన్నింటి వాసియుంచుకొని, తనకు దీరిక సమయముల హాని నన్నింటి వాగోహాని మోసరించుకొనదు, అనుసరించుచు, గురుదేవు

అనుగ్రహ వాక్రూడయ్యెను. ఇట్లు ఇతడు లిఖించుకొని యుండు కొనిన మధుర సంభాషణములే Gospel of Sri Ramakrishna 'శ్రీ రామకృష్ణ వచనామృతము' అనుపేర సుప్రకృష్టమై అసంఖ్యాక సాక్షులకు గల్పతరులై వెలుగొందెను. అట్టి అమూల్య ఆధ్యాత్మిక సంపదకు గారణభూతుడు యీ ధన్యాత్ముడు.

ఇదే విధముగ, బ్రహ్మాత బ్రహ్మసమాజమున కధి నాయకుడై, ప్రాకృచ్ఛిమ దేశముల దన వాఙ్మాధుర ముచే నాక్షించి, ఆధునిక విద్యానిమగ్నమైన యువకుల కాదర్శ వ్యక్తియై యొప్పురిన కేశవ చంద్రసేన్, ధనాధ్యులయు ప నిరాశంబరులై రామకృష్ణదేవుని నేవాలాలసత్వమున గాలము గడుప నానందించిన బలరామబోసు, సురేశబాబు మొదలైన భక్తులందఱో రామకృష్ణ చరణ ద్వంద్వముల నాశ్రయించి, ఆదర్శవ్యక్తులై అనుభూతి నార్జించి ధన్యత నొందిరి.

పై వచించిన విధాన పురుషులేగాక, శ్రీ రామకృష్ణ దేవుని యసాధారణ వక్రిత్వమును (స్త్రీ)గణముగూడ గ్రహించి, ఆశ్రయించి, ఆధ్యాత్మిక మార్గమున సుశిక్షితులై 'సర్వవర్ణాధికారశ్చ నారీణాం యోగ్య ఏవ చ' అను గౌతమీ తంత్రమురీతి నాధ్యాత్మిక పథమున యోగ త న్నాంచి, సన్నా సమును స్వీకరించియు ధన్యాత్ములైరి. అందు గొందరిగూర్చి చూచెదము.

సుమారు ద్వాదశ వర్షప్రాయమున దల్లి దండ్రులు వంశల్పించిన వివాహమును వలదని ద్రోసి, అమృత మోక్ష

పా మూర్ఖము నధిష్ఠింప విరాగమే శరణ మని, తల్లి అను
 గృహమును బాసి, సంపూర్ణ విరాగియై, సన్న సింఛి,
 దా దళ వత్సరములు తప మాచరించి, వివిధ ప్రదేశముల
 గ్రుమ్మరుచు, మన రామకృష్ణుని సన్నిధిని జేరి, అతని చైత
 నావతారముగా విశ్వసించి, తదాజ్ఞానువర్తినియై శ్రీ శారదా
 దేవభాగ మన గాలము గడిపినది గారీమాయి. సన్న్యాసి
 యై, విద్యావతియై కొన్ని వేళల మన రామకృష్ణునకు గూడ
 ప్రమాణమై యొప్పు రెను. ఆమె మన శారదామాయి పేర
 'శ్రీ శారదేశ రీ ఆశ్రమము' అను ఒక స్త్రీల మఠమును నెల
 కొల్పి, అందు స్త్రీలకు విదా కళల నేర్పుచు, నధికారులకు
 దురీయాశ్రమ మొసంగుచు, విద్యాజ్ఞాన విభూషితులగు
 వేక వన్నా సినులకు గారణభూతయై చెలరారినది.

మరియు నఘోరమణి నాబడు వనితారత్నము, బాల్య
 ముననే భ్రతు గోల్పోయి, జీవితమును భగవదన్వేషణా
 యత్నము గావించి, దక్షిణేశ్వరమునకు మూడు మైళ దూర
 మున గల కామర్పతిలో గంగానదీతీరమున శిథిలావస్థనున్న
 శ్రీ రాధాగోవిందాలయమున బాలకృష్ణుని వాత్సల్యభావ
 మున నుపాసించుచు, దత్ఫలితముగ బాలగోపాలు సాక్షాత్తా
 రమును పొంది సర్వావల నతనితో నానందించుచు నుండెను.
 ఒకనాడు శ్రీ రామకృష్ణు దర్శనార్థ మేతెంచి, అతడే తన
 యిష్ట దైవమైన గోపాలునిగా గ్రహించి, తన వాత్సల్య
 ప్రేమను మన గురుమూర్తిపై ద్రిప్పి భక్తాగ్రగణ్యయై వశ్య
 క్షేయముండెను. ఈమెను గోపాలుని తల్లి యని పరమహంస
 గురుడు అనెడివాడు.

ఇదేవిధముగ గోల్‌వ్‌మాయి, యోగిన్‌మాయి, లక్ష్మి మొదలగు అనేక శ్రీ శిష్యులును, జీవిత సార్థక తపోరక్షక రామకృష్ణుని నాశ్రయించి, అనుసరించి ఆధ్యాత్మికానందాబుధి మగ్న మానసులైరి. ఈ విధముగ జాతి మత లోక విభేదముల చెంచక, సర్వ ముముక్షుకోటికి వందనీయుడై, యుపదేశకుడై, ఆచార్యుడై, అధిష్ఠానదైవమై, మన గురు దేవుడు సర సమత్వమును ప్రస్తుతపరచి యాదర్శమై చెలువొందెను.

మన రామకృష్ణుడు సమస్తజీవుల సమత్వదృష్టి నెట్లు దిలకించెనో, అట్లే అతని యుపదేశములుగూడ సర తోముఖములై ఎల్లర కన యించునవిగా యొప్పురును. వానిలో ముఖిముల గొన్ని దిలకించెదము.

దోచామృతము

‘గ్రంథముల శ్లోకముల గంఠస్థ మొనరించిన ప్రయోజనమేమి? జీవితపరమావధి ఈశ్వర సాక్షాత్కారము. శ్రీ మమున దానికై యత్నింపుడు. భగవానుని బొంది పిమ్మట బ్రహ్మచర్యమున మన్నను భయములేదు. కాన శాశ్వతమగు భగవంతుని బ్రహ్మమునను, పిదప వశ్వర ప్రపంచమున గాంచవలెను’. ప్రభమమున భగవదనుభూతిని బొందిన నై హిక విషయములపై నెట్లును గోర్కి జనింపదుగదా! కా భిద్యతే హృదయగ్రంథిః భిద్యంతే సర్వసంశయాః’ అ ముండకశ్రుతి ప్రకారము సంశయము లడంగును. అట్టివా ‘వీతరాగభయ క్రోధః’ అను తావాక్యమురీతి క్రోధః ।

నుండి విడివడి, 'ధీరః వర్తమానోపి లోకవత్' అనునట్లు గురుడయ్య ను లోకరీతి వర్తించును. అట్టితరి 'నాయమాత్మా ప్రవచనేన లభః' ఆత్మ, గ్రంథపఠనముచే లభింపదు అను శ్రుతి పకారముగ గ్రంథము లెట్లు ముక్తి నొసంగును? అందుచే మన రామకృష్ణు డీవిషయమును ముఖ్యముగ వచించుచు, గ్రంథములకంటె సాధనకు బ్రాధాన ము నొసంగెను.

'ప్రపంచమున భారా బిడ్డలకై, ధనధానా దులకై విలపింతురుగాని భగవంతుని కొరకై విలపించువారేరి? యథా ముగ భగవంతుని హృదయపూర్వకముగ బ్రార్థించుచో నతని పాక్షాత్కారము బడయనగును. కొందరికి ధనముకొరకు పిచ్చి, కొందరికి పిల్లల పిచ్చి, కాని భగవదునా దము గలిగినవారు ధన్యాతిధన్యులు'. ఈ ప్రాపంచిక సంపద కొరకు దుఃఖింతురు కాని 'న సంతి పుత్రా తాణాయ న పితా నాపి బంధవా! అంతకే నాధిపన్నస్స న వీధి జ్ఞాతిషు తాణతా' యమాహ్వనము నాబడు మృత్యుముఖమున నుండువాని, తండ్రి, పుత్రులు, బంధువులు, స్నేహితులుగాని తప్పి పశాలరు అని బుద్ధభగవానుడు వచించినచందము వీని వన్నింటి నినారములుగా ద్యజించి, భగవత్ప్రాప్తికై పిచ్చి నుండి 'బాలోన్మర్త పిశాచవత్' అనునట్లు వర్తించవలెనని మన రామకృష్ణుని యాదేశము. అవును, ప్రాపంచిక విషయములనుండి ఎంత విడివడినచో అంత భగవత్సన్నిధానము చేరునుగదా!

పురుషులకు సమముగా నన్వయించునట్లు 'కాశు కాంక్షం సర్వాన్య క్షేతువులు గాన నాద్వయము.

ద జింపు' దని రామకృష్ణుడు నొక్క- వక్కాణించును. కాశ్చ
కాంచనముల గొందరు కామినీ కాంచనములని వచింతు.
గాని, 'కామము స్త్రీ పురుషు లిరువురియందును సమముగా
నుండును. అందుచే గామమును బారబ్రోలి ఆధ్యాత్మికానుభ
విభూతి నొందుడు' అని రామకృష్ణ దేవుని అనాయము.
మానవ శీవితమున వేరుపురుగువలెనుండి ఇహపర వితము.
రెంటి యందును సాక్షిము లేకుండజేయు నీ కామము నెవ
రేని తుద ముట్టింప నవసరముగదా! అటులే కాంచనత్వ
గాక సాధన తృప్తయన్నచో జన్మ సార్థకము. ఐహిక విషయ
ముల తుష్టియు నాధ్యాత్మిక విషయముల తృప్తయను సతంక
వసరమనిగదా మన వివేకానందుడును వచించును. కా
నాధ్యాత్మికాభివృద్ధి గాంక్షించు వారు తప్పనిసరిగా 'కాశ్చ
కాంచనము' లనుండి వైదొలగినగాని శాంతి యసంభవము.
ఈ రహస్య మును మన రామకృష్ణు డుపదేశించి ఆధా తి
శీవిత కీలకమును ముముక్షుకోటికి బ్రసాదించినాడు.

He who was Rama and Krishna, is now Rama-
Krishna in this body - but not in your Vedantic sense
'ఏ దేవుండట రాముడై తనరి శ్రీకృష్ణుండుగా నయె నో
ఆ దేవుండె ను రామకృష్ణుడను నీ యాకారమున్ దాల్చె'
అను విధంబున శ్రీరామ శ్రీకృష్ణుల సంయోగస్వరూపమే
మన శ్రీరామకృష్ణుడుగా దానే వచించెనుగదా! మరియు
'ఏకదా రోహమానూథం లాలయంతీ సతీ సుతం! ?
మాణం శిశో రో ధుం న సెహె గిరికూటవత్ ||' యశోద యోగ
నాడు బాలకృష్ణుని వంకమున నిడుకొని లాలించుచుండ
నాబాలు డామె మోయలేనంత బరువై పెద్ద పర్వతమువో

కోచెను అను భాగవతశాస్త్రమురీతి మన రామకృష్ణుడు బా మున నిట్టి మహిమల ననేకము శ్రీకృష్ణునివలె గనపరచెను. అదే విధముగ నుపనయనమునాడు తన వాగ్దానమునకు ముప్పు వాటిల్లకుండ ధనినుండి భిక్షగొనిన సత వాక్య పరిపాలనా దురంధరుడగుటచేతను, మరియు ఖైరవి బ్రాహ్మణి యొక్క యిష్ట దైవముగు శ్రీరామచంద్రునిగ సాక్షాత్కారమై యుండుట నామె మన పరమహంసదేవుని రఘురామునిగ బరిగణించి యున్నది. ఇట్లు శ్రీరాముని లక్షణములును మన గురుదేవునందు వ క్తము. శ్రీరామ శ్రీకృష్ణులవలె నితడును అవతార పురుషునిగా నారాధింపబడుచు, పండిత సామర విచక్షణలేక ముముక్షుకోటికి తన గ్రంథి వీక్షణా ప్రసారముచే ముక్తి నొసంగెను. అందుచే మన రామకృష్ణుడు శ్రీ రామకృష్ణాద్యవతారమూర్తులను అంతలన మొనర్చుకొనిన నవతారశ్రేష్ఠుడే యని విదితము.

మహా సమాధి

ఇంతవరకు జూచిన తెరంగున బాల్యమునుండియు సమాధుల మునుగుటచేతను, శ్రీ విశ్వేశ రీ దర్శనాకాంక్షతో దన శారీరక ఆరోగ మును సరకుగొనక దీనసాధన గావించి, ఆ లోకైక జననిని సాక్షాత్కరింపజేసికొని, అంతటితో దృష్టి గాంచక సకల దేవతామూర్తుల దర్శనభాగ్యమునకై బలు విధ సాధనల మునిగి, అనుభవముల గడించి, తనవద్ద కారు డొచు మోక్షేచ్ఛాపరులకు మార్గదర్శకుడై వారి యశీష్టముకై తపించుచు, దన జీవితమును లోక క్షేమమునకై

యంకిత మొనర్చిన మన రామకృష్ణునికు నిసుమంతయేభి విశ్రాంతిలేక, 1884 వ సంవత్సరమున గంఠమునందు నొప్పి ప్రారంభించెను. అది క్రమముగ వృద్ధి చెంది తుదకు ప్రణమముగా పరిణమించెను. అట్టి సమయమున నతనికి మహా తీవ్రత హానికరమగుటచే నైద్యులు రామకృష్ణునికి సమాధులు రాకుండ జాగ్రత్తపడ శిష్యులకు హెచ్చరికజేసిరి. కాని యది నాధ్యమా? ప్రపంచ విషయముల మునిగిన చిత్తమును భగవదర్పణము గావించుట కష్టము. అటులే ఈ క ప్రాప్తి నొందిన మనస్సు ఆజ్ఞాచక్రము జేరిన నది యక బ్రపంచమునకు దిగజాలదు. అందుచే గర్భమునుండి సమాధి సంస్థతుల లీనమైన మన రామకృష్ణుని సమాధుల నిలుపుట ఎవ్వరికి సాధ్యము? కాన నతని వ్యాధి తీవ్రమై కంఠమునుండి ఆహారపదార్థములు లోనికరుగుటయు గష్టమయ్యెను. చికిత్స కొరకై శ్రీరామకృష్ణుని శిష్య వర్గము కలకత్తకు జే. & కాని యటగూడ గురుదేవునకు క్షణము విశ్రాంతి లేదు.

ఆనాటికే శ్రీరామకృష్ణుని గొప్పదనము అంతట ప్రకరించుటచే, బూర్వము దూరమున నున్న గురుదేవుడు కరకు వచ్చి యుండుటచే గలకత్తా పౌరులు అతని ధర్మభాగము నొందుటకై అసంఖ్య కులుగ రా బ్రారంభించిరి. అందుచే రామకృష్ణుని కలకత్తా పరిసరములగల కా పుణ్యస్థానకు గొంపోయి చికిత్స చేయించుచుండిరి. శిష్యవర్గమంతటా పవార్షిశములు గురువర్యు సేవయందే మునిగిరి. వాని తీవ్రమైనను పాటింపక, బగద్గురువర్కుడైన రామకృష్ణుని ఆపవరతము శిష్యుల భావిచిత్తమునకు బునాధులకై రి.

జీవదేశముల జేయుచు, శిక్షణ మొసంగుచుండెను. ఆహా! నిష్కాముల నిస్వార్థుల చైదము లవియేగదా! తన జీవిత నాటకమును విశేష శ్వరి ముగింపనున్నదని మన రామ కృష్ణుడు గ్రహించి, యిక శరీర తా గమునకు రెండు దినములకు ముందు, భావి ప్రపంచోద్ధారకుడు, సర్వశక్తి సామర్థ్యములు గలవాడును, తన దివ సందేశజో తులచే బ్రపంచము పందలి యజ్ఞానమును పోగొట్టి వెలుగునొసంగువాడును, అగు నరేంద్రుని జేరబిలిచి, తనకు శ్రీకాళికచే నొసంగబడిన దివ్య శక్తుల సతనికి నర్పించి, వివేకానంద బీజముల నరేంద్రునిలో నాటెను. అంత 1886 ఆగస్టు 17 వ తేదీన మన రామ కృష్ణదేవుడు తన మూర్తిని సూక్ష్మరూపమున విశ్వవ్యాప్త మొసరించి తరింపజేయ నీ స్థూల దేహమును ద జించి, ఆనంభా క శిష సముదాయమును దుఃఖసాగరమున ముంచి, మహాసమాధి నొందెను. అట్టి ప్రేమమూర్తిని, పరమపవిత్ర రూపమును, గురుదేవుని, అవతార స్వరూపుని గోల్పోయిన శిష్యకోటియొక్క హృదయవేదనను వర్ణింప నేరికి వశము?

గర ఘ్నుడైన నాటనుండియు ననేక దివ విభూతుల బ్రదర్శించి, జనించినదాది బాల లీలలో దన దేవత్వమును బ్రకటించి, శ్రీరామ శ్రీకృష్ణ అవతారముల సనేకము వక్త పరచి, ప్రాపంచిక విదా విముఖత్వమున బరవిద్యానిధియై విరాజిల్లి, పరిణయమాడియు భార ను తన జననిగ బూజించి ముముక్షువులకు మానవ జీవితగమ్యము నెరుకపగుప దా నే గొనక విషయమును చిన్ననాటినుండియు గ్రహించి, 'భావ' పరమాత్మాని యుత్తారూధాని మాయయా' అని

గీతా వచనమువోలె మాయా ప్రాబల్యమున యంత్రమునలె దిగుగుచున్న సర మానవాసీకముపై దయదలంచి, ఉత్తమ సాధనావిధానమును ప్రసాదింప సంకల్పించి, ప్రపంచమును సంపూర్ణముగ సవగాహన మొనరించుకొని, పునాది లేని సాధనలో మునుంగు సాధకుల వీక్షించి చింతించి, అపక ప్రేమాక్ష వ్యాదయమున, నున్నత సాధమునకు బునాది వలె నుత్తమోత్తమాధ్యాత్మిక సాధరాజమునకు పవిత్రత యను బునాది అత్యవసరమని 'ఓ మానవులారా, తాత్కాలిక ఆవేశములతో గూడుకొనిన మీ సాధనా విధానముల గర్హిపెట్టుడు. పునాదిలేని గోడ ఎంతకాల ముండును? ఆధ్యాత్మిక సాధమును నిర్మింపగ బునాదుల దృఢముగా నిర్మింపుడు. అదియే పవిత్రత. అది బ్రహ్మచర మువలననే ప్రాప్తము. అదియు శ్రీ జగన్నాథ అనుగ్రహ విశేషమున లభ్యము. బ్రహ్మచర ములేని సాధన, గట్టులేని పొలమునకు నీరు పెట్టుట వంటిది' అని ఎల్లెత్తి, తన పరమపావన సందేశమును ప్రపంచమునకు మన రామకృష్ణ దేవుడు ప్రకటించి, ఆధ్యాత్మిక సాధన రహస్యమును బోధించెను. అట్టివాడగుటచే, సత్య నిరుపేదయై యున్నను ఆత్మధన సంపన్నుడు గాన ధనాభూలు, ఐహికవిద లేకున్నను సర్వవిద్యా మూలమగు బ్రహ్మవిద్యా సంపన్నుడగుటచే విద్వాంసులున, గాయకులు, కవులు, కళావేత్తలు, సనాతనులు, నాస్తికులు, తార్కికులు సంస్కర్తలు మొదలగు వివిధ సాధకలోకము మన రామకృష్ణుని పాదసన్నిధిని జేరి, వినమిత శిరస్కులై చిత్త సంస్కారము బొంది తరించిరి. ఏయొక మతా

మానియు గాకుండుటచే, సర్వమతసారము గ్రహించి యుండుటచే సర మతావలంబకులు ఆయన చెంత కరిగి గానులై, వారివారి మత రహస ముల ననుభవయుక్తముగ గ్రహించిరి. నామాన లోకమునకు నున్నాదుడైన మన రామకృష్ణుడు అసామాన్యముగ ననేకుల ప్రపంచ విషయోనా దమును గుదిర్చెను. అనేకులకు ఆత్మవిశ్వాసమును, ప్రేమతో జిత్రశాంతిని ఆత్మానుభూతిని బ్రసాదించెను. శ్రీరామకృష్ణుడు బోధించినది వివిధ మత సిద్ధాంతముల యొక్కతగాక హృదయముల ఏకత ము. అందుచేత సర్వవేళల నతని పండితులేమి, పామరులేమి, సర్వమతములవారు ఆశ్రయించిరి. అది మన పరమహంస దేవుని అసమాన ఆత్మబల విశేషము. కోటాను కోట్ల భక్తకోటి నేడు అతని నారాధించుచున్నారని ఆ జగద్గురువరు ని అవతార శ్రేష్ఠత్వమేగదా!

ఒకని యుత్కృష్టాదర్శమును గాంచ ఆశ్చర్యము, అంత సతని జీవిత విషయముల బరిశీలన, నట నతని యనుసరణము, పిమ్మట తత్పిద్ధిని బడయుట ఆధా త్మికలోకమున సామాన ము. కాన నింతవరకు మన రామకృష్ణుని జీవిత విశేషముల బరిశీలించి, అచ్చరువొంది, వివరముల బరిశోధించి యుంటిమి. ఇక అనుసరణము సిద్ధియు బడయుటకై, ఆత్మబలమును సువ్యక్తపరచి పూతచరిత్రుడైన, అవతారవరు ని, జగద్గురుని, శ్రీరామకృష్ణ పరమహంస దేవుని జన్మదినమగు నేడు బద్ధకంఠ హస్తలమై అచిరకాల నిశ్చల సాధనాబలమున నాపందదాయక ముక్తిఫలమును బొందుదుముగాక!

జీ వి త వి శే ష ము లు

- 1836 గదాధరుని జననము 18-2-36 ఊ 5. 15 లకు
- 1843 ఖుదీరాముని మరణము.
- 1845 గదాధరుని ఉపనయనము.
- 1852 గదాధరుడు అన్నతో కలకత్త కేతెంచుట.
- 1853 శారదాదేవి జననము.
- 1855 దక్షిణేశ్వరీ కాళికాలయ నిర్మాణము.
- 1856 రామకుమారుని మరణము - గదాధరుని కాళికాలయమున అర్చకత్వము - శ్రీ కాళికా సాక్షాత్కారము.
- 1859 శ్రీ శారదా గదాధరుల వివాహము.
- 1861 భైరవీ బ్రాహ్మణి ఆగమనము - తంత్రసాధన.
- 1864 జటధారి ఆగమనము - వైష్ణవభావ సాధన - తోతాపురి ద్వారా సన్నాన స్వీకారము.
- 1872 శ్రీ శారదాదేవి దక్షిణేశ్వరమునకు ప్రభవకు వచ్చుట-షోడశీ పూజ.
- 1879 శిష్యుల ఆగమనము.
- 1885 శ్రీ రామకృష్ణునికి వ్యాధి ప్రారంభము.
- 1886 శ్రీ రామకృష్ణునికి కాశీపురమున చికిత్స.
- 18-8-86 ఊ 1:2 లకు ప్రళావణ కృష్ణ పాశ్చాత్య మహా సమాధి.

అనుభవానంద గంగమాల-బావట్ల

ప్రచురణములు

1. శ్రీ రామకృష్ణ లీలా సంకీర్తనము : 5వ ముద్రణము
 శ్రీరామకృష్ణ, కారద, వివేకానందలగూర్చి భక్తిప్రబోధ
 కరముగా 149 కీర్తనలు. 1/8 దెమ్మీ, 420 పుటలు రు. 0-75
2. శ్రీ రామకృష్ణాంజలి : 3వ ముద్రణము
 శ్రీరామకృష్ణ, వివేకానంద తత్వములగూర్చి భక్తి ఉత్సాహ
 పూరిత వద్యములు 100. 0-12
3. శ్రీ దక్షిణేశ్వరీ స్తవము : 2వ ముద్రణము
 భక్తితో తత్వ విషయముల ప్రబోధించు శతకము. 0-12
4. చిత్త ప్రబోధ : 2వ ముద్రణము
 సాధకుల కనేక అమూల్య రహస్యముల బోధించు శతకము. 0-12
5. సాధన రహస్యము : 5వ ముద్రణము
 అర్చాత్మికాభివృద్ధికి మూలమైన యోగసూత్ర సాధన చతుష్టయముల చక్కవి శిష్ట వ్యావహారిక భాషలో తెలిపిన సుప్రసిద్ధ గ్రంథరాజము. 1/8 క్రొసు 348 పుటలు 4-00
6. అనుభవానందము : 3వ ముద్రణము
 అద్వైతానంద విభూతిని వ్యక్తపరచు శతకము. 0-12
7. సాధన సుధ : 2వ ముద్రణము
 సాధనలో దగులు అటంకముల వివారింప అమూల్య మిగు
 వలసల నొనంగు వద్య గ్రంథము. 1/8 క్రొసు 100 పుటలు. 1-00

8. మన శారదామాయి : 2వ ముద్రణము
 శ్రీ త్యాగీశానంద విరచితము. జగన్నాథ శ్రీ శారదామాయి
 జీవితోపమదేశం వివరించు ఉత్పాహాహృతిక సులభ
 గ్రంథము. 1/8 క్రొను, 116 పుటలు. 1.98
9. మన వివేకానందుడు : 3వ ముద్రణము
 శ్రీ త్యాగీశానంద విరచితము. వేదాంతకేసరి శ్రీ వివేకానందుని
 జీవితాదర్శముల ప్రబోధించు ఉత్కృష్ట గ్రంథము.
 1/8 క్రొను, 130 పుటలు. 2.00
10. మన రామకృష్ణుడు : 3వ ముద్రణము
 శ్రీ త్యాగీశానంద విరచితము, జగద్గురు శ్రీ రామకృష్ణుని
 అద్భుతాదర్శ సాధన వివరముల సుగమము గావించు
 గ్రంథము. 1/8 క్రొను, 150 పుటలు. 2.00
11. సర్వ సిద్ధాంత సౌరభము - 2వ ముద్రణము
 1వ సంపుటము: దర్శన ఖండము - ప్రథమ భాగము -
 సాంఖ్య యోగములు. శ్రీ కపిల పతంజలి మహర్షుల
 జీవితకాల విశేషములు, సిద్ధాంతములు యిది దర్శితము.
 1/8 క్రొను, 380 పుటలు. 4.98
12. శాంతి సామ్రాజ్యము : శాంతిని గోరు నేటి ప్రపంచము
 వకు శాంతి ప్రబోధ గావించు ఉత్తమ గ్రంథము.
 1/8 క్రొను, 40 పుటలు. 0.98
13. శ్రీ రామకృష్ణాదర్శము : 2 వ ముద్రణము
 శ్రీ రామ కృష్ణుని సాధన, సిద్ధుల రహస్యమును వివరించు
 ఉత్తమకర విపుల గ్రంథము. 1/8 క్రొను, 20 పుటలు. 0.98

14. శ్రీ రామకృష్ణ పూజ : శ్రీ రామకృష్ణ పూజావిధానము
 పహస్ర అష్టోత్తర శత నామములతో నలరారు గ్రంథము.
 1/16 డెక్మీ, 70 పుటలు. 0-50
15. పర సిద్ధాంత సౌరభము - 2వ సంపుటము :
 చిర్యవ ఖండము - ద్వితీయ భాగము - వైశేషిక న్యాయ
 ములు - శ్రీ కణాద, గౌతమ మహర్షుల జీవితకాల సిద్ధాంత
 ములు వచికాబిప్రాయములతో రచితము.
 1/8 క్రౌసు, 300 పుటలు. 3-00
16. పర సిద్ధాంత సౌరభము - 3వ సంపుటము :
 చిర్యవ ఖండము - తృతీయ భాగము - మీమాంసాద్వయము -
 బ్ర జైమిని న్యాయమహర్షుల జీవితకాల సిద్ధాంతములు ఆధునిక
 వచికాబిప్రాయములతో రచితము.
 1/8 క్రౌసు, 340 పుటలు. 3-00
17. పర సిద్ధాంత సౌరభము - 4వ సంపుటము :
 ఆదైవత ఖండము - ప్రథమ భాగము - శ్రీ శంకర పూర్వ
 దైవతము - పేదములనుండి శ్రీ శంకరులవరకు ప్రవహించు
 ఆదైవత రసప్రవాహమును తెలుపు విపుల గ్రంథము.
 ఆదైవత సిద్ధాంతమునకు, ఆధునిక ధౌతిక విజ్ఞానమునకు
 సమన్వయమును జూపును. 1/8 క్రౌసు, 440 పుటలు. 4-25
18. మాంక్షూశ రసాయనము : 2వ ముద్రణము
 శ్రీ ఆనుభవభాష్యము. 108 ఉపవివక్షుల ముఖ్యమం 'ము
 లతో, గౌడపాద కారికలతో వ్యాఖ్యానము.
 1/8 క్రౌసు, 20 పుటలు. 5

19. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 5వ సంపుటము :
 అద్వైత ఋచము - ద్వితీయ భాగము - శ్రీ శంకరా
 ద్వైతము. శ్రీ శంకర జీవితకాల విశేషములు, అద్వైత
 సిద్ధాంతము విస్తృతముగా వివరింపబడినవి. సన్న్యాస
 ప్రాశస్త్య, ఆదికార వివరములును గలవు.
 1/8 క్రొను, 520 పుటలు. 4
20. సర్వ సిద్ధాంత సౌరభము - 6వ సంపుటము :
 అద్వైత ఋచము - తృతీయ భాగము - శ్రీ శంకరానంద
 రాద్వైతము, శ్రీ సురేశ్వర, విద్యారణ్య వివరణము
 విపులముగా విందుండును. 1/8 క్రొను, 315 పుటలు. 3.2
21. ప్రాచీన భగవద్గీత : 718 శ్లోకములుగల అపలు గీత.
 ధోజ సత్ర వ్రాత సతీసుంకి ఉద్భృతము.
 1/8 దెమ్మి, 150 పుటలు. 3.3
22. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 7వ సంపుటము :
 వైష్ణవ ఋచము - ప్రథమ భాగము - విశిష్టాద్వైతము -
 వేదములనుండి వైష్ణవ సిద్ధాంత అనన చారిత్రము,
 శ్రీ రామానుజ జీవిత సమీక్ష, విశిష్టాద్వైత సిద్ధాంత
 వివరణములు యిందు ప్రస్తుతము.
 1/8 క్రొను, 350 పుటలు. 3.4
23. శ్రీ వివేకానందాదర్యము : 2వ ముద్రణము
 శ్రీ వివేకానందుని ఆదర్యము యిందు ప్రస్తుతముగ
 రచితము. 1/3 క్రొను, 30 పుటలు. 3.5
24. శ్రీ శారదాదర్యము : శ్రీ శారదాదేవి గొప్పదనముచే
 మన హృదయముల గదలించును. 1/8 క్రొను, 20 పుటలు. 3.6

25. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 8వ సంపుటము :

వైష్ణవ ఐందము - ద్వితీయ భాగము - వైష్ణవము - శ్రీమద్వా
చాక్యనిమిషి శ్రీకృష్ణ చైతన్యని వరకు గల వైష్ణవ
చాక్యం జీవిత సిద్ధాంత విషయములు సమీక్షింపబడినవి.

1/8 క్రాను, 340 పుటలు. 3-25

26. సాధన మకరందము : శ్రీ ప్సామివాడు 1941లో సంవత్సర

పూవ దీక్షకాలమున. ఆన్యులకు వ్రాసిన సమాధాన పచ
వము. సాధన విషయములేగాక అనేక ఆవసర విషయముల
విచారణ మిందు గలదు.

1/8 క్రాను, 125 పుటలు. 1-00

27. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 9వ సంపుటము :

శైవఐందము - ప్రథమ భాగము - శైవాద్వైతము - పేదముల
దవ్రాత్యామ జీవితమైన శైవసిద్ధాంతము వీరశైవమువరకు
పట్ల పరిణమించి యున్నదియు విట స్పష్టము. నాయనారుల
జీవితములు గలవు.

1/8 క్రాను, 330 పుటలు. 3-25

28. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 10వ సంపుటము :

శైవఐందము - ద్వితీయ భాగము - శాస్త్రాద్వైతము -
వేంకటేశ్వర దేవీసూక్త అదితి ప్రస్తావనములతో బ్రాచంభమై,
దక్షిణ, వామాచార దూపమున సర్వత్ర బ్రహ్మాతి నొందిన
శాక్త సిద్ధాంత సాధనములతో వివరింపబడినది.

1/8 క్రాను, 450 పుటలు. 4-2

29. సర సిద్ధాంత సౌరభము - 11వ సంపుటము :

బౌ ఐందము - ప్రథమ భాగము - బౌద్ధ సిద్ధాంతము.

అచ్చులో